

OGŁOSZENIE.

Na zasadzie dekretu Naczelnika Państwa z dnia 29 lipca 1922 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59 poz. 529) odbędą się

Wybory do pierwszego Sejmu Śląskiego

we wszystkich obwodach głosowania Województwa Śląskiego

w niedzielę 24. września 1922 r.

Głosowanie rozpoczyna się o godzinie 8-ej rano i trwa bez przerwy do godz. 8-ej wieczorem

Województwo Śląskie jest podzielone na trzy okręgi wyborcze.

Okręg I. który wybiera 18-tu posłów, obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsk miasto, Bielsk powiat, Pszczyna i Rybnik.

Okręg II. który wybiera 15-tu posłów, obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat, oraz powiat Ruda.

Okręg III. który wybiera 15-tu posłów, obejmuje powiaty: Królewska-Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec

Kandydatury poselskie w każdym poszczególnym okręgu wyborczym powinny być zgłoszone piśmiennie na ręce przewodniczącego właściwej Głównej Komisji Wyborczej najpóźniej do 5. września 1922 r. w myśl poniżej przytoczonych artykułów ordynacji wyborczej (art. 40-51). Siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w okręgu Nr. I jest Cieszyn, w okręgu Nr. II. Katowice a w okręgu Nr. III. Królewska Huta.

Skład i lokal urzędowy Głównej Komisji Wyborczej jakoteż podział gmin i obszarów dworskich na obwody głosowania oraz skład i lokal urzędowy, godziny urzędowe miejscowych Komisji Wyborczych i lokal wyborczy dla każdego obwodu będą opublikowane w osobnym ogłoszeniu.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich sporządzą najpóźniej do 21. sierpnia r.h. w porządku alfabetycznym spis wyborców, zamieszkałych w przeddzień zarządzenia wyborów (1. sierpnia) w poszczególnych miejscowościach. Do tego spisu dołączy naczelnik gminy, wzgl. naczelnik byłego obszaru dworskiego spis osób, które nie mają prawa głosowania w myśl art. 5. ordynacji wyborczej.

Najpóźniej 22 sierpnia 1922 dostarczy naczelnik gminy lub obszaru dworskiego wzgl. burmistrz miasta spisy wyborców Komisjom Miejscowym. Komisja Miejscowa przystąpi natychmiast do zbadania oraz zatwierdzenia list wyborców i prześle najpóźniej do 25. sierpnia włącznie i egzemplarz Głównej Komisji Wyborczej

Cieszyn,

1. dnia 10-go sierpnia 1922 r.

Główna Komisja Wyborcza.

Począwszy od 26. sierpnia do 2. września włącznie (8-ma godz. wieczorem) będą listy wyborców wyłożone do przejrzania w lokalu komisji miejscowej na 8 godzin dziennie. (Skład i lokal urzędowy miejscowych Komisji Wyborczych będzie podany do wiadomości w osobnym ogłoszeniu).

Reklamacje przeciwko liście wyborczej zarówno o wykreślenie jak i wpisanie na listę siebie lub kogokolwiek może wnosić piśmiennie lub ustnie do Komisji Miejscowej każdy obywatel, stale zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego, najpóźniej do 2. września 1922, 8-ej godziny wieczorem. Komisja Miejscowa rozstrzyga reklamacje w ciągu trzech dni to znaczy do 5-go września 1922 włącznie. Przeciwko orzeczeniom Komisji Miejscowej przysługuje prawo odwołania się do Komisji Głównej za pomocą reklamacji, złożonej do Komisji Miejscowej, w ciągu 48-miu godzin od daty doręczenia decyzji Komisji Miejscowej, przeciw-reklamacje mogą być składane Komisji Miejscowej ustnie do protokołu albo piśmiennie.

Reklamacje o wykreślenie zatrzymuje Komisja Miejscowa do upływu terminu obrony t. j. 6. września włącznie, poczem wraz z przeciw-reklamacjami przesyła Głównej Komisji Wyborczej, najpóźniej do 9. września 1922 r.

Najpóźniej do 16. września włącznie bada Komisja Główna spisy, listy, protesty, reklamacje i przeciwreklamacje i ustala ostatecznie listy wyborców, rozsyła je poprawione i podpisane Miejscowym Komisjom.

U W A G A :

- Art. 1. Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie, tj. 3 lipca 1922, bez różnicy poci która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku
- Art. 40. Kandydatury poselskie będą zgłaszane piśmiennie na ręce przewodniczącego Głównej Komisji Wyborczej nie później jak trzydziestego czwartego dnia od ogłoszenia wyborów
- Art. 41. Zgłoszenia winny być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach zawierających pełnomocnictwo wyborców zamieszkałych w okręgu wyborczym
- Art. 42. Zgłoszone listy kandydatów będą oznaczone przez Główną Komisję Wyborczą numerem porządkowym w kolejności ich składania i w tym samym porządku zostaną wydrukowane na listach wyborczych
- Art. 43. Zgłaszający listę kandydatów winni wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego wyłączać do składania w imieniu grupy świadectw w sprawie wad zgłoszenia
- Art. 44. Grupy, które zgłosiły listę kandydatów, mogą przez swoich pełnomocników wyrazić do tego w zgłoszeniu upoważnionych odwołać najpóźniej trzydziestego siódmego dnia od ogłoszenia wyborów, że tworzą związek wyborczy, a wówczas będą miały wobec innych grup prawa jednej grupy, a zgłoszenia ich będą stanowiły jedno zgłoszenie

- Art. 45. W zgłoszeniu kandydati winni być wymienieni w porządku pierwszeństwa, w jakim wybrani wchodzić do Sejmu
- Art. 46. W zgłoszeniu powinno być podane imię i nazwisko zawód, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata
- Art. 47. Ta sama osoba może kandydować w wielu okręgach wyborczych.
- Art. 48. Główna Komisja Wyborcza bada zgłoszenia i odwołania a o dostrzeżonych brakach i wadach zawiadamia właściwego pełnomocnika trzydziestego ósmego dnia od ogłoszenia wyborów
- Art. 49. Listy wady nie zostaną usunięte w przeciągu trzech dni Główna Komisja Wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatów, których wady dotyczą
- Art. 50. W razie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów jak również w razie zgłoszenia paru list z ogólną ilością kandydatów nie większą od liczby posłów, przypadający na dany okręg, głosowanie nie odbywa się, natomiast Główna Komisja Wyborcza ogląda o wyborze na posłów kandydatów zgłoszonych
- Art. 51. W razie zgłoszenia więcej niż jednej listy o łącznej ilości kandydatów większej od liczby posłów, których okręg ma wybrać, Komisja Główna ogłosi najpóźniej czterdziestego drugiego dnia od ogłoszenia wyborów listy kandydatów — wszystkie równocześnie w kolejnym porządku ich zgłoszenia

Okólnik.

2

Zbiór gminny miasta Cieszyńska uprasza o przybycie na konferencję
w sprawie przedstawienia listy wyborczej do Sejmu Śląskiego, która się
odbyć w poniedziałek, 14. br. o godz. 3. pop. w sali ~~miasta~~ Kosierzei
Rady Miejskiej (Ratusz II. p.)

W Cieszyńcu, 12. sierpnia 1922.

Komisarz miasta.

W 2.

Włan dyr. J. Micha	{	szkoła	-	-	-
" Karol Biłko		wydz.	-	-	-
" Jan Wojnar		im	-	-	-
" Franciszek Gólsyn		Hasewira	-	-	-
" Rudolf Lachel		-	-	-	-
" dyr. J. Wikerek	{	szkoła	-	-	-
" J. Sikora		wydz.	-	-	-
" Jerry Rabin		szkoła na miastie	-	-	-
" kier. R. Halfar	{	szkoła	-	-	-
" Emil Chodura		ludowa	-	-	-
" Edwin Szwercyk		meska	-	-	-
" F. Wawrzeczek		clasy	-	-	-
" kier. P. Hecker	{	szkoła lud. 5.	-	-	-
" kier. L. Gawlas		szkoła lud.	-	-	-
" Franciszek Lesior	{	im. Mickiewicza	-	-	-
" prof. Sabella		szkoła Handlowa	-	-	-
" prof. Adamczyk	{	szkoła	-	-	-
" dyr. Fiala		na miastie	-	-	-
" R. Bialek		szk. niem.	-	-	-
" kier. Hussak		na miastie	-	-	-
" kier. Sabirski		-	-	-	-
" Marcelli Nowak	-	-	-	-	

Zaproszenie
wyłożone
12/8. 22.
[Signature]

GAZETA URZĘDOWA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Przenumerata
30 mk. niem. miesięcznie
w części górnośląskiej
Województwa Śląskiego;
w innych dzielnicach
Państwa Polskiego
500 mk. polsk. bez przes.
570 mk. polsk. z przes.

Cena pojedynczego numeru
8 mk. niem., 100 mk. polsk.

Rękopisów się nie zwraca.

Ceny ogłoszeń
6-cio łamowy wiersz
wysokości milimetrowej
3.— marki.

Tabelaryczne i cyfrowe
ogłoszenia o 50% droższe.
Każda nowa podwyżka
obowiązuje wszystkie już
przyjęte ogłoszenia od dnia
zawieszenia bez uprzedniego
zawiadomienia.

Za terminowe zamie-
szczenie w łamach ogłoszeń
Administr. nie odpowiada

Redakcja i Administracja:
Katowice, Urząd Wojewódzki, Holteia 45
::: Telefon 1269 i 2288. :::

Konta (marki polskie i niemieckie):
— Katowice, Poznań i Bielsko: Bank Przemysłowców —
Warszawa: Bank Kredytu Hipotecznego, Trembacka 11

Redaktor naczelny:
Dr. Włodzimierz Dąbrowski

Wyszedł z druku Nr. 8. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 29. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 30. Rozporządzenie z dnia 18. lipca 1922 r. w przedmiocie utworzenia Śląskiego Trybunału Administracyjnego.

Wyszedł z druku Nr. 9. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 31. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 31. Rozporządzenie z dnia 6. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin części cieszyńskiej Województwa Śląskiego.

Wyszedł z druku Nr. 10. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 31. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 32. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie przyznania urzędnikom Województwa Śląskiego dodatku ekonomicznego.
33. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie gwarancji spłat krótkoterminowych pożyczek miast i gmin części górnośląskiej Województwa Śląskiego w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie.
34. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od wód mineralnych i sztucznie wyrabianych napojów.
35. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od środków do oświetlania.
36. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od bibulek cygaretowych.
37. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zmiany ustaw z dnia 18. grudnia 1922 r. o ochronie lokatorów.
38. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie opodatkowania wódki.

Wyszedł z druku Nr. 11. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 2. sierpnia 1922 r.

39. Dekret o zarządzeniu wyborów do Sejmu Śląskiego
40. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Wyszedł z druku Nr. 3. „Dziennika Rozporządzeń Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach.“
Katowice, dnia 22. lipca 1922.

TREŚĆ: Sprawy ogólnoadministracyjne: Nr. 14. Przyjęcie i wyszkolenie początkujących pracowników służby podrzędnej. Nr. 15. Utworzenie kodu eceia dla spraw personalu niemieckiego. 16. Zestawienie okręgów lekarskich Dyrekcji Kolei Państwowych Katowice.
Sprawy personalne: Nr. 17. Przeniesienia.
Wiadomości: Nr. 18. Przenumerata „Dziennika Ustaw Śląskich“ i „Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego“, oraz

Dodatek do Nr. 3. „Dziennika Rozporządzeń Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach“.

TREŚĆ: Sprawy obrotu handlowego: Nr. 7. Czynsz za wydzierżawienie wagonów towarowych. Nr. 8. Przepisy przewozowe, zeszyt 2.
Sprawy dotyczące ruchu: Nr. 9. Usterki w służbie ruchu.

Dział Urzędowy.

Dekrety nominacyjne.

I.

Pan Minister Spraw Wewnętrznych zamianował dekretem z dnia 27. lipca 1922 Nr. Pr. 1544.

p. dra. Józefa Dudę, komisarycznego burmistrza m. Cieszyńska starostą w Bielsku,

p. dra. Jerzego Książkę, sekretarza T. Komisji Rz. starostą w Cieszynie.

II.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

L. 1446/VI.

Warszawa, dnia 19. lipca 1922 r.

Do

W. Pana Jana Kowalczyka
w Katowicach.

Z powołaniem się na § 2. rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27. czerwca 1922 (Dz. Ust. Nr. 53; poz. 487) mianuje Pana Komisarzem Rządowym dla Izby Handlowej w Katowicach.

Minister:

Stefan Ossowski.

III.

Zamianowani wzgl. zatwierdzeni na urzędników stanu cywilnego zostali:

P. Jędrzejczyk w Łyskach zastępca urzędnika stanu cywilnego na okręg Łyski; (dekretem z dnia 11. 7. 1922 r., L.: II. 413).

P. Kazuch Adolf w Lubeku zastępca urzędnika st. cywilnego na okręg Lubeko (dekretem z dnia 18. 7. 1922 r., L.: II. 412/1).

P. Paweł Schulz, asystent gminny w Kochłowicach, zastępca urzędnika st. cyw. na okręg Kochłowice (dekretem z dnia 18. 7. 1922 r., L.: II. 425).

P. Józef Matysek, rolnik w Lubeku, urzędnikiem st. cyw. na okręg Lubeko (dekretem z dnia 18. 7. 1922 roku, L.: 412).

30.

Rozporządzenie

Ministra Sprawiedliwości

z dnia 16. czerwca 1922 r.

zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Na mocy ust. I. art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 497), w brzmieniu art. 1. ustawy z dnia 18. października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 508) w związku z ustępem ostatnim art. 40. powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2. ustawy z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 449) sanowie w porozumieniu z Tymczasową Radą Województwa Województwa Śląskiego co następuje:

Art. 1.

Polskie władze i polscy funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości otrzymują następujące oznaczenia:

I. Sady i prokuratury:

„Sąd Powiatowy w . . . . .“ (dotychczas

Amtsgericht in . . . . .)

„Sąd Okręgowy w . . . . .“ (dotychczas:

Landgericht in . . . . .);

„Sąd Apelacyjny w . . . . .“ (dotychczas:

Oberlandesgericht in . . . . .);

„Prokuratura“ (dotychczas Staatsanwaltschaft).

II. Oddziały sądowe:

„Sąd Ławniczy przy Sądzie Powiatowym w . . . . .“ (dotychczas: Schöffengericht beim Amtsgericht in . . . . .);

„Sąd Pokoju przy Sądzie Powiatowym w . . . . .“

„Wydział Hipoteczny Sąd Powiatowy w . . . . .“ (dotychczas Grundbuchamt des Amtsgerichts in . . . . .);

„Wydział cywilny“;

„Izba cywilna“ (dotychczas Zivilkammer);

„Izba dla spraw handlowych“ (dotychczas: Kammer für Handelssachen);

„Izba karna“ (dotychczas: Strafkammer);

„Senat cywilny“ (dotychczas: Zivilsenat);

„Senat karny“ (dotychczas: Strafsenat);

„Sekretariat sądu“ (dotychczas: Gerichtsschreiberei).

III. Stanowiska sędziowskie i aplikantura sądowa:

„Prezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtspräsident);

„Wiceprezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Vicepräsident des Oberlandesgerichts);

„Prezes Senatu przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Senatspräsident beim Oberlandesgericht);

„Sędzia Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtsrat);

Prezes Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtspräsident);

„Wiceprezes Sądu Okręgowego“;

„Dyrektor przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Landgerichtsdirektor);

„Sędzia Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtsrat);

„Naczelnik Sądu Powiatowego“ (dotychczas: Aufsichtsführender Richter);

„Sędzia powiatowy“ (dotychczas: Amtsgerichtsrat);

„Asesor sądowy“ (dotychczas: Gerichtsassessor);

„Sędzia pokoju“;

„Aplikant sądowy“ (dotychczas: Referendar).

IV. Stanowiska prokuratorskie:

„Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Generalstaatsanwalt beim Oberlandesgericht);

„Zastępca prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Vertreter des Generalstaatsanwalts beim Oberlandesgericht);

„Podprokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Erster Staatsanwalt beim Oberlandesgericht);

„Prokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Leiter der Staatsanwaltschaft beim Landgericht);

„Podprokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Staatsanwaltschaftsrat);

„Podprokurator pomocniczy przy Sądzie Okręgowym“;

„Podprokurator przy Sądzie Powiatowym“ (dotychczas: Amtsanwalt);

„Zastępca podprokuratora przy Sądzie Powiatowym“ (dotychczas: Termindelegierter);

V. Stanowiska urzędników sekretariatów sądów:

„Naczelny sekretarz sądowy“;

„Starszy sekretarz sądowy“;

„Sekretarz sądowy“;

„Podsekretarz sądowy“;

„Rejestrator sądowy“;

„Aspirant sądowy“;

„Praktykant sądowy“;

„Kancelista“;

VI. Stanowisko urzędników skarbowości sądowej określi zarząd wyniaru sprawiedliwości w osobnym rozporządzeniu.

VII. Urzędnicy wykonawczy:

„Komornik sądowy“;

„Pomocnik komornika sądowego“;

VIII. Woźni:

„Naczelny woźny“;

„Starszy woźny“;

„Woźny“;

„Pomocnik woźnego“.

Art. 2.

Niemiecka ustawa o ustroju sądownictwa z dnia 27. stycznia 1877 r. (Dz. U. Rzeszy 1877. str. 41. 1898. str. 371) ulega następującym zmianom:

1. § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnienie do piastowania urzędu sędziowskiego nabywa się przez złożenie egzaminu sędziowskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego albo w Województwach Poznańskim lub Pomorskim.

Dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego musi poprzedzić trzyletnia aplikacja sądowa.

Aplikantem sądowym może zostać obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który wykaże:

1) że z pomyślnym wynikiem zdał trzeci egzamin, przepisany dla Sekcji prawniczej Wydziału prawa i nauk ekonomiczno-politycznych Uniwersytetu Poznańskiego, lub

2) że, nie mając uprawnień do zdawania egzaminu, pod L. 1) przytoczonego, zdał z pomyślnym wynikiem:

a) egzamin aplikantski po dniu 10. stycznia 1919 roku wedle przepisów, obowiązujących w Województwach Poznańskim lub Pomorskim, albo

b) egzamin referendarski wedle przepisów niemieckich lub pruskich najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo

3) że ukończył wydział prawny któregośkolwiek z polskich uniwersytetów państwowych i z pomyślnym wynikiem zdał wszystkie, na owym wydziale przepisane egzaminy teoretyczne.

Minister Sprawiedliwości może wyjątkowo dopuścić do aplikacji sądowej obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli wydział prawny uniwersytetu zagranicznego“.

3. § 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionym do piastowania urzędu sędziowskiego jest dalej każdy zwyczajny profesor prawa jednego z polskich uniwersytetów państwowych“.

3. § 5. otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionymi do piastowania urzędu sędziowskiego są także prawnicy, którzy wedle przepisów niemieckich lub pruskich złożyli egzamin asesorski najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w h. zaborze rosyjskim, nabyli kwalifikacje na sędziego lub adwokata, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim w części Habsburskiej Województwa Śląskiego lub w b. Bośni i Hercegowinie, nabyli kwalifikacje na sędziego, adwokata lub notariusza“.

4. W § 10 dodaje się dalsze postanowienia o brzmieniu następującem:

„Zarząd Sprawiedliwości może mianować sędziów pokoju także z pośród osób, nie mających kwalifikacji, wymaganych w §§ 2, 4 lub 5.

Sędziów pokoju mianuje się na okres trzechletni; z ważnych przyczyn może nastąpić wcześniejsze zwolnienie od obowiązków sędziowskich.

Sędziowie pokoju i ich zastępcy składają przysięgę wedle roty, przepisanej dla sędziów; pod względem służbowym i dyscyplinarnym uważa się ich na równi z sędziami powiatowymi.

Każdy sędzia zawodowy, urzędujący przy sądzie, przy którym ustanowiono sąd pokoju, winien sędziemu pokoju udzielać potrzebnych wyjaśnień w kwestiach prawnych, wchodzących w zakres właściwości sądu pokoju“.

5. § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 2—9 nie stosują się do sędziów handlowych, ławników, sędziów niezawodowych i do przysięgłych.

Do sędziów pokoju nie stosują się postanowienia §§ 6—8“.

6. § 22 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na czele sądów powiatowych stoją albo mianowani naczelnicy albo sędziowie, którym kierownictwo poruczone.

Każdy sędzia powiatowy załatwia należące do niego sprawy jako sędzia jednostkowy.

Czynności sędziego w mniejszym sądzie powiatowym można poruczyć sędziemu innego sądu“.

7. W § 23 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1) spory o rozszczeniu z prawa majątkowego, których przedmiot w gotówce lub w wartości pieniężnej nie przekracza kwoty dziesięć tysięcy marek“.

b) pod L. 2 umieszcza się po słowach:

„2) spory o szkodę wyrządzoną przez zwierzę“: słowa: „wszystkie roszczenia o spełnienie uzasadnionego przez małżeństwo lub pokrewieństwo obowiązku utrzymania“.

8. Napis czwartego tytułu otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju“.

9. § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla przeprowadzenia rozprawy i rozstrzygnięcia w sprawach karnych tworzy się w sądach powiatowych sądy ławnicze albo obok lub zamiast nich sądy pokoju“.

10. § 26 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju składają się z przewodniczącym i dwóch ławników; przewodniczącym jest w sądzie ławniczym sędzia powiatowy, a w sądzie pokoju sędzia pokoju“.

11. W § 27 wprowadza się zmiany następujące:

a) po słowach: „Sądy ławnicze“ dodaje się w nawiasie słowa: „Sądy Pokoju“;

b) L. 3 b. otrzymuje brzmienie następujące:

„3 b. dla występków naruszenia miru domowego w przypadku, przewidzianym w § 123 ust. 2 ustawy karnej“;

c) L. 4, 5 6 i 7 otrzymują brzmienie następujące:

„4. dla występków kradzieży w przypadku, przewidzianym w § 242 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy skradzionych nie przekracza trzech tysięcy marek;

5. dla występków sprzeniewierzenia w przypadku, przewidzianym w § 246 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy sprzeniewierzonych nie przekracza trzech tysięcy marek;

6. dla występków oszustwa w przypadku, przewidzianym w § 263 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przekracza trzech tysięcy marek;

7. dla występków uszkodzenia rzeczy w przypadku, przewidzianym w § 303 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przekracza trzech tysięcy marek“.

12. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) zależy od wartości rzeczy lub wysokości szkody, a przy rozprawie głównej okaże się, że wartość lub szkoda przekracza trzy tysiące marek, sąd orzeknie swoją właściwość tylko wtedy, gdy z innych przyczyn odroczenie rozprawy przedstawia się jako wskazane“.

13. § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla występków, należących do właściwości Izby Karnej, prokurator może za wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 74, stworzyć właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) przez wniesienie aktu oskarżenia do tego sądu. Dotyczy to także zbrodni, kradzieży i oszustwa w przypadkach, przewidzianych w §§ 243, 244 i 264 ustawy karnej, oraz zbrodni paserstwa w przypadku, przewidzianym w § 258 ustęp 1 L. 2 ustawy karnej.

Jeżeli przy czynach, sprzeciwiających się przepisom o poborze opłat i danin, władza administracyjna wnosi skargę publiczną, może stworzyć właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) w ten sam sposób jak prokurator“.

14. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile ustawa nie ustanawia wyjątków, ławnicy wykonują w czasie rozprawy głównej urząd sędziowski w pełnej rozciągłości i z równym prawem głosu jak przewodniczący i biorą udział także w tych rozstrzygnięciach, mających zapasę w roku rozprawy głównej, które nie pozostają w związku z wydaniem wyroku i które można wydać także bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Rozstrzygnięcia w Sądzie Ławniczym, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia powiatowy.

Rozstrzygnięcia w Sądzie Pokoju, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia pokoju za wyjątkiem mandatów karnych, które wydawać może Sąd Pokoju tylko w pełnym składzie; wykonanie wyroków w sprawach, podlegających sądowi pokoju, należy do sędziego powiatowego.

W sprawach pilnych może sędziego pokoju w razie jego nieobecności zastąpić sędzia powiatowy tak przy rozprawie głównej, jakoteż poza nią, przyczem mandaty karne sędzia powiatowy wydaje bez współudziału ławników“.

15. § 32 L. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. osoby, przeciw którym jest wniesiony akt oskarżenia o zbrodnię lub występki, które mogą pociągnąć za sobą pozbawienie obywatelskich praw honorowych lub zdolności do piastowania urzędów publicznych“.

16. § 33 otrzymuje brzmienie następujące:

„Do sprawowania urzędu ławnika nie powinno się powoływać:

1. osób, które nie ukończyły jeszcze trzydziestego roku życia.

2. osób, które w okresie danego sądu powiatowego nie mają miejsca zamieszkania;

3. osób, które dla siebie lub dla swej rodziny pobierają albo w ciągu ostatnich trzech lat pobierały wsparcie ubogich z środków publicznych;

4. osób, które z powodu ułomności umysłowej lub ciała nie są zdolne do sprawowania tego urzędu“.

17. W § 35 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1. członkowie Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Śląskiego, Tymczasowej Rady Wojewódzkiej i Rły Wojewódzkiej Województwa Śląskiego“;

b) L. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„5. osoby, które 65. ik życia ukończyły w chwili powołania lub ukoczyłyby z upływem roku administracyjnego“.

18. § 36 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławników mianuje na określony czas prezes Sądu Okręgowego po wysłuchaniu władz administracyjnych. Mianowanych wpisuje się do list osobnych dla każdego Sądu Powiatowego“.

19. §§ 37—44 uchyla się.

20. § 45 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dnie zwyczajnych posiedzeń Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) ustala się na cały rok z góry.

Porządek, w jakim ławnicy mają brać udział w poszczególnych posiedzeniach zwyczajnych, ustali kierownik Sądu Powiatowego“.

21. § 46 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik Sądu Powiatowego zawiadomi ławników o dniach posiedzeń, w których mają brać udział, przyczem pouczy ich o skutkach praw. niestawienia się.

W ten sam sposób zawiadomi się ławników, którzy w ciągu roku administracyjnego będą powoływani“.

22. § 48 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba zarządzenia nadzwyczajnego posiedzenia Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju), kierownik Sądu Powiatowego powoła ławników z listy“.

23. § 49 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba przybrania do poszczególnych posiedzeń innych niż powołanych pierwotnie ławników, zarządzenie odnośnie wydaje kierownik Sądu Powiatowego.

W przypadkach nagłych może przewodniczący Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) zamiast pierwotnie powołanego ławnika na czas rozprawy powołać innego ławnika z listy lub inną odpowiednią osobę“.

24. § 52 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli nastanie lub wyjdzie na jaw niezdolność osoby mianowanej ławnikiem, wykreśli się ją z listy ławników na zarządzenie prezesa Sądu Okręgowego; aż do wydania tego zarządzenia nie wolno jej pociągać do pełnienia obowiązków.

Ławnika, co do którego po jego zamianowaniu zajdą lub wyjdą na jaw okoliczności, przy zaistnieniu których nie powinno się powoływać na urząd ławnika, nie należy już pociągać do pełnienia obowiązków; należy zawiadomić o tem prezesa Sądu Okręgowego.

Zarządzenia powyższe wydaje się po wysłuchaniu prokuratury i interesowanego ławnika.

Zażalenie nie jest dopuszczalne“.

25. Ustęp 2 § 53 otrzymuje brzmienie następujące:

„O podaniu rozstrzyga prezes Sądu Okręgowego po wysłuchaniu prokuratury. Zażalenie nie jest dopuszczalne“.

26. Ustęp pierwszy § 54 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik Sądu Powiatowego może ławnika na jego wniosek zwolnić z powodu zaszych przeszkód od pełnienia obowiązków w poszczególnych dniach posiedzeń“.

27. § 55 uchyla się.

28. § 55a otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławnicy otrzymują zwrot kosztów podróży i innych zań, których dopełnienie obowiązków.

Wysokość zwrotu kosztów i dniowego oznaczy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Przyjęcie dniowego odmawiać niewolno“.

29. § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na ławników, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybyli w czasie oznaczonym na posiedzenie sądowe, albo którzy ze spełnianiem swych obowiązków ociągają się w inny sposób, nakłada się po wysłuchaniu prokuratury w postępowaniu poza rozprawą ustną karę porządkową od pięciu marek do dziesięciu tysięcy marek oraz obowiązek ponoszenia kosztów, wywołanych ich niestawieniem się.

Jeżeli ławnik swoje niestawienie się usprawiedliwi później dostatecznie, można zasądzenie w całości lub części uchylić.

Przeciw uchwałom powyższym przysługuje skazaniu prawo zażalenia wedle przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu karnym“.

30. § 57 uchyla się.

31. Ustęp pierwszy § 58 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd Okręgowy składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby sędziów Sądu Okręgowego, a w miarę potrzeby także z wiceprezesa i odpowiedniej liczby dyrektorów“.

32. § 59 otrzymuje brzmienie następujące:

„W Sądach Okręgowych tworzy się wydziały. Izby Cywilne i Izby Karne“.

33. Ustęp pierwszy § 60 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy Sądach Okręgowych należy w miarę potrzeby ustanowić sędziów śledczych, którzy swoją siedzibę mogą mieć w okręgu Sądu Okręgowego także poza jego siedzibą“.

34. § 61 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na posiedzeniach plenarnych przewodniczy prezes. W Izbach może przewodniczyć każdy członek Sądu Okręgowego. Przed początkiem roku administracyjnego prezes oznacza Izbę, do której się przyłącza. O podziale przewodnictwa w innych Izbach rozstrzyga większością głosów prezydent, które stanowią prezes i przewodniczący Izby; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego“.

35. § 62 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przed początkiem roku administracyjnego na cały tego przeciąg rozdzieli się czynności między wydziały i izby oraz wyznaczy na stałe do poszczególnych wydziałów sędziów, a do poszczególnych izb członków, zaś na wypadek przeszkody z ich strony zwykłych zastępców. Każdy sędzia może być członkiem jednej lub kilku izb.

Zarządzenia powyższe można w ciągu roku zmienić tylko wtedy, gdy okaże się to koniecznem ze względu na przeciążenie wydziału lub izby albo wskutek zmiany poszczególnych członków Sądu lub trwałej przeszkody w ich urzędowaniu“.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wybory do Sejmu Śląskiego.

1. Dekret

o zarządzeniu wyborów do Sejmu Śląskiego.

Na mocy art. 13. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 73; poz. 497), oraz art. 11. i art. 12. Dekretu z dnia 28. listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 59; poz. 528), zarządzam wybory poselskie do Sejmu Śląskiego. Dzień głosowania oznaczam na 24. września 1922 r.

Dan w Warszawie, dnia 29. lipca 1922 r.

Naczelnik Państwa:

(—) J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

(—) Artur Śliwiński.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) Makowski.

(Przedruk z Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 529, z dnia 2. sierpnia 1922 r. — i z Dz. U. Śl. Nr. 11; poz. 39 z dnia 2. sierpnia 1922 r.)

2.

Rozporządzenie

Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Na zasadzie art. 13. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 roku, zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 73; poz. 497) zarządza się co następuje:

§ 1.

Wybory do pierwszego Sejmu Śląskiego przeprowadzone będą według przepisów:

1) dekretu z dnia 28. listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 18; poz. 46);

2) dekretu z dnia 9. grudnia 1918 r. o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu (Dz. Pr. P. P. Nr. 20; poz. 63) oraz

3) dekretu z dnia 26. grudnia 1918 r. o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 21, poz. 74) — ze zmianami wyszczególnionymi w § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

Art. 1 dekretu z dnia 28. listopada 1918 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 46) ma brzmienie:

„Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie t. j. 3 lipca 1922 r. bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku.”

Art. 2. ma brzmienie:

„Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostaje wpisany do spisu wyborców.”

Art. 3. skreśla się.

Art. 5. ma brzmienie:

„Prawo wybierania nie przysługuje:

1) pozbawionym całkowicie lub częściowo własności, tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu,

2) pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;

3) prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeżeli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4) Nadto w górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu,

b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (Cz. 2. rozdział XIX Kodeksu Karnego, obowiązującego w b. Dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdz. XXII Kodeksu) lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2. rozdz. V. Kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

5) Na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym:

a) za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ustawy Karnej).

b) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28. maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nieuczciwemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. U. P. Nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. roz. z dnia 12 października 1914 r. (Dz. U. P. Nr. 275).

c) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25. maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. Nr. 78),

d) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26. stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. Nr. 18), a to na czas określony w § 14 tejże ustawy,

e) za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2. lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67, poz. 449) względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15. listopada 1867 roku (Dz. P. P. Nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najmniej pięcioletnią pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odbyciu kary.

6) w b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25—30 K. K.); tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;

7) prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6 oraz za przestępstwa wojskowe w armii polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych lub postawiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. P. Nr. 59; poz. 369).

W art. 7 dodać na końcu: „o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dz. Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończył 25 lat”. W tymże artykule dodaje się nowy ustęp: „O zakwestionowanym prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach”.

Art. 8 ma brzmienie: „Państwowi urzędnicy administracji wszelkich dyktasterii oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo”.

Art. 9 ma brzmienie:

„Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji Sejmu bezpłatny urlop.

Wzrost mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia munduru.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby”.

Art. 11 ma brzmienie:

„Dla przeprowadzenia wyborów obszar województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg Nr. 1. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie, obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsko miasto i powiat, Pszczyna i Rybnik. — Okręg ten wybiera 18 posłów.

Okręg Nr. 2. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach, obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat, oraz powiat Ruda. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg Nr. 3. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie, obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okręg ten wybiera 15 posłów”.

Art. 12 skreśla się.

Art. 15 ma brzmienie: „W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie. Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na 50. dzień a najpóźniej na 60. dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Rzeczyp. Polskiej” oraz w „Dzienniku Ustaw Śląskich”.

Dzień ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” uważa się za dzień zarządzenia wyborów”.

W art. 18 zdania drugie i trzecie otrzymują brzmienie:

„Wojewoda kontroluje normę powstanie Komisji. Nadzór nad czynnościami Komisji będzie pełnił w każdym okręgu Komisarz wyborczy, mianowany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzka”.

Art. 21. ma brzmienie:

„Pozostałych trzech członków Głównej Komisji Wyborczej i tyluż ich zastępców wybiera zgromadzenie naczelników gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 22. zamiast: „wójci i członkowie Rad wiejskich” ma być: „Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 23. zamiast: „Każdy z członków Rady Miejskiej lub każdy Wójt” ma być: „Każdy Naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej”.

W art. 24. zamiast: „Sąd Najwyższy” ma być: „Sąd Apelacyjny w Katowicach” i zamiast: „wójci, ewentualnie Rada Miejska” ma być: „Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 29. zamiast: „karze zrywny od jednej do stu marek, lub od dwóch do dwustu koron” ma być:

„karze grzywny od 100 do 1000 mk. niem., względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10.000 mk. polskich”.

W art. 30. zamiast: „10 marek (dwadzieścia koron)” ma być: „150 mk. niem., wzgl. 1500 mk. polsk.” i zamiast „15 mk. (30 koron)” ma być: „250 mk. niem., względnie 2500 mk. polsk.”.

W art. 31. pierwsze zdanie ma brzmienie: „Naczelnicy gmin, względnie naczelnicy byłych obszarów dworskich sporządzą w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru załącznika Nr. 1) zamieszkających w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach.”

W drugim zdaniu po wyrazach: „naczelnik gminy” należy dodać: „względnie naczelnik b. obszaru dworskiego”.

W art. 35 zamiast końcowego słowa „pięć” ma być „ośm”.

W art. 36 po słowie „obywatel” dodać: „stałe zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego”.

W art. 41. zamiast „trzydziestym drugim” ma być: „czterdziestym piątym”.

W art. 42. zamiast: „Sądu Najwyższego” ma być: „Sądu Apelacyjnego w Katowicach”.

W art. 55. zamiast: „dziesiątej wieczorem” ma być: „ósmej wieczorem”.

W art. 61 zamiast: „do stu marek (dwieście koron)” ma być: „do 100 mk. niem., względnie 10.000 mk. polskich”.

W art. 64. skreślić słowa: „ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu stu metrów”.

W art. 70. drugie zdanie ma brzmienie: „Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół, czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje osłoniętą kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu Komisji”.

W art. 73. Zamiast „dziesiątej” w pierwszym i drugim zdaniu ma być „ósmej”.

W art. 77 zamiast „Sąd Najwyższy” ma być: „Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski”.

W art. 86. zamiast „do pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego” ma być „do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach” i zamiast końcowych słów: naczelnikowi kancelarii Izby Poselskiej” ma być: „do Kancelarii Sejmu Śląskiego”.

W art. 87. Ust. I. zamiast: „państwowo” ma być: „Skarb Śląski”.

W art. 88 po słowach: „każdy obywatel” dodać się: „uprawniony do głosowania”.

W art. 89 zamiast „w dzienniku urzędowym państwa i w dzienniku miejscowym” ma być: „w Gazecie Katowickiej i w Dzienniku miejscowym”, a słowa: „do Sądu Najwyższego drugi zaś egzemplarz Komisja Główna przesyła” — skreśla się.

W art. 90. zamiast „Sąd Najwyższy” ma być: „sąd wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. 73, poz. 497)”.

Art. 91 i Art. 92 skreśla się.

W art. 93. zamiast „Kasy Państwowej” ma być: „Kasy Wojewódzkiej”.

Ostatnie zdanie ma brzmienie: „Do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowy sąd powiatowy”.

W art. 94. zamiast: „Sądu Najwyższego” ma być: „Sądu, stanowiącego o ważności wyborów”.

Art. 95. — skreśla się.

W art. 96. zamiast „Sądu Najwyższego” ma być: „sądowi przeciw wyznaczonemu”.

Art. 97 ma brzmienie: „Mandat posła wygasa w razie:

1) śmierci posła, 2) zrzeczenia się mandatu, 3) utraty prawa wybieralności, 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższej uczelni, 5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora, 6) zajęcia wypadków, przewidzianych w art. 22. ustawy Konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44, poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 ustawy konstytucyjnej.

Dodaje się nowy artykuł 97 a treści następującej: „W razie zajścia okoliczności, powodujących wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 97, władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego”.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

W art. 98. zamiast: „Sąd Najwyższy” ma być: „wyznaczony przez Sejm Śląski sąd”.

W art. 99. zamiast: „nowowyzbranej Izby” ma być: „nowowyzbranego Sejmu”. W drugim zdaniu zamiast „Marszałka Izby” ma być: „Marszałka Sejmu Śląskiego”.

W art. 100. w pierwszym zdaniu zamiast wyrazów: „O ile Sąd Najwyższy orzecze” ma być: „o ile sąd wyznaczony przez Sejm Śląski orzecze”.

W tymże zdaniu wyrazy: „Minister Spraw Wewnętrznych” zastąpić wyrazem: „Wojewoda”.

We wzorze protokołu głosowania (dodatek Nr. 4) wstawia się przed rubryką: „Ilość głosujących wyborców” nową rubrykę: „Liczba uprawnionych do głosowania”.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc prawą z dniem ogłoszenia w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”.

§ 4.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości; jednocześnie upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tekstu dekretu o ordynacji wyborczej w brzmieniu, obowiązującym dla wyborów do Sejmu Śląskiego.

Prezydent Ministrów:

(—) Artur Śliwiński.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) Makowski.

(Przedruk z Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59.; poz. 527, z dnia 2. sierpnia 1922 — i z Dz. U. Śl. Nr. 11; poz. 40 z dnia sierpnia 1922.)

3.

Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 29. lipca 1922 r.

(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 528 z 2. sierpnia 1922 r.) w przedmiocie tekstu dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Na mocy § 4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 527, z dnia 2. sierpnia 1922 r.), ogłaszam dołączony do niniejszego rozporządzenia tekst dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński w. r.

Warszawa, dnia 29. lipca 1922 r.

4.

Dekret

z dnia 28. listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

R o z d z i a ł I.

Prawo wybierania.

Art. 1.

Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie, t. j. 3. lipca 1922 r., bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku.

Art. 2.

Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostanie wpisany do spisu wyborców.

Art. 3.

Wojskowi wszystkich stopni i wszystkich rodzajów broni, w służbie czynnej nie biorą udziału w głosowaniu.

Art. 4.

Prawo głosowania winno być wykonywane osobiście.

Art. 5.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. pozbawionym całkowicie lub częściowo własności, tudzież upadłym dłużnikom — w czasie trwania tego stanu;

2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej — w czasie trwania tego stanu;

3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4. nadto w górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;

b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (cz. 2. rozdział XIX, Kodeksu Karnego, obowiązującego w byłej dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdział XXII Kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (Cz. 2. rozdział V, Kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

5. na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym: a) za zbrodnie, przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ust. Karn.);

b) za przestępstwa przewidziane w § 1. ustawy z dnia 28. maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. Ust. P. Nr. 47), wzgl. w §§ 2., 3. i 4. ces. roz. z dnia 12. października 1914 r. (Dz. Ust. P. Nr. 275);

c) za przestępstwa, przewidziane w § 1. ustawy z dnia 25. maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. Nr. 78);

d) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26. stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. Nr. 18), a to na czas określony w § 14. tejże ustawy;

e) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 2. lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. Rz. P. Nr. 47; poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchyłono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6. ust. 1—10 ustawy z dnia 15. listopada 1867 roku (Dz. P. P. Nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odbyciu kary;

6. w b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25.—30. K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych.

7. prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4., 5. i 6. oraz za przestępstwa wojskowe w armii polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23., 24. 42. i 43. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 369).

R o z d z i a ł II.

Wybieralność.

Art. 6.

Wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele (lki) państwa, posiadający czynne prawo wyborcze, niezależnie od miejsca zamieszkania, jak również wojskowi, o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończyli 25 lat.

O zakwestjonowaniu prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 7.

Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dyktasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo.

Art. 8.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem Ministrów, Podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji Sejmu bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia mundur.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

R o z d z i a ł III.

Okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Art. 9.

Dla przeprowadzenia wyborów obszar Województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg Nr. 1. z siedzibą Główniej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsk miasto, i powiat. Pszczyna i Rybnik. Okręg ten wybiera 18 posłów.

Okręg Nr. 2. z siedzibą Główniej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat oraz powiat Rudę. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg Nr. 3. z siedzibą Główniej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Art. 10.

Główna Komisja Wyborcza podzieli okręg wyborczy na obwody głosowania.

R o z d z i a ł IV.

Wybory poselskie.

a) Zarządzenie wyborów, dzień i miejsce wyborów.

Art. 11.

Wybory poselskie będą zarządzane przez Naczelnika Państwa.

Art. 12.

W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie.

Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na pięćdziesiąty dzień, a najpóźniej na sześćdziesiąty dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” oraz w „Dzienniku Ustaw Śląskich”.

Dzień ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” uważa się za dzień zarządzenia wyborów.

Art. 13.

Najpóźniej w dwudziestym dniu po dniu zarządzenia wyborów Główna Komisja Wyborcza ogłosi publicznie we wszystkich gminach okręgu wyborczego dzień wyborów poselskich, godziny głosowania, liczbę posłów, którzy mają być wybrani, miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur poselskich według przepisów rozdziału IV, d), a wreszcie skład i lokal urzędowy Główniej Komisji Wyborczej.

Równocześnie będzie ogłoszony w każdej gminie lub mieście podział danej gminy lub miasta na obwody głosowania, wyznaczenie lokal wyborczy dla każdego obwodu oraz skład i lokal urzędowy oraz godziny urzędowania miejscowych Komisji Wyborczych.

Ogłoszenie to nastąpić winno w sposób zwykły w danej gminie używany przy ogłaszaniu rozporządzeń.

Art. 14.

W razie zmiany lokalu wyborczego, względnie lokalu urzędowania Główniej lub miejscowej Komisji Wyborczej, zmiana ta musi być natychmiast podana do publicznej wiadomości.

b) Komisje Wyborcze.

Art. 15.

Dla każdego okręgu wyborczego ustanawia się Główną Komisję Wyborczą, dla każdego obwodu głosowania Miejscową Komisję Wyborczą. Wojewoda kontroluje normalne powstanie Komisji. Nadzór nad czynnościami Komisji będzie pełnił w każdym okręgu Komisarz Wyborczy, mianowany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego, mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Art. 16.

Główna Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków. Przewodniczącym Główniej Komisji jest Prezes Sądu Okręgowego, lub też sędzia przez niego powołany.

Art. 17.

Prezes Sądu Okręgowego powołuje zastępcę przewodniczącego z grona sędziów.

Art. 18.

Pozostałych trzech członków Główniej Komisji Wyborczej i tyluż ich zastępców, wybiera zgromadzenie Naczelników gmin wiejskich i miejskich.

Art. 19.

Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich będą zawiadamieni o wyborach na trzy dni przed posiedzeniem. W razie niemożności zawiadomienia osobistego, należy wybory ogłosić w dzienniku miejscowym.

Art. 20.

Wtedy Naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej pisze na swej kartce do głosowania jedno nazwisko. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równości głosów, otrzymanych przez poszczególnych kandydatów, rozstrzyga los, wycofany przez przewodniczącego.

Art. 21.

Przewodniczący zawiadomi zebranych bezzwłocznie o wynikach głosowania i prześle odpis protokołu wyboru z dokładnym adresem wybranych przewodniczącemu Główniej Komisji Wyborczej. Ewentualne protesty przeciwko wyborowi w ciągu czterech dni od dnia głosowania należy wnieść do przewodniczącego Główniej Komisji Wyborczej. Protesty rozstrzyga niezwłocznie Sąd Apelacyjny w Katowicach. W razie unieważnienia wyboru Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich przystąpią do ponownych wyborów.

Art. 22.

Miejskowa Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków; wszystkich powołuje Główna Komisja Wyborcza.

Art. 23.

Do powzięcia uchwały w Główniej i Miejskowej Komisji Wyborczej niezbędna jest obecność przynajmniej trzech członków.

Uchwały Komisji zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Art. 24.

Jeden z członków Komisji prowadzi protokoły obrad Komisji. Protokoły winny być podpisane przez obecnych na zebraniu członków Komisji.

Art. 25.

Kandydat na posła nie może brać udziału w pracach Komisji Wyborczych.

Art. 26.

Osoby powołane na członków Komisji Wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyborów od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 100 do 1000 mk. niem., względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10 000 mk. polsk.; skazanie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków Komisji.

Kary te na członków Miejskowych i Głównych Komisji Wyborczych nakłada Komisja Główna.

Art. 27.

Członkowie Głównych i Miejskowych Komisji Wyborczych otrzymują diety. Członkowie, urzędujący w miejscu swego zamieszkania, otrzymują 150 mk. niem., względnie 1500 mk. polsk. dziennie, członkowie urzędujący poza miejscem swego zamieszkania, 250 marek niem., względnie 2500 mk. polsk. dziennie i zwrot kosztów podróży.

c) Sprawdzanie praw wyborczych.

Art. 28.

Naczelnicy gmin, względnie Naczelnicy byłych obszarów dworskich, sporządza w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru dodatek Nr. 1), zamieszkających w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach. Do tego spisu dołącza Naczelnik gminy, względnie Naczelnik b. obszaru dworskiego, spis osób, które nie mają prawa głosowania w myśl art. 5. niniejszej ustawy. W miastach spisy te przygotowuje magistrat według obwodów.

Art. 29.

Najpóźniej 20-go dnia od ogłoszenia wyborów Naczelnik Gminy, względnie burmistrz miasta, spisy te dostarcza Komisjom Miejsowym.

Art. 30.

Natychmiast po otrzymaniu tych spisów Komisja Miejsowa przystępuje do ich zbadania oraz zatwierdza listę wyborców.

Art. 31.

Komisja ma prawo żądać okazania materiałów, na których podstawie sporządzone zostały spisy mieszkańców i udzielania przez Naczelnika gminy wyjaśnień.

Art. 32.

Komisja Miejsowa najpóźniej 25-go dnia od ogłoszenia wyborów przesyła zatwierdzoną przez się listę wyborców Głównej Komisji Wyborczej.

Jednocześnie drugie egzemplarze listy wyborców wyłożone będą do przejrzania w lokalu komisji miejscowej na 8 godzin dziennie przez dni ośm.

Art. 33.

Każdy obywatel, stale zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego ma prawo wnosić reklamacje przeciwko liście wyborców zarówno o wykreślenie jak i wpisanie na listę siebie lub kogokolwiek.

Reklamacje należy poprzeć dowodami.

Art. 34.

Reklamacje mogą być wnoszone piśmiennie lub ustnie do Komisji miejscowej, która ustnie reklamacje protokółuje.

Reklamacje są uważane za poufne, lecz nie mogą być bezimiennie.

Art. 35.

Komisja miejscowa zawiadomi piśmiennie osoby, co do których wniesiono reklamacje o ich wykreślenie, najpóźniej nazajutrz po otrzymaniu reklamacji. W zawiadomieniu tem będzie przytoczony art. 36 ordynacji wyborczej.

Art. 36.

Osoby, których prawo głosowania podano w wątpliwość, mogą wnosić obronę na ręce komisji miejscowej w przeciągu 3-ch dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Art. 37.

Komisja miejscowa rozstrzyga reklamacje w ciągu 3 dni. Od postanowień komisji miejscowej można się odwołać do komisji głównej za pomocą reklamacji, złożonych do Komisji miejscowej w ciągu 48 godzin od daty doręczenia decyzji Komisji miejscowej, przeciw-reklamacje mogą być składane Komisji miejscowej ustnie, do protokołu, albo piśmiennie.

Reklamacje o wykreślenie zatrzymuje komisja miejscowa do upływu terminu obrony, poczem wraz z przeciw-reklamacjami przesyła Głównej Komisji Wyborczej.

Art. 38.

Komisja główna bada spisy, listy, protesty, reklamacje i przeciw-reklamacje, ustala ostatecznie listy wyborców i rozsyła poprawione i podpisane listy komisjom miejscowym najpóźniej w czterdziestym piątym dniu od ogłoszenia wyborów.

Art. 39.

Orzeczenia głównej komisji wyborczej mogą być zaskarżone do Sądu Apelacyjnego w Katowicach tylko z powodu przekroczenia prawa.

d) zgłaszanie kandydatur poselskich.

Art. 40.

Kandydatury poselskie będą zgłaszane piśmiennie na ręce przewodniczącego Głównej Komisji Wyborczej nie później jak trzydziestego czwartego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 41.

Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach co najmniej przez pięćdziesięciu wyborców zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Art. 42.

Zgłoszone listy kandydatów będą oznaczone przez główną komisję wyborczą numerem porządkowym w kolejności ich składania i w tym samym porządku zostaną wydrukowane na afiszach wyborczych.

Art. 43.

Zgłaszający listę kandydatów winni wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego wyłącznie do składania w imieniu grupy oświadczeń w sprawie wad zgłoszenia.

Art. 44.

Grupy, które zgłosiły listy kandydatów, mogą przez swoich pełnomocników wyraźnie do tego w zgłoszeniu upoważnionych oświadczyć najpóźniej trzydziestego siódmego dnia od ogłoszenia wyborów, że tworzą związek wyborczy, a wówczas będą miały wobec innych grup prawa jednej grupy, a zgłoszenia ich będą stanowiły jedno zgłoszenie.

Art. 45.

W zgłoszeniu kandydaci winni być wymienieni w porządku pierwszeństwa, w jakim wybrani wchodzi do Sejmu.

Art. 46.

W zgłoszeniu powinno być podane imię i nazwisko zawód, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

Art. 47.

Ta sama osoba może kandydować w wielu okręgach wyborczych.

Art. 48.

Główna komisja wyborcza bada zgłoszenia i oświadczenia, a o dostrzeżonych brakach i wadach zawiadamia właściwego pełnomocnika trzydziestego ósmego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 49.

Jeżeli wady nie zostaną usunięte w przeciągu trzech dni Główna Komisja Wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatów, których wady dotyczą.

Art. 50.

W razie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów jak również w razie zgłoszenia paru list z ogólną ilością kandydatów nie większą od liczby posłów, przypadający na dany okręg, głosowania nie odbywa się; natomiast Główna Komisja Wyborcza ogłasza o wyborze na posłów kandydatów zgłoszonych.

Art. 51.

W razie zgłoszenia więcej niż jednej listy o łącznej ilości kandydatów większej od liczby posłów, których okrąg ma wybrać, komisja główna ogłosi najpóźniej czterdziestego drugiego dnia od ogłoszenia wyborów listy kandydatów — wszystkie równocześnie w kolejnym porządku ich zgłoszenia.

e) Głosowanie.

Art. 52.

Głosowanie rozpoczyna się o godzinie ósmej rano i trwa bez przerwy do godziny ósmej wieczorem.

Art. 53.

Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do chwili zakończenia winni być obecni w lokalu wyborczym bez przerwy co najmniej trzy członkowie komisji wyborczej. Przewodniczący komisji i członek komisji, wybrany do pisania protokołu, nie mogą równocześnie oddalić się z lokalu wyborczego.

Art. 54.

Głosowanie raz rozpoczęte nie może być przerwane. Gdyby wskutek siły wyższej czynności wyborcze były wręcz uniemożliwione komisja wyborcza może przedłużyć głosowanie o kilka godzin lub odroczyć do dnia następnego.

Art. 55.

W razie przerwania głosowania, — Komisja Wyborcza może je powtórzyć po osobistym odpowiedzialności przewodniczącego.

Art. 56.

Protokół głosowania winen być spisany według wzoru (patrz dodatek Nr. 2.)

Art. 57.

Wyborca po oddaniu głosu, winien opuścić lokal. Wstęp do miejsca wyborów mają tylko wyborcy i członkowie komisji oraz osoby, wskazane w art. 59.

Art. 58.

Osoby, któreby zakłócały spokój albo agitowały, przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia, skazać je na grzywnę do 1000 mk. niem. względnie 10.000 mk. polskich.

Art. 59.

Prawo obecności w lokalu wyborczym, od chwili rozpoczęcia czynności aż do zakończenia głosowania, mają przedstawiciele grup wyborczych, zgłoszeni przez pełnomocników po jednym z każdej komisji z posród miejscowych wyborców.

Art. 60.

Przedstawicieli grup wyborczych komisja wyborcza może wydalic z lokalu wyborczego w wypadkach, przewidzianych w art. 58 dopóki po bezskuteczności upomnienia. Fakt walenia z lokalu wyborczego i powody wydalenia mają być zaznaczone w protokole komisji.

Art. 61.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się ten lokal znajduje, wygłaszać przemów do wyborców i w jakikolwiek sposób agitować.

Art. 62.

W razie gdyby tłumne zgromadzenie się publiczności tamowało wyborcom dostęp do budynku lub do lokalu wyborczego, przewodniczący komisji poczyni potrzebne zarządzenia, by zapewnić wyborcom swobodny dostęp.

Art. 63.

W celu zapewnienia wykonywania zarządzeń przewodniczącego, oddana będzie do rozporządzenia straż w odpowiedniej sile.

Art. 64.

Przed rozpoczęciem głosowania komisja i przedstawiciele grup wyborczych mają się przekonać, czy urna jest próżna. Od tej chwili do skończenia głosowania urna w żadnym razie nie może być otwierana.

Art. 65.

Przewodniczący komisji może żądać dokumentów od osoby głosującej celu ustalenia tożsamości.

mości. Od decyzji przewodniczącego można się odwołać do komisji, która orzeka większością głosów ostatecznie. W razie niejednomyslności orzeczenia, należy wniesić to do protokołu. Zarzuty co do tożsamości osoby mogą być wnoszone ustnie lub piśmiennie, ale tylko dopóty, dopóki osoba, o którą chodzi, nie oddała głosu.

Art. 66.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karta zawierać ma jedynie numer listy kandydatów, na którą wyborca oddaje swój głos.

Numer może być drukowany albo pisany.

Art. 67.

Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborca wchodząc do lokalu wyborczego, udaje się do stołu, przy którym siedzi komisja wyborcza i wymienia swe nazwisko. Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół, czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu komisji. Ten, sprawdzwszy stempel na kopercie, wrzuca ją do urny wyborczej; jednocześnie inny członek komisji obok nazwiska wyborcy czyni adnotację, że głos swój już oddał, poczem wyborca oddala się z sali.

Art. 68.

Przewodniczący nie przyjmuje karty do głosowania, którą wyborca pragnąłby oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej, również nie przyjmuje kopert oznaczonych jakimśkolwiek znakiem poza stemplem urzędowym.

Art. 69.

Z uderzeniem godziny ósmej wieczorem przewodniczący nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy jeszcze przed uderzeniem godziny ósmej znajdują się w lokalu wyborczym.

Art. 70.

Po ogłoszeniu przez przewodniczącego, że głosowanie jest ukończone, przewodniczący pomiesza koperty złożone do urny wyborczej, poczem liczy je, nie otwierając.

Jednocześnie ustala się na podstawie notatek na liście wyborców liczbę wyborców, którzy głosowali.

Gdyby liczba ta mimo kilkakrotnego liczenia, różniła się od liczby kopert, wyjętych z urny, należy to w protokole zaznaczyć, podając okoliczności, mogące wyjaśnić przyczynę niezgodności.

f) Stwierdzenie wyniku głosowania w komisji miejscowej.

Art. 71.

Natychmiast po ukończeniu głosowania komisja liczy głosy, oddanych na poszczególne listy kandydatów.

Art. 72.

Nieważne są: 1) karty do głosowania, włożone nie do urzędownie ostemplowanej koperty lub też koperty oznaczonej znakiem odróżniającym, 2) karty do głosowania puste, 3) karty do głosowania, nie wypełnione w sposób właściwy, w myśl art. 66.

Art. 73.

Nieważność oddanych kart sprawdza Główna Komisja Wyborcza. Orzeczenie jej sprawdza w razie wniesienia protestu przeciwko wyborowi Sąd, wyznaczony przez Sejm Śląski.

Art. 74.

Karty do głosowania, które na podstawie art. 72 zostały przez komisję miejscową unieważnione, należy oznaczyć numerami porządkowymi i dołączyć do protokołu wraz z kopertami.

Art. 75.

Protokół musi być podpisany przez wszystkich członków komisji i przedstawicieli poszczególnych grup wyborców i łącznie z kartami do głosowania oraz z listami wyborców, po starannem zapieczętowaniu i ostemplowaniu, odesłany natychmiast do głównej komisji wyborczej.

Każdy członek komisji, jeżeli uważa, że protokół nie jest zgodny z rzeczywistością, ma prawo swoje oświadczenie podyktować i załączyć na piśmie do protokołu.

g) Stwierdzenie wyniku głosowania w całym okręgu wyborczym.

Art. 76.

Posiedzenie Głównej Komisji Wyborczej w celu ustalenia wyniku głosowania, odbywa się najpóźniej na trzeci dzień po głosowaniu w poszczególnych obwodach głosowania. O miejscu i czasie tego posiedzenia powinni być zawiadomieni, co najmniej na 24 godziny przed terminem członkowie komisji i pełnomocnicy grup wyborczych.

Art. 77.

Główna komisja wyborcza po obliczeniu głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów, przystępuje do rozdzielania mandatów poselskich między poszczególne listy.

Sposób wyliczeń wykazuje dodatek Nr. 3.

Art. 78.

Z czynności Głównej Komisji Wyborczej spisuje się protokół. W protokole powinny być umieszczone wszystkie obliczenia dokonane przy obrachowywaniu głosów.

Art. 79.

Po ustaleniu treści protokołu przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej ogłasza wynik głosowania i podaje do wiadomości w dzienniku miejscowym lub w inny sposób, używany zwykle w tej miejscowości.

Art. 80.

Dla każdego z wybranych posłów przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej wystawi bezzwłocznie list wierzitelny, podpisany przez członków komisji wyborczej, a zawierający: 1) nazwę okręgu wyborczego, 2) dzień wyborów, 3) imię i nazwisko, zawód, miejsce zamieszkania i wiek wybranego.

Art. 81.

Po wystawieniu listów wierzitelnych protokół zostaje odczytany i podpisany przez członków komisji wyborczej.

Art. 82.

Protokół wraz z aktami wyborczymi poszczególnych komisji wyborczych i kartami do głosowania powinien być opieczętowany, opatrzone napisem, oznaczającym zawartość i odesłany do prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Odpis uwierzytelniony protokołu przewodniczący przesyła do kancelarii Sejmu Śląskiego.

h) Koszta wyborcze.

Art. 83.

Wszystkie wydatki połączone z przeprowadzeniem wyborów, ponosi skarb śląski z wyjątkiem kosztu kart do głosowania.

Dostarczenie urny, lokalu, sprzętów i przyborów do pisania dla komisji wyborczej jest obowiązkiem gminy, w obrębie której komisja urzęduje.

Rozdział V.

Sprawdzanie ważności mandatów.

Art. 84.

W ciągu 14 dni po ogłoszeniu wyniku głosowania przez Główną Komisję Wyborczą każdy obywatel uprawniony do głosowania może wnieść protest przeciwko wyborowi. Protest winien być wniesiony w dwóch egzemplarzach na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej.

Art. 85.

Przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej ogłasza natychmiast w Gazecie Urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych, że protest został wniesiony, wyznaczając dziesięciodniowy termin do wnoszenia zarzutów przeciwko treści protestu. Przed upływem tych dziesięciu dni wolno każdemu wyborcy przeglądać protesty w lokalu komisji i czynić z niego odpisy, poczem protest wraz z zarzutami są przesłane do kancelarii Sejmu Śląskiego.

Art. 86.

O ważności wyborów, zaprotestowanych według art. 84 rozstrzyga Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 73; poz. 197), — bez kosztów dla stron w przeciągu 6 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 87.

Jeżeli wskutek pogwałcenia obowiązku urzędowego przez członka Komisji Wyborczej głosowania, zostało w całości lub w niektórych obwodach głosowanie unieważnione, winny może być skazany na zapłacenie kosztów ponownego głosowania lub też części tych kosztów. Koszta te płaci skazany w kwocie przez Sąd oznaczonej, do kasy wojewódzkiej względnie gminnej. Do orzekania w tych sprawach powołany jest Miejsowy Sąd Powiatowy.

Art. 88.

Posiedzenia Sądu stanowiącego o ważności wyborów odbywają się publicznie.

Art. 89.

Ważność wyborów niezaprotestowanych rozstrzyga Sejm najpóźniej w przeciągu dwóch miesięcy. W wypadku zakwestjonowania wyboru posła, mimo braku protestu, Sejm oddaje sprawę do zbadania i rozstrzygnięcia Sądowi przezeń wyznaczonemu.

Rozdział VI.

Utrata i zastąpienie mandatu.

Art. 90.

Mandat posła wygasa w razie:

1) śmierci posła, 2) zrzeczenia się mandatu, 3) utraty prawa wybieralności, 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższej uczelni, 5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora, 6) zajęcia wypadków przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44; poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 Ustawy Konstytucyjnej.

Art. 91.

W razie zajścia okoliczności powodującej wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 90 władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

Art. 92.

Wyznaczony przez Sejm Śląski Sąd może unieważnić wybór: 1) jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym mandat poselski został uzyskany przy użyciu przekupstw, wymuszeń, fałszu lub jakichkolwiek podobnych, 2) jeżeli w postępowaniu wyborczym przepisy niniejszej ordynacji wyborczej nie były przestrzegane.

Art. 93.

Jeżeli ten sam kandydat będzie wybrany więcej niż w jednym okręgu, powinien oświadczyć, z którego okręgu wybór przyjmuje, najpóźniej na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmu. W przeciwnym razie losowanie, dokonane przez Marszałka Sejmu Śląskiego na publicznym posiedzeniu, rozstrzyga, z którego okręgu poseł ma mandat zatrzymać.

Art. 94.

W razie unieważnienia wyboru według art. 92 o ile Sąd wyznaczony przez Sejm orzecze, że nie może mieć zastosowania art. 95, Wojewoda zarządzi wybór ponowny w okręgu lub w obwodzie, gdzie prawo zostało przekroczone, w ciągu 15 dni od unieważnienia.

Wybór ten może być przeprowadzony przez te same komisje wyborcze i na podstawie tych samych list wyborców, co wybór poprzedni.

Art. 95.

W pozostałych wypadkach unieważnienia lub ustania mandatu posła Główna Komisja Wyborcza ogłosi o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów i wystawi mu list wierzitelny.

Dodatek Nr. 1.

Lista wyborców do Sejmu Śląskiego.
z obwodu głosowania
z okręgu wyborczego

Nr. porządkowy	Nazwisko w porządku alfabetycznym	Imię	Data urodzenia, wiek	Zawód	Adres, Miejsce zamieszkania	otrzymał kopertę	odał kartkę głosowania
1	A		54	piekarz			
2	A		27	rolnik			
3	A		39	kowal			
51	B						
52	B						
53	B						
101	C						
102	C						
103	C						

i. t. d.

Dodatek Nr. 2.

Protokół głosowania.

w obwodzie głosowania . . . . . okręgu wyborczego. . . .
Działo się dnia . . . . . r. . . . . w lokalu miejscowej komisji wyborczej w . . . . .
Obecni członkowie komisji wyborczej:

Przewodniczący . . . . .

Prowadzący protokół . . . . .

Członkowie . . . . .

Maż zaufania . . . . .

Przy udziale przedstawicieli grup wyborczych . . . . .

Otwarcie głosowania nastąpiło o godz. 8 rano.
W trakcie głosowania usunięto przedstawicieli grup wyborczych . . . . .
z powodu . . . . .
w trakcie obliczania głosów usunięto . . . . .
z powodu . . . . .
Głosowanie przerwano z powodu . . . . . na czas od . . . . .
do . . . . .
Głosowanie skończono o godz. . . . . wieczorem.

Liczba uprawnionych do głosowania . . . . .
Ilość głosujących wyborców wyniosła . . . . .
Ilość kartek znalezionych w urnie . . . . .

Niezgodność ilości głosujących i kartek głosowania tłumaczy się . . . . .
Kartek unieważniono . . . . .
W tem z powodu wad koperty Nr. Nr. . . . . .

Przypadło kartek:
Na listę 1. . . . .
Na listę 2. . . . .
Na listę 3. . . . .

Obliczanie głosów skończono o godz. . . . .
Przewodniczący Komisji Miejskowej . . . . .
Prowadzący Protokół . . . . .
Członkowie . . . . .
Przedstawiciele grup wyborczych . . . . .

Dodatek Nr. 3.

Szczegóły obliczeń głosowania.

Przypuśćmy, że okręg wyborczy wysła 18 posłów. List kandydatów na posłów zgłoszono pięć. Pierwsza lista zawiera 10 kandyd., druga pięciu kandyd., trzecia pięciu kandydatów, czwarta trzech kandydatów, wreszcie piąta lista zawiera dwóch kandydatów.

Lista pierwsza, czyli oznaczona numerem 1-szym, otrzymała głosów 89 964, lista Nr. 2. otrzymała 59 389 głosów, lista Nr. 3. otrzymała 32 383 głosów, lista Nr. 4. otrzymała 24 185, wreszcie lista Nr. 5. otrzymała 10 178 głosów.

Aby otrzymać dzielnik wyborczy dzielimy te liczby przez 1, 2, 3 itd.
Uwiodczni to przykład następujący:

	1	2	3	4	5
Dzielimy przez	1 89,964	9,389	32,383	24,185	10,178
"	3	6	11	15	
"	244,982	9,694	16,191	12,092	
"	329,988	9,796	10,794	8,061	
"	422,491	4,847	8,095		
"	517,991	1,877			
"	614,914	9,898			
"	712,851				
"	811,245				
"	9 996				

Z otrzymanych przez ten podział liczb szeregujemy liczby według wielkości, poczynając od najwyższej, a kończąc na osiemnastej z kolei, gdyż dany okręg wyborczy wybiera 18-tu posłów.

Ostatnia, czyli osiemnasta liczba nazywa się dzielnikiem wyborczym (le diviseur electoral). Ile razy dzielnik wyborczy pomieści się w liczbie głosów oddanych na poszczególną listę, tyle mandatów otrzyma lista. Dzielnik wyborczy w danym przykładzie wynosi 10 794 bowiem, zaczawszy szeregować od 89 964 na osiemnastym miejscu otrzymamy 10 794.

Wobec tego otrzyma:

lista Nr. 1 8 mandatów, gdyż	89,964 : 10,794 = 8 z resztą 3,612
" " 2 5 " " "	59,389 : 10,794 = 5 z resztą 5,419
" " 3 3 mandaty " " "	32,383 : 10,794 = 3 z resztą 1
" " 4 2 " " "	24,185 : 10,794 = 2 z resztą 2,597
" " 5 0 " " "	10,178 : 10,794 = 0 z resztą 10,178

Tę samą manipulację uwiodczni jeszcze wyraźniej kolejne szeregowanie dzielników, a łącznie z tem podział mandatów między poszczególne listy.

Z listy Nr. 1 wzięty dzielnik 89,964 Mand. I przyp. liście Nr. 1

" 2 " " "	59 389 " II " " " 2
" 1 " " "	44 982 " III " " " 1
" 3 " " "	32 383 " IV " " " 3
" 1 " " "	29 988 " V " " " 1
" 2 " " "	29 694 " VI " " " 2
" 4 " " "	24 185 " VII " " " 4
" 1 " " "	22 411 " VIII " " " 1
" 2 " " "	19 796 " IX " " " 2
" 1 " " "	17,992 " X " " " 1
" 3 " " "	16,191 " XI " " " 3
" 1 " " "	14 994 " XII " " " 1
" 2 " " "	14,847 " XIII " " " 2
" 1 " " "	12 852 " XIV " " " 1
" 4 " " "	12 092 " XV " " " 4
" 2 " " "	11 877 " XVI " " " 2
" 1 " " "	11 215 " XVII " " " 1
" 3 " " "	10,794 " XVIII " " " 3

Gdyby zamiast podanych przez nas liczb, przypadających na poszczególne listy kandydatów, zdarzyło się, że na listę Nr. 1. padło 80 000 głosów, na listę Nr. 2. 60 000 głosów, na listę Nr. 3. 30 000 głosów, na listę Nr. 4. 20 000 głosów, oraz na listę Nr. 5. 10 000 głosów, wówczas dzielnik wyborczy wyniosłby 10 000. Liczbę tę tj. 10 000 odnaleźlibyśmy na 8-mem miejscu listy Nr. 1., na 6-tym miejscu listy Nr. 2., na 3-im miejscu listy Nr. 3. na 2-gim miejscu listy Nr. 4. oraz na 1-szym miejscu listy Nr. 5.

Tymczasem 15 mandatów byłoby już obsadzonych, pozostałe zaś do obsadzenia tylko trzy, a jednakowych dzielników jest pięć.

W podobnym więc wypadku przyznajemy mandaty tym listom, które otrzymały największą ilość głosów, a więc listom Nr. 1, 2 i 3, listy Nr. 4 i 5 mandatu tego nie otrzymałyby. W końcowym więc rezultacie lista Nr. 1. otrzymałaby 8 mandatów, lista Nr. 2. 6 mandatów, lista Nr. 3. 3 mandaty, lista Nr. 4. 1 mandat, lista Nr. 5. nie otrzymałaby żadnego mandatu.

3.

Kwestja czynnego prawa wyborczego przy pierwszych wyborach do Sejmu Śląskiego.

Według art. 1. ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego przysługuje czynne prawo wyborcze każdej osobie bez różnicy płci, która

- w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2. sierpnia 1922 r.) ukończyła 21 lat wieku,
- zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie,
- posiada obywatelstwo polskie.

Co się tyczy interpretacji ustępu b), to należy uważać dzień 3. lipca 1922 za ostateczny dzień objęcia całego Województwa (także i Śląska Cieszyńskiego), ponieważ w tym dniu ukończono przejście w ostatniej strefie (Rybnik), całego obszaru wojewódzkiego. Jako miejsce zamieszkania należy w myśl ustaw prawa cywilnego uważać tę miejscowość, w której wyborca się stale osiedla, t. zn. chce stać, chociaż nie na zawsze lub bez przerwy, pozostać w danej miejscowości.

Sprawa obywatelstwa jako najważniejsza przedstawia się następująco:

Następujące grupy dotychczasowych obywateli niemieckich zyskują obywatelstwo polskie ze samego prawa bez jakiegokolwiek formalności.

Grupa I. Obywatele niemieccy, jeżeli urodzili się na polskim Górnym Śląsku z rodziców w chwili urodzenia także na polskim Górnym Śląsku mieszkających, i jeżeli w chwili zmiany suwerenności (15. czerwca 1922) mieli zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku. (Art. 26. § 1. Konwencji Genewskiej).

Przykład: Osoba A urodziła się w Rybniku, gdzie mieszkali także rodzice, dnia 15. czerwca 1922 r. posiadała osoba A zamieszkanie w Katowicach. A jest polskim obywatelem.

Grupa II. Obywatele niemieccy, którzy wprawdzie nie mieli swego zamieszkania na polskim Górnym Śląsku w dniu zmiany suwerenności (15. czerwca 1922) ale urodzili się na polskim Górnym Śląsku z rodziców w chwili urodzenia na polskim Górnym Śląsku zamieszkałych, jeżeli oni sami lub ich żony

a) mają krewnych wstępnych (rodziców, dziadków) lub wstępnych (dzieci, wnuków), którzy w chwili zmiany suwerenności mają zamieszkanie na obszarze plebiscytowym ustanowione, jeszcze przed 15. kwietnia 1921 r. lub

b) mają zamieszkanie w dniu 15. czerwca 1922 r. w niemieckiej części obszaru plebiscytowego, a to przynajmniej od 15. kwietnia 1921 lub

c) mieszkali przynajmniej przez 15 lat na obszarze plebiscytowym lub

d) nabywali na polskim Górnym Śląsku najmniej 2 lata przed zmianą suwerenności własność ziemską lub przedsiębiorstwo przemysłowe, o ile prowadzi przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne osobiście.

Przykłady:

ad. a) Osoba B urodziła się w Mysłowicach i mieszka od 10 lat we Wrocławiu, rodzice osoby B przenieśli się również do Wrocławia, ale od 14. kwietnia 1921 r. mieszkają w Bytomiu. Osoba B jest polskim obywatelem.

ad. b) Osoba C urodziła się w Tarnowskich Górach i mieszka od 15. kwietnia 1921 r. w Gliwicach. Osoba C jest polskim obywatelem.

ad. c) Osoba D urodziła się w roku 1880 w Katowicach. W roku 1882 rodzice przenieśli się razem z osobą D do Bytomia, a w roku 1898 do Wrocławia, gdzie do dziś mieszka. Osoba D jest polskim obywatelem.

ad. d) Osoba F urodziła się w Pszczynie w roku 1890. Rodzice osoby F razem z nią przenieśli się w roku 1902 do Berlina. Żona osoby F zakupiła 14. czerwca 1920 r. fabrykę mebli w Mysłowicach, a maż jej prowadzi fabrykę osobiście. Osoba F jest polskim obywatelem.

Grupa III. (art. 25. § 1. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy w dniu 15. czerwca 1920 r. mają zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku i już przed 2. stycznia 1908 mieszkali na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach, ostatecznie za część składową Polski uznanych (Poznańskie, Pomorze, Kongresówka, Małopolska i Śląsk Cieszyński).

Przykład: Osoba A, urodzona we Wrocławiu zamieszkała w 1905 roku w Opolu, 1915 roku w Łodzi a od 1. czerwca 1922 w Katowicach. Osoba A jest polskim obywatelem.

Grupa IV. (art. 25. § 2. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy w dniu 15. czerwca 1922 r. mają zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku i już przed 2. stycznia 1908 mieszkali na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach, ostatecznie za część składową Polski uznanych, ale którzy to obywatele przed 15. czerwca 1922 r. opuścili chwilowo mieszkanie na owych obszarach wśród następujących okoliczności:

a) w czasie ich nieobecności ich wstępni (rodzice, dziadkowie) lub zstępni (dzieci, wnukowie) i to najbliżsi krewni lub o ile tacy nie żyją, krewni boczni (rodzeństwo, wujowie, siostrzeńcy, bratankowie) i to najbliżsi aż do 3. stopnia zachowali mieszkanie na obszarze plebiscytowym lub w Polsce lub gdy

b) obywatele ci przed chwilowym opuszczeniem mieszkania, mieszkali na wyżej wspomnianych obszarach co najmniej przez rok a wogóle przynajmniej przez 12 lat, licząc od pierwszego ustanowienia zamieszkania aż do zmiany suwerenności (15. czerwca 1922 r.) lub gdy

c) obywatele ci opuścili swe zamieszkanie na tych obszarach z powodu obowiązkowej służby wojskowej, lub z powodu udziału we wojnie, z powodu kształcenia się do zawodu lub z powodu ciężkiej choroby.

Przykłady:

ad. a) Osoba B zamieszkała od 1. stycznia 1900 do roku 1909 w Katowicach a od roku 1909 do roku 1921 w Berlinie. Podczas swej nieobecności pozostawiła w Katowicach rodziców. Dnia 10. czerwca 1922 r. zamieszkała osoba B znowu w Katowicach. Jest ona polskim obywatelem. O ileby jednakże rodzice osoby B przenieśli się w roku 1909 także do Berlina a pozostali w Katowicach tylko bracia osoby B, to ona nie uzyskałaby obywatelstwa polskiego.

ad. b) Osoba C mieszkała 1. stycznia 1902 r. do 1. stycznia 1905 r. w Opolu, a od 2. 1. 1905 r. do 1. 1. 1909 w Pradze, nie pozostawiając na terytorium plebiscytowym ani też w Polsce żadnych krewnych. Od 1. stycznia 1909 r. mieszkała w Bytomiu a od 1. maja 1922 r. w Katowicach. Osoba C jest polskim obywatelem.

ad. c) Osoba D zamieszkała w r. 1905 w Zabrze. Od r. 1910 do 1914 studiowała na uniwersytecie we Wrocławiu. Od roku 1914 do 1918 brała udział we wojnie i powróciła z niewoli 1. stycznia 1922 r. a mieszkała 10. czerwca 1922 r. w Mysłowicach. Osoba D jest polskim obywatelem.

Grupa V. (art. 30. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy zamieszkali przed 2. stycznia 1908 r. na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach ostatecznie za część składową Polski uznanych i wykazała w sposób wzbudzający zaufanie, iż opuścili mieszkanie swe na polskiej lub niemieckiej części obszaru plebiscytowego po 9. listopada 1918 roku na skutek rozkazu opuszczenia danej miejscowości lub kraju, bądź na skutek przymusu fizycznego, bądź na skutek bezpośredniej groźby, skierowanej przeciwko niej lub przeciwko jej majątkowi i jeżeli obywatele ci wykazała, że wrócili do swego dawnego zamieszkania najpóźniej do ostatecznego terminu dla wnoszenia reklamacji przeciwko listom wyborczym. Osoby te będą uważane za takie, które nigdy nie opuściły swego mieszkania.

Przykład:

Osoba F mieszkała od 1907 r. do 1. stycznia 1920 r. w Królewskiej Hucie. Na skutek bezpośredniej groźby opuściła mieszkanie 1. stycznia 1920 r. i przeniosła się do Lignicy. W lipcu przed ogłoszeniem wyborów powróciła do Królewskiej Huty do swego dawnego mieszkania. Osoba F. jest polskim obywatelem.

Wspólne postanowienia, dotyczące obywateli niemieckich.

wyszczególnione 1 do 5.

Żony nabywają obywatelstwo męża (art. 31. ustęp 1. Konwencji).

Małoletnie dzieci ślubne aż do ukończenia 21. roku, mieszkające u ojca lub matki, nabywają obywatelstwo tego z rodziców, o ile oboje są przy życiu, którym na mocy ustawy przysługuje zastępstwo dziecka. Jeżeli jedno z rodziców jest przy życiu, dziecko nabywa jego obywatelstwo. Jeżeli rodzice oboje żyją, lecz nie są nstawowymi zastępcami dziecka, dziecko nabywa obywatelstwo ojca.

Dzieci nieślubne aż do ukończenia 21. roku, mieszkające przy matce, nabywają obywatelstwo matki.

O ile obywatele niemieccy, którzy ze samego prawa nabywają obywatelstwo polskie, złożą deklarację opcyjną na rzecz obywatelstwa niemieckiego w niemieckim biurze opcyjnym, zostają oni w myśl art. 50. Konwencji Genewskiej zawieszeni we wykonaniu praw politycznych (czynnego i biernego prawa wyborczego) z chwilą uwiadomienia o tem optanta przez właściwe Starostwo względnie Województwo.

O ile w kwestjach obywatelstwa jest mowa o zamieszkanu, to uważać należy w myśl art. 29. Konwencji Genewskiej za zamieszkanie danej osoby tę miejscowość, która jest ośrodkiem jej działalności i stosunków osobistych i gospodarczych. Jeżeli pod to pojęcie podpada kilka miejscowości oświadczenie osoby zainteresowanej przed właściwą władzą polską, to jest przed starostwem względnie magistratem będzie miało inne rozstrzygające. Jeżeli do ostatecznego terminu przeznaczonego do wniesienia reklamacji przeciwko listom wyborczym oświadczenie nie będzie złożone, ustalają je Miejscowe Komisje Wyborcze.

Jeżeli nie można stwierdzić obywatelstwa u tych osób, które urodziły się przed zmianą suwerenności na obszarze plebiscytowym, to uważa się te osoby za obywateli tego państwa, któremu na mocy podziału Górnego Śląska została przydzielona miejscowość, w której się urodziły (art. 28. Konwencji Genewskiej).

Jako termin zmiany suwerenności należy uważać 15. czerwca 1922 r., w którym to dniu podpisano protokół oddania władzy pomiędzy członkami Komisji Międzysojuszniczej i przedstawicielem Rządu Polskiego. Iako termin przejęcia Śląska przez władze polskie należy uważać dzień 3. lipca, w którym to dniu ukończono obśady w ostatniej strefie (Rybnik) przez podpisanie protokołu ze strony Wojewody i członków Komisji Aljańskiej.

Jako obszar plebiscytowy należy uważać te powiaty Górnego Śląska, w których się odbyło głosowanie plebiscytowe. Są to następujące powiaty: Pszczyna, Rybnik, Racibórz, Katowice miasto i powiat, Królewska Huta, Bytom, Zabrze, Tarnowskie Góry, Lubliniec, Kluczborek, Olesno, Strzelce, Gliwice, Koźle, Głuchozycy, i Opole. W dwóch powiatach, mianowicie Prudnicki i Namysłowski nie należały wszystkie gminy do obszaru plebiscytowego. W dzienniku urzędowym Komisji Międzysojuszniczej z dnia 28. lutego 1920 r. (Dz. Nr. 1.) są owe gminy wyszczególnione. W myśl art. 1. protokołu końcowego Konwencji Genewskiej nie należą jednakże gminy powiatu Namysłowskiego do obszaru plebiscytowego.

Co się tyczy sprawdzenia obywatelstwa mieszkańców innych dzielnic Polski (Poznańskie, Pomorze, Kongresówka, Małopolska, Śląsk Cieszyński) to niarodajną jest ustawa z dnia 20. stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 7; poz. 44), która to ustawa została w swej mocy rozciągnięta na ziemię górną Śląską Województwa Śląskiego ustawą z d. 16. czerwca 1922 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 46; poz. 388). O ileby na podstawie tej ustawy nie można stwierdzić obywatelstwa z powodu braku odpowiednich dokumentów u osób roszcujących sobie prawo wyboru, powinno osoby te przedłożyć zaświadczenie o obywatelstwie wystawione przez właściwe starostwo.

Ustawa

z dnia 20. stycznia 1920 r.

o obywatelstwie Państwa Polskiego.

(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 7; poz. 44).

Art. 1.

Obywatel polski nie może być jednocześnie obywatelem państwa innego.

Art. 2.

Z chwilą ogłoszenia ustawy niniejszej prawo obywatelstwa polskiego służy każdej osobie bez różnicy poci, wieku, wyznania, i narodowości, która:

1. jest osiedlona na obszarze Państwa Polskiego, o ile jest nie służy obywatelstwo innego państwa. Za osiedlonego w Państwie Polskim w znaczeniu niniejszej ustawy jest uważany kto:

a) jest zapisany lub ma prawo być zapisany do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego;

b) ma prawo swojszczyzny w jednej z gmin na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Austriackiego lub Węgierskiego;

c) miał już przed 1-szym stycznia 1908 r. z tytułu obywatelstwa niemieckiego smle miejsce zamieszkania na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego;

d) był zapisany do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach b. Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodzi w skład Państwa Polskiego;

2. urodziła się na obszarze Państwa Polskiego, o ile nie służy jej obywatelstwo innego państwa;

3. ponadto której na mocy traktatów międzynarodowych obywatelstwo polskie przysuguje.

Art. 3.

Obywatele państw innych pochodzenia polskiego oraz ich potomkowie uznani będą za obywateli Państwa Polskiego, skoro po powrocie do Polskiego Państwa w Urzędzie Administracyjnym miejsca swego zamieszkania złożą dowody pochodzenia polskiego wraz z oświadczeniem, że chcą być obywatelami polskimi i zrzekają się obywatelstwa innego państwa.

Art. 4.

Obywatelstwo polskie nabywa się:

1. przez urodzenie,
2. przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie,
3. przez zamażpójście,
4. przez nadanie,
5. przez przyjęcie urzędu publicznego lub przyjęcie do służby wojskowej w Państwie Polskim, o ile nie uczyniono przeciwnego zastrzeżenia.

Art. 5.

Przez urodzenie dzieci ślubne nabywają obywatelstwo ojca, dzieci nieślubne obywatelstwo matki. Dzieci rodziców niewiadomych urodzone lub znalezione na obszarze Państwa Polskiego, uważane będą za obywateli polskich, o ile nie wykaże się ich inne obywatelstwo.

Art. 6.

Przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie dziecko, liczące nie więcej niż 18 lat, nabywa obywatelstwo ojca lub matki, względnie innej osoby, uznającej lub przysposabiającej.

Art. 7.

Przez zamażpójście nabywa obywatelstwo polskie cudzoziemka, poślubiająca obywatela polskiego.

Art. 8.

Nadanie obywatelstwa polskiego nastąpić może na prośbę osoby, pragnącej je uzyskać, jeżeli wykaże:

1. że prowadzi nieposzlakowany tryb życia,
2. że przebywa stale przynajmniej od 10 lat w granicach Państwa Polskiego;
3. że posiada środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i swojej rodziny;
4. że posiada znajomość języka polskiego.

Za małoletnich oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, wnoszą prośbę o nadanie im obywatelstwa polskiego ich prawni zastępcy.

Art. 9.

W wypadkach wyjątkow., zasługujących na szczególne uwzględnienie, obywatelstwo polskie może być nadane osobom, nie odpowiadającym poszczególnym warunkom z pośród wymienionych w art. 8, zwłaszcza na obszarze b. Cesarstwa Rosyjskiego, jaki wchodzi w skład Państwa Polskiego. W żadnym jednak razie obywatelstwo polskie nie może być nadane osobom, ukaranym przez sądy polskie za przestępstwa, pociągające za sobą ograniczenie praw, dopóki to ograniczenie trwa, tudzież osobom, znajdującym się w stanie upadłości.

Art. 10.

Obywatelka polska, która przez zamażpójście za cudzoziemca utraciła obywatelstwo polskie, odzyskuje je, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa i osiedleniu się w Polsce złoży odpowiednie oświadczenie w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania.

Art. 11.

Utrata obywatelstwa polskiego następuje:

1. przez nabycie obcego obywatelstwa,
2. przez przyjęcie urzędu publicznego lub wstąpienie do służby wojskowej w państwie obcym bez zgody Rządu Polskiego.

Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, nabyć mogą obywatelstwo obce nie inaczej, jak po wyjednaniu na to zezwolenia od Ministra Spraw Wojskowych, w przeciwnym razie wobec Państwa Polskiego nie przestaną być uważane za obywateli polskich.

Art. 12.

O nadaniu i utracie obywatelstwa polskiego rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych po zasięgnięciu w wypadkach nadawania obywatelstwa opinii gminy, w której dana osoba jest zamieszkała, tudzież właściwego urzędu administracyjnego.

Minister Spraw Wewnętrznych jest władny przekazać uprawnienia, wynikające z niniejszego artykułu, władzom administracyjnym II. instancji.

Art. 13.

Nadanie i utrata obywatelstwa polskiego, o ile inaczej nie zastrzega postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych, rozciąga się na żonę nabywającego lub tracącego obywatelstwo polskie, tudzież na jego dzieci, w wieku do lat 18.

Art. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 15.

Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Marszałek:

Tramczyński.

Prezydent Ministrów:

L. Skulski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski.

Dział Nieurzędowy.

Prawo i administracja.

Jakie prawa będą obowiązywały w Województwie Śląskim?

I. W artykule tym będzie często mowa o ustawach i rozporządzeniach. Ustawa jest prawem spisaniem, które zostało uchwalone przez ciało ustawodawcze (Sejm) i ogłoszone w przepisanej formie. Ustawy wydane przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej są ustawami państwowymi, zaś ustawy, które wyda Sejm Śląski, będą ustawami wojewódzkimi. Rozporządzenie zaś jest przepisem prawnym, wydanym nie przez ciało ustawodawcze, lecz przez organy rządowe (minister, wojewoda, starosta) na podstawie i w wykonaniu pewnej ustawy. Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią. Podaje powyższą, dokładną terminologię prawa państwowego tylko dla orientacji. Albowiem ściśle dostosowanie się do powyższej terminologii nastąpi w Województwie Śląskim dopiero w chwili ukończenia się Sejmu Śląskiego i utraty mocy prawnej pewnych niżej przytoczonych ustaw. Aż do tego czasu będziemy w okresie przejściowym spotykali się również z rozporządzeniami mającymi charakter i moc prawną ustaw i wydanymi w miejsce ustaw.

II. Do 10. lutego 1920 r. wydawał w części górnośląskiej Województwa Śląskiego ustawy i rozporządzenia rząd niemiecki i pruski i publikował je w odpowiednich dziennikach i zbiorach ustaw. (R. G. Bl. i Pr. G. Bl.).

III. W czasie od 10. lutego 1920 r. do 15. czerwca 1922 r. nabywały na tym terenie mocy prawnej ustawy i rozporządzenia niemieckie i pruskie, o ile one zostały przez Komisję Miedzysojuszniczą i Rządzącą w Opolu zatwierdzone i opublikowane w wydawanym przez Komisję „Dzienniku Urzędowym Górnośląska” (Journal Officiel de Haute Silesie), przyczem należy zwrócić uwagę na to, że według rozporządzenia Komisji Miedzysojuszniczej z dnia 14. maja 1920 r. (Journal Officiel nr. 3) obowiązują na terenie plebiscytowym wszystkie ustawy, które rząd niemiecki lub pruski obwieścił w czasie do 30. kwietnia 1920 r., z wyjątkiem ustaw wojskowych i organizacji wojskowej. Wszystkie dalsze ustawy niemieckie lub pruskie muszą być wyraźnie i osobno w Journal Officiel opublikowane. Pierwsza część spisu ustaw przez Komisję zatwierdzonych jest umieszczona w nr. 2. Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego. Spis ten sięga do 17. marca 1922 r.

IV. Od 16. czerwca 1922 r. począwszy (to jest od dnia przejścia suwerenności na Polskę) mamy nowy stan prawny.

A. Ustawy i rozporządzenia polskie uchwalono i ogłoszono w Polsce przed 16. czerwca 1922 r.

Ustawy i rozporządzenia wydane przed 16. czerwca 1922 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzgl. Ministerstwa, a ogłoszone w „Dzienniku Praw, wzgl. Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, „Monitorze Polskim” lub w Dziennikach Urzędowych poszczególnych Ministerstw nie obowiązują w części górnośląskiej Województwa Śląskiego. Wyjątek stanowią tylko te ustawy i rozporządzenia, które w odpowiedniej formie po 16. czerwca 1922 r. wyraźnie ogłoszono względnie, które zostaną w ten sposób w przyszłości ogłoszone. Tak np. rozciągnięto moc prawną szeregu ustaw i rozporządzeń polskich na część górnośląską Województwa Śląskiego ustawą z dnia 16. czerwca 1922 r. (nr. 46.; poz. 48) (patrz Gazeta Urzędowa nr. 4). Przy rozciąganiu mocy prawnej rozporządzeń wydanych na podstawie dawnych ustaw polskich na obszar górnośląski Województwa Śląskiego baczycy powinno odpowiednio Ministerstwo lub Województwo zawsze na to, by przed ogłoszeniem rozporządzenia rozciągnięto moc prawną ustawy, na którą się dane rozporządzenie powołuje. W przeciwnym bowiem razie byłoby wydane rozporządzenie nieważne.

B. Forma przepisów prawnych uchwalonych i wydanych po 16. czerwca 1922 r.

W okresie od 16. czerwca 1922 r. aż do dnia zwołania się Sejmu Śląskiego, względnie aż do wygaśnięcia mocy prawnej ustaw przejściowych przekazujących upoważnienie do wydawania ustaw Radzie Ministrów lub Ministrowi Sprawiedliwości (n. p. § 6. ustawy z dnia 16. czerwca 1922 r., Dz. Ust. Rz. P. Nr. 46; poz. 388 i art. 36. Ust. Konst. z 15. lipca 1920 r.) będą prawa mające obowiązywać w Województwie Śląskim, wydawane w następującej formie:

a) w formie ustaw Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
b) w formie rozporządzeń Rady Ministrów wydanych na podstawie art. 6. ustawy z dnia 16. czerwca 1922 r. (patrz powyżej). Rozporządzenia tego rodzaju zastępują ustawy i mają moc ustaw.
c) w formie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości wydanych na mocy art. 36. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1922 r. w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 18. października 1921 r. Rozporządzenia tego rodzaju zastępują ustawy i mają moc ustaw.
d) w formie rozporządzeń wydanych na podstawie ustaw przez odpowiednich Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

e) w formie rozporządzeń Wojewody Śląskiego, wydanych z upoważnienia ustaw obowiązujących i z powołaniem się na te ustawy.

f) w formie rozporządzeń Wojewody Śląskiego, wydanych w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką na podstawie ustępu 3. artykułu 40. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., uzupełnionego ustawą z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 69; poz. 449). Rozporządzenia te zastępują ustawy Sejmu Śląskiego i mają moc ustaw. Sejm Śląski musi jednak zatwierdzić.

C. Które ustawy i rozporządzenia uchwalono i ogłoszono po 16. czerwca 1922 r. obowiązują w Województwie Śląskim?

Rozróżnić tu musimy ustawy i rozporządzenia wydane przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej względnie Ministerstwa, oraz ustawy względnie rozporządzenia wydane przez Wojewodę lub przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Przepisy prawne wydane w ramach kompetencji ustalonej ustawą Konstytucyjną Sejmu Ustawodawczego z dnia 15. lipca 1920 r. (art. 4. i następne) zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego, przez Wojewodę lub Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką są ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Śląskich” i „Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego”.

Obowiązują one oczywiście wszystkie w Województwie Śląskim i to tylko na obszarze tego Województwa.

Z ustaw zaś i rozporządzeń wydanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej względnie Ministerstwa w Warszawie, a ogłaszanych w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, w „Monitorze Polskim” lub Dziennikach Urzędowych odpowiednich Ministerstw, obowiązują w Województwie Śląskim tylko te, które zostały wydane w ramach kompetencji ustalonej ustawą konstytucyjną z dnia 15. lipca 1920 r. (art. 4. i dalsze). Nie wszystkie zatem ustawy i rozporządzenia ogłaszane w powyższych Dziennikach Urzędowych odnoszą się do Województwa Śląskiego. Przy każdej poszczególniej ustawie lub rozporządzeniu w dziennikach powyższych ogłoszonych trzeba przy uwzględnieniu powyższych wywodów dokładnie stwierdzić, czy ich moc prawna rozciąga się na Województwo Śląskie.

D. Z powyższych uwag widzimy, że podstawy prawne na ziemiach Województwa Śląskiego są dosyć skomplikowane. Dlatego muszą tak legislatura, jak też urzędy wykonawcze zwracać baczną uwagę na to, aby zarówno przepisy prawne uchwalone dla uregulowania wzajemnych stosunków w myśl zasad sprawiedliwości, jakoteż zarządzenia administracyjne wydane na mocy tych przepisów, odpowiadały w całej pełni literze i duchowi obowiązujących ustaw.

Dr. Włodzimierz Dąbrowski,
St. radca Województwa.

Z Tymczasowej Rady Wojewódzkiej.

Posiedzenie jedenaście z dnia 25. lipca 1922.

Katowice, 27. 7. (Pat.):

Tymczasowej Rady Wojewódzkiej odbyte dnia 25. 7. Zagał je p. Wojewoda Rymer o godz. 10¹⁵ przed południem i odczytał porządek obrad.

Zanim przystąpiono do porządku obrad, p. Wice-wojewoda Żurawski referował o swej podróży do Warszawy, gdzie go zawiązano w sprawie uchwalonej przez Tymczasową Radę Wojewódzką Ordynacji o wyborach do Sejmu Śląskiego. W ordynacji tej rząd centralny poczynił pewne formalne i niektóre materialne zmiany, aby ją uzgodnić z Konstytucją polską. Wszystkie te zmiany należy uważać za poprawki konieczne, więc przyjęto je do wiadomości.

W dalszym ciągu przystąpiono do dyskusji nad projektem o podatku dochodowym, o którym już na poprzednich posiedzeniach radzono. Projekt ten, oparty na ustawie pruskiej o podatku dochodowym z r. 1906, z dostosowaniem stawek do obecnego stanu waluty przyjęto.

W toku obrad poruszono położenie gospodarcze spowodowane trudnościami przejściowymi. Uchwalono zwołać przedstawicieli 1) władz centralnych, 2) Województwa i Tymczasowej Rady Wojewódzkiej, 3) wielkiego przemysłu Śląska Górnego i Cieszyńskiego, oraz 4) przedstawicieli robotników i 5) handlu, celem przeprowadzenia dyskusji nad obecnym położeniem gospodarczym i środkami, które trzeba zarządzić, by zapewnić rozwój i możliwość konkurencji naszemu przemysłowi.

Starszy radca p. Pawlita uzasadnia wniosek o czasowe zawieszenie ustawy o monopolu spirytusowym, ponieważ wszystkie urządzenia tego monopolu (fabryka spirytusu itp.) pozostały po stronie niemieckiej Górnośląska stworzenie zaś nowego aparatu dla Województwa Śląskiego wymagałoby dłuższego czasu i znacznych kosztów. Monopolu spirytusowego w Polsce nie ma. Uchwalono w myśl ww. w. referenta niżej rozporządzenie w przedmiocie opodatkowania wódki.

Radca Dr. Bielak z Wydziału Skarbowego o projekcie rozporządzenia w przedmiocie gwarancji spłat pożyczek krótkoterminowych miast gmin górnośląskich w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie. Gminy są chwilowo w wielkich kłopotach pieniężnych z powodu zastoju od dłuższego czasu w podatkach i potrzebują koniecznie pożyczek aż do czasu, gdy podatki znowu regularnie napływają będą: pożyczki te krótkoterminowe ma się zaciągać w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, a Skarb Województwa Śląskiego poręczy za spłatę tych pożyczek aż do ogólnej wysokości 200 milionów marek niem. do tej bowiem sumy Tymczasowa Rada Wojewódzka podwyższała przewidzianą w projekcie kwotę wynoszącą 100 mil. marek niem. Zresztą projekt uchwalono po dyskusji według przedłożenia. Rozporządzenie będzie obowiązywać z dniem ogłoszenia, tak, że potem gminy wiejskie i miejskie będą mogły za zgodą Wojewody niezwłocznie zaciągnąć potrzebne im pożyczki.

Dalej p. Dr. Bielak referuje o projekcie rozporządzenia w przedmiocie przyznania urzędnikom Województwa Śląskiego dodatku ekonomicznego. Rządy centralne tak w Warszawie jak i w Berlinie świeżo podwyższają urzędnikom dodatki drożyzniane; należał więc i urzędnikom wojewódzkim przyznać poprawę poborów, bo drożyzna jest wielka i wzrasta ciągle. Projekt uchwalono z małymi poprawkami, poczem dodatkowo uchwalono wniosek p. Kiedronia, aby Województwo zwróciło się do Ministra Skarbu w Warszawie z prośbą o przyznanie także państwowym urzędnikom czynnym na obszarze Województwa Śląskiego takich samych dodatków.

Następnie Naczelnik Wydziału Skarbowego Pawlita referuje o trzech projektach rozporządzeń w przedmiocie zniesienia kilku podatków, mianowicie zniesienia podatku od wód mineralnych i sztucznie wyrabianych napojów, bo dochód z tego podatku tak jest niski, że go się nie opłaca ściągać, dalej zniesienia podatków od środków oświetlenia i podatku od bibulek papierosowych, ponieważ te dwa podatki w Polsce nie istnieją. Wszystkie te trzy projekty uchwalono bez dyskusji.

W dalszym ciągu p. adwokat Kudera przedstawił nagły wniosek Komisji Budżetowej, żądający przybudowania jednego piętra na budynku byłej komendy obwodowej w Katowicach oraz adoptowania całego tego budynku dla Wydziału Skarbowego. P. adwokat Wolny radzi wysłuchać najprzód zdania znawców budowlanych w tej sprawie, na co się zgodzono i sprawę odroczone.

Następnie p. Dr. Zagóra z Wydziału Administracyjnego referował o projekcie rozporządzenia w przedmiocie podwyższenia komornego na Śląsku Cieszyńskim. Rozporządzenie to ma obowiązywać tylko przejściowo aż do definitywnego uregulowania tej sprawy. Uchwalono je po krótkiej dyskusji.

Dalej p. Siwy z Wydziału Opieki Społecznej referował o projekcie rozporządzenia w przedmiocie utworzenia Miejskiej Kasy Chorych w Rudzie oraz wykonanie postanowień polsko-niemieckiej Konwencji Górnośląskiej zawartej w Genewie dnia 15. maja 1922 r., odnoszących się do ubezpieczenia na wypadek choroby. Po krótkiej dyskusji odesłano projekt do Komisji Legislacyjnej celem bliższego rozpatrzenia. Taksamo odesłano do Komisji Legislacyjnej drugi projekt Rozporządzenia dotyczący zmian ustawy ubezpieczeniowej; chodzi o podwyższenie składek ubezpieczeniowych i świadczeń, aby sprawy te przystosować do norm zaprowadzonych obecnie w Niemczech.

Pan Dr. Szafran z Wydziału Prezydyjnego referuje o potrzebie wyznaczenia 30 000 marek na komorne dla nauczycieli, które musiano zarezerwować dla nauczycieli. Sumę tę uchwalono po krótkiej dyskusji.

W wolnych wnioskach wniósł p. Biniszewicz interpelację z powodu napadów, które dokonano w ostatnią niedzielę w Katowicach i w innych miejscowościach na pochód urządzony przez P. P. S.; p. Machaj interpelację w sprawie napadu uchodźców w Goczałkowicach na pociąg wiozący z Śląska Cieszyńskiego zaproszonych gości na zgromadzenie manifestacyjne. Interpelacja ta dotyczy rozbrojenia bojówek i wydania odpowiednich zarządzeń co do obozów uchodźców.

OBWIESZCZENIE

Powołani przez Komisję Rządzącą i Plebiscytową na Górny Śląsk do rozpatrywania wniosków o wynagrodzenia strat, wniesionych przez mieszkańców obszaru za czyny urzędników policji górnośląskich, spełnione w służbie albo z okazji wykonywania służby począwszy od 1. czerwca 1922 r., włącznie, wzywamy niniejszym ludność, by zgłaszała roszczenia takie najpóźniej do 24. lipca bieżącego roku do Wydziału niżej podpisanego. Późniejszych zgłoszeń nie uwzględnia się.

Szkody, poniesione w części Górnośląska, przyznanej Niemcom, należy zgłaszać do Biura Wydziału w Opolu, ul. Małapańska 18.

Szkody, powstałe w części Górnośląska, przyznanej Polsce, należy zgłaszać do Wydziału Parytetycznego przy Województwie Śląskim w Katowicach, ul. Holceja 45.

Zgłoszeń, które już wniesiono do Komisji Miedzysojuszniczej, ponawiać nie potrzeba. Straty, które powstały przed 1. czerwca 1922, można tylko w tych ramach zgłaszać, jeżeli poszkodowane osoby zaniedbały zgłaszania bez jakiegokolwiek winy.

Wydział Parytetyczny do rozpatrywania szkód okupacyjnych.

OGŁOSZENIE w sprawie posad.

Z każdym dniem coraz więcej wpływa do Wydziału Prezydyjnego Województwa Śląskiego jużto pisemnych jużto ustnych prośb i zgłoszeń o posady na stanowiska wszelkiej kategorii urzędników i pracowników biurowych.

Z uwagi na ukończone już czynności organizacyjne Województwa podania powyższe pozostają nienwzględnione i powodują zaabsorbowanie urzędników personalnych wygotowaniem odpowiedzi odmownych całkiem niepotrzebnie.

Wobec powyższego Województwo podaje do publicznej wiadomości, że wszystkie miejsca służbowe tak etatowych jak nieetatowych funkcjonariuszy Województwa są już obsadzone i na razie nie przewiduje się żadnych wakansów.

Gdyby jednak wyłoniło się zapotrzebowanie siły urzędniczej, kancelaryjnej, pomocniczej czy służebnej, będzie to rozpisane w „Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego” w drodze konkursu przy równoczesnym zapodaniu warunków wymaganych od kandydata jak również warunków oferowanych przez Województwo.

Wydział Prezydyjny Województwa Śląskiego.

Numer pojedyncoży 20 Mk. wzgl. l.—Kč.

Oplacono ryczałtowo.

DZIENNIK CIESZYŃSKI

Przedpłata „Dziennika Cieszyńskiego”.
Miesięcznie po stronie polskiej 400—Mk.
Miesięcznie po stronie czeskiej 25—Kč.

Adres listów:
WYDAWNICTWO DZIENNIKA CIESZYŃSKIEGO
w Cieszyńsku, ul. Cieszarowa.
Telefon Nr. 64.

Ogłoszenia.
Na 1 stronie: . . . Wiersz 75 Mk wzgl. 10 Kč
w tekście . . . . . 55 Mk wzgl. 8 Kč
w rubryce ogłoszeń . . . 26 Mk wzgl. 4 Kč
W niedzielę i święta o 25% drożej.

Rok XVII

Cieszyn, piątek 14 lipca 1922

Nr. 157

Dr. J. DUDA.

Nowa ordynacja wyborcza dla gmin Śląska Cieszyńskiego.

I.

Dotychczas obowiązująca w cieszyńskiej części województwa śląskiego gminna ustawa wyborcza z r. 1903 opiera się na systemie trzech kół czyli ciał wyborczych zależnie od wysokości płaconych podatków i przyznaje prawo wyborcze nadto niektórym obywatelom mającym w gminie prawo swojszczyzny, jak urzędnikom, nauczycielom, duchownym, obywatelom honorowym i doktorom bez względu na to, czy płacą w gminie podatki czy też nie.

Rzecz prosta, że ten dawno przestarzały system wyborczy ostać się nie mógł w obecnych warunkach, kiedy najszersze warstwy ludności garną się do współpracy w samorządzie gminnym, kiedy na gminy spadają coraz większe obowiązki i zadania w zakresie gospodarczym, finansowym, oświatowym, higienicznym, mieszkaniowym i t. d. i kiedy także odpowiedzialność za gospodarkę gminną stała się coraz większą.

W zrozumieniu tych nowych zadań potrzeb samorządu gminnego wypracowała Tymczasowa Komisja Rządowa dla Śląska Cieszyńskiego już przed kilku miesiącami projekt nowej ordynacji wyborczej dla gmin i miast Śląska Cieszyńskiego, który z drobnymi tylko zmianami uchwalila w ostatnich dniach Tymcz. Rada Wojewódzka. Można więc przypuszczać, że jeszcze w roku bieżącym, a może już w październiku odbędą się wybory gminne na Śląsku Cieszyńskim na podstawie tej nowej ordynacji wyborczej.

Ustawa ta, która pojawić się ma w tych dniach w Dzienniku Śląskim i w odbitkach przeznaczonych do użytku wyborców, powołuje do udziału w samorządzie gminnym a zatem w życiu publicznym najszersze koła obywatelskie i dlatego powinna wywrzeć doniosły i pomyślny wpływ na ukształtowanie się stosunków w gminie śląskiej.

Wybory do zastępstw gminnych będą według tej ustawy powszechne, tajne, równe, bezpośrednie i stosunkowe. Prawo wyboru do wydziału gminnego mają wszyscy obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na płeć, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych przekroczyli 21 rok życia a w danej gminie mieszkają co najmniej 6 miesięcy przed dniem ogłoszenia list wyborczych oraz osoby, które wykazą się, że przed wyłożeniem list wyborczych zgłosili opcję na rzecz Państwa Polskiego i że opcja ta przyjęta została przez władzę kompetentną do wiadomości. Specjalne postanowienia ustawy wymieniają osoby te, które od prawa wybierania są wyłączone lub wykluczone. M. i. nie przyznaje ustawa prawa wyborczego osobom wojskowym, czem wyróżnia się dodatnio od nowej ordynacji gminnej wyborczej w Czechosłowacji, która prawo to osobom wojskowym przyznaje i przez to umożliwia wprowadzić opóźnienie wydziałów gminnych w gminach mieszanych przez niniejszości części ale wprowadza w szeregi siły zbrojnej niebezpieczne i niezdrowe rozpolitykowanie. Nie przewiduje natomiast ustawa nowa przymusu wyborczego.

Bierne prawo wyborcze do wydziałów i komisji gminnych przysługuje osobom, które po-

Kompromisowy gabinet Skulskiego?

Warszawa. W związku z podjętą przez Naczelnika Państwa próbą porozumienia między prawicą i lewicą poczęły krążyć wczoraj w Sejmie pogłoski o możliwości wysunięcia

przez Naczelnika Państwa, jako kandydata na premiera posła Skulskiego i utworzenia przez niego gabinetu, centrowego, donosi „Goniec Krakowski”.

Ślascy Enpeerowcy z prawicą.

Warszawa. „Goniec Krakowski”. Naczelne władze NPR z dzielnicy śląskiej powzięły wczoraj w Katowicach uchwałę następującą:

1) Cała taktyka klubu sejmowego NPR nie odpowiada uchwałąm Rady naczelnej stronnictwa i przez współudział ze ślascy i żydami sprzeciwia się zasadom narodowym i chrześcijańskim. 2) Władze dzielnicy śląskiej NPR

wzywają kluby sejmowe, aby zerwały z taktyką dotychczasową, aby popierały kandydaturę Wojciecha Koriantego, ewentualnie, aby udzieliły poparcia każdemu rządowi, wylonionemu ze stronnictw narodowych i umiarkowanych. W przeciwnym razie dzielnica śląska NPR grozi wyodrębnieniem się ze stronnictwa.

W tym celu, przynajmniej w tym roku życia, mieszkają w gminie co najmniej od rok uprzed dniem wyborów a wyrażnie od prawa wybieralności nie są wyłączone lub wykluczone. Do tych wyłączonej należą w gminach liczących mniej niż 3000 mieszkańców, urzędnicy gminni, dalej bliźni krewni lub powinowaceni (§§ 6, 7).

Przełożonym gminy wzgl. jego zastępcą może być tylko osoba, która włada w mowie językiem polskim.

Służbowawcy zobowiązani są urządzić służbę w dzień wyborów tak, ażeby pozostający w służbie mogli uczestniczyć w wyborach. Od obowiązku przyjęcia wyboru uchylić się mogą jedynie osoby, w ustawie taksatywnie wymienione, między niemi także kobiety.

Liczba członków zastępstwa gminnego waha się stosownie do liczby mieszkańców gminy między 9 a 36. Wydział gminny w Cieszyńsku i Rada gminna w Bielsku liczyć więc będą po 36 członków, a przełożenie gminy wzgl. magistrat w tych miastach po 9 członków wraz z burmistrzem i jego zastępcami. Okręg wyborczy ustalono odnośnie do pierwszych wyborów na trzy, następnie na cztery lata (§ 11).

Dalsze paragrafy ustawy (§§ 12—35) normują postępowanie wyborcze, a więc rozpisanie i przygotowanie wyborów, sporządzenie list wyborczych dla każdego okręgu wyborczego z osobna, wyłożenie list wyborczych do oglądu publicznego przez dni 14, przedłożenie list kandydatów, zarzuty przeciw listom wyborczym, ustanowienie komisji reklamacyjnych i postępowanie reklamacyjne przebieg i ogłoszenie wyborów oraz środki prawne przeciw wyborom. Nie mogą w niniejszym krótkim streszczeniu ustawy rozwinąć się szczególnie pod techniką przeprowadzenia wyborów, z którą będą musieli zaznajomić się dokładnie przedewszystkiem przełożeni gmin i urzędnicy, do przygotowania i przeprowadzenia wyborów wyznaczani, ograniczam się do omówienia tych postanowień, które szczególnie interesować powinny szersze koła wyborców. Są to postanowienia, odnoszące się do list kandydatów, sposobu obliczania głosów i rozdzielania mandatów na grupy wyborcze. Grupy wyborcze (stronnictwa) przedkładają najpóźniej 14 dni przed dniem wyborów urzędowi gminnemu

listy kandydatów w potrójnym wyodrębnieniu. Listy te podpisane być muszą przez pewną liczbę wyborców zależnie od liczby mieszkańców w gminie (10 do 50 podpisów). Zawsze atoli musi liczyć podpisów wynosić co najmniej tyle, ile liczba kandydatów. Urząd gminny oznacza listy kandydatów liczbami porządkowymi w kolejnym następstwie ich wniesienia i wzywa pełnomocnika grupy wyborczej (stronnictwa) t. j. osobę, zastępującą daną grupę, do sprostowania braków formalnych listy, o ile takie zachodzą (np. niedostateczna liczba podpisów, brak oznaczenia kolejności kandydatów, sporne oznaczenie grupy, brak oświadczenia kandydatów, że kandydaturę przyjmują). Po ostatecznym ustaleniu list kandydatów t. j. 10 dni przed wyborami nie wolno już w listach kandydatów czynić żadnych zmian. Co najmniej 3 dni przed dniem wyborów muszą być wszystkie ważne listy kandydatów wywieszone w lokalnościach, w których wyłożone są listy wyborcze do oglądu, z wyraźnym oznaczeniem ich porządkowego wniesienia. Poszczególne grupy wyborcze mogą w dowolny sposób rozpowszechniać swoje listy kandydatów.

Pełnomocnieni zastępcy grup wyborczych mogą w urzędzie gminnym złożyć najpóźniej 8 dni przed dniem wyborczym oświadczenie o połączeniu swoich list. Połączenie list (Listenkoppelung, Listenverbindung) oznacza, że należy uważać je przy rozdziale mandatów za jedną całość (§ 26).

W gminach, w których zgłoszono tylko jedną listę kandydatów, albo w których przez więcej grup wyborczych przedstawiono tylko tyłu kandydatów, ilu członków powinno być wybranych do wydziału gminnego, oświadcza przełożony gminy (komisarz gminny) bez przeprowadzenia wyboru, że wszyscy przedstawieni kandydaci są wybranymi.

Wybory odbywają się w niedzielę. Trzy dni przed wyborami doręcza przełożony gminy w gminac ponad 5000 mieszkańców każdemu wyborcy legitymację wyborczą, a przed samym wyborem otrzymuje wyborca od Komisji wyborczej urzędową kopertę, do której wkłada kartkę głosowania i wrzuca kopertę do urny wyborczej. Każdy wyborca zdecydować się musi na jedną listę kandydatów. Dopiski, skreślenia i ew. uwagi uważa się jako niepisane.

DZIENNIK CIESZYŃSKI

Przedpłata „Dziennika Cieszyńskiego“.

Miesięcznie po stronie polskiej . 400— Mk.
Miesięcznie po stronie czeskiej . 25— Kč.

Adres listów:

WYDAWNICTWO DZIENNIKA CIESZYŃSKIEGO
w Cieszynie, ul. Cieszarowa.
Telefon Nr. 64.

Ogłoszenia.

Na 1 stronie: . . . Wiersz 75 Mk. wzgl. 10 Kč
w tekście . . . . . 55 Mk. wzgl. 9 Kč
w rubryce ogłoszeń . . . 26 Mk. wzgl. 4 Kč
W niedziele i święta o 25% drożej.

Rok XVII

Cieszyn, sobota 15 lipca 1922

Nr. 158

Dr. J. DUDA.

Nowa ordynacja wyborcza dla gmin Śląska Cieszyńskiego.

II.

Rozdział mandatów na poszczególne grupy odbywa się w następujący sposób:

Sumę wszystkich oddanych głosów dzieli się przez liczbę mandatów powiększoną o jeden. Następna cała, wyższa od ilorazu liczba jest dzielnicą wyborczą (Wahlzahl). Następnie dzieli się liczbę głosów, oddanych na każdą poszczególną listę kandydatów przez dzielnicę wyborczą, poczem Komisja wyborcza przydziela każdej grupie wyborczej tyle mandatów, ile razy dzielnicę wyborczą mieści się w sumie dla danej grupy oddanych głosów. Jeżeli wszystkich mandatów nie rozdzielono w ten sposób, przydziela się zbývające mandaty kolejno tym grupom, które przy podziale wykazały największą resztę podziału. Lista kandydatów, która nie osiągnęła dzielnicę wyborczą (liczby wyborczej), nie otrzymuje żadnego mandatu.

Dla łatwiejszego zrozumienia objaśnimy to przykładem: Liczba wszystkich oddanych głosów wynosi 7250, liczba mandatów do obsadzenia 36. Wybierano na 5 list wyborczych. Na listę A padło 2716 głosów, na listę B 1996, na listę C 1450, na listę D 895, na listę E 193, razem 7250 oddanych głosów.

Dzielnica wyborcza wynosi $7250:(36+1) = 195\frac{2}{3}$; t. j. 196.

Lista A otrzyma $2716:196 = 13$ mandatów, reszta głosów 163. Lista B otrzyma $1996:196 = 10$ mandatów, reszta głosów 36. Lista C otrzyma $1450:196 = 7$ mandatów, reszta głosów 73. Lista D otrzyma $895:196 = 4$ mandaty, reszta głosów 111. Lista E otrzyma $193:196 = 0$ mandatów, reszta głosów 193.

W ten sposób obsadzono 34 mandaty, mandat 35 uzyskuje lista A, mandat 36 lista D, zaś lista E, która nie osiągnęła dzielnicę wyborczą, nie otrzyma żadnego mandatu. Jeżeli reszty podziału są przy więcej grupach równe, przydziela się mandat tej grupie, która uzyskała więcej głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los.

Według tych samych zasad rozdziela się mandaty między listy połączone. Łączenie list kandydatów ma na celu umożliwienie drobniejszym grupom wyborczym uzyskanie przez połączenie się z grupą silniejszą przynajmniej jednego mandatu, a gdyby to było niemożliwe, zasilenie zaprzyjaźnionej grupy swymi głosami, któreby w przeciwnym razie zupełnie przepadły.

Wybrani członkami do wydziału gminnego są ci kandydaci poszczególnych grup wyborczych, którzy kolejno w liście kandydatów są wymienieni według liczb, przypadających danej grupie mandatów. Dalsi kandydaci są w tym samym porządku zastępcami. Jeżeli lista kandydatów zawiera więcej nazwisk niż dopuszczalne, nie bierze się nadliczbowych nazwisk w rachubę.

Nowo utworzony wydział gminny zbiera się pod przewodnictwem najstarszego wiekiem członka wydziału celem wyboru przełożonego gminy, t. j. przełożonego gminy, jego zastępcę i rady gminnej. Gminy, w których liczba członków wydziału gminnego wynosi co naj-

Próba kompromisu nie udała się.

Warszawa. „Goniec Krakowski“ donosi w sprawie przesilenia m. in. co następuje: Na skutek zaproszenia Naczelnika Państwa przybyli o godz. 6 popoł. w dniu wczorajszym do Belwederu przedstawiciele stronnictw umiarkowanych i lewicowych w liczbie 19.

Naczelnik Państwa otworzył posiedzenie następującymi słowami: „Zdecydowałem się zaprosić Panów po rozmowie z panem Skulskim. Uważam, że będę mógł podjąć się akcji przewodniczącej, jeżeli ani jedna ani druga strona nie zajmie stanowiska ultimatywnego. Słyszałem, że obydwie oboje przeciwne mają pod tym względem pewne zamiary, więc proponowałbym, aby zachowały swoje ultimata w kieszeni. W walce, która się obecnie toczy nie powinni być ani zwycięzcy, ani zwyciężeni.“

Następnie wysunął Naczelnik Państwa własny pomysł co do charakteru przyszłego rządu. Powiedział on, że rząd, który ma powstać nie powinien być rządem jakiegokolwiek partii, ani nawet jakiegokolwiek partii, nie powinien być rządem tymczasowym dla załatwienia konieczności państwowych. Oświadczył przytem, że za taki rząd nie brałby odpowiedzialności, ponieważ nie on by go tworzył.

Następnie twierdził Naczelnik Państwa, że domagałby się od przyszłego rządu lojalności, którą rozumie w ten sposób że rząd będzie go dobrze informował, tak, ażeby mógł dobrze re-

prezentować państwo. Następnie poruszył Naczelnik Państwa sprawy obsadzenia poszczególnych tek ministerjalnych, a głównie ministra spraw wewnętrznych.

W tem miejscu poseł Skulski przerwał Naczelnikowi Państwa uwagę, że należy przede wszystkim ustalić podstawy i charakter przyszłego gabinetu. Skutkiem tego Naczelnik Państwa urwał swoje oświadczenie, a przedstawiciele stronnictw rozpoczęli dyskusję, która trwała dość długo i wykazała, że istnieje między poglądami obu stronnictw przepaść.

W toku tej dyskusji poseł Włosz dał w imieniu bloku lewicowego oświadczenie, w którym lewica zarzuca stronnictwu umiarkowanemu, że mimo skłonności lewicy do jak najrychlejszego zlikwidowania przesilenia stronnictwa (!!) nie dopuściły do utworzenia gabinetu, a inicjatywa automatyczna przechodzi w ręce Naczelnika Państwa. — Lewica, jak brzmiało oświadczenie, zamierza rzekomo nie utrudniać sytuacji, a stanowisko swoje wobec przyszłego rządu uzależni od jego programu i składu osobistego, ale jednocześnie odmawia wszelkich pertraktacji ze stronnictwami umiarkowanymi, ponieważ czuje się obrażona na nie za to, że przygotowały już przyszły rząd i okazują gotowość przedstawienia go w Komisji głównej, o ile Naczelnik Państwa nie podejmie stan inicjatywy.

(Ciąg dalszy na stronie 4.)

mniej 24, wybierają 2 zastępców przełożonego gminy (wiceburmistrzów). Wybory te odbywają się kartkami, również, według systemu stosunkowego. Interesującym jest postanowienie, że grupa stanowiąca co najmniej jedną czwartą część wszystkich członków wydziału gminnego, zastrzeż sobie może urząd drugiego zastępcy, a grupa obejmująca co najmniej jedną trzecią część członków wydziału gminnego, zastrzeż może dla siebie urząd pierwszego zastępcy przełożonego gminy, którego następnie wybiera z pośród siebie bezwzględna większość głosów.

Wybór przełożonego gminy w miastach i miasteczkach podlega zatwierdzeniu przez Województwo śląskie.

Specjalne postanowienia zawiera ustawa odnośnie do wyboru burmistrza miasta Bielska. Wybór jego podlega zatwierdzeniu przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W razie dwukrotnego niezatwierdzenia przedstawionych przez reprezentację gminną w Bielsku kandydatów na burmistrza ustanawia Ministerstwo na wniosek Wojewody komisarycznego burmistrza. Burmistrz Bielska nie musi należeć do wybranej rady gminnej, musi jednak posiadać prawo głosowania.

Koncowe paragrafy ustawy zawierają wreszcie cały szereg postanowień karnych, które będą stosowane na wypadek przekroczeń przepisów wyborczych. Kary wymierzane będą władze sądowe wzgl. administracyjne stosownie do rodzaju występku i przekroczeń.

Ustawa austriacka z 26 stycznia 1907, Nr. 19 Dz. U. P., dotycząca ochrony swobody wyborów, nie została w omawianej ustawie wyraźnie przejęta, jakkolwiek przypuszczać należy, że będzie nadal stosowaną.

Jak na wstępie niniejszego streszczenia zaznaczyłem, odnosi się nowa ordynacja wyborcza jedynie do gmin i miast cieszyńskiej części Województwa Śląskiego. W części górnośląskiej województwa obowiązywać będzie tymczasem nadal ustawa pruska. Taka różnicowość w ustroju samorządu gminnego nie da się oczywiście utrzymać na stałe w obrębie jednego i tego samego województwa. To też jednym z licznych i ważnych zadań przyszłego Sejmu śląskiego będzie wydanie jednolitej dla obszaru całego województwa ustawy gminnej i ustawy gminnej wyborczej. Byłoby do życzenia, aby ustawa ta nie odbiegała zbyt od ustawodawstwa gminnego w innych dzielnicach Polski i aby także w tej dziedzinie nastąpiła unifikacja wszystkich dzielnic.

Ponieważ jednakże wieś śląska posiada swoją odrębną nieco od innych gmin polskich fizjognomię, więc z góry przewidywać można, że przyszła ustawa różnić się będzie w pewnych szczegółach od podobnych ustaw w innych dzielnicach.

Podnieść należy wreszcie z uznaniem, że Tymczasowa Rada Wojewódzka, choć obciążona obecnie licznymi pracami, skorzystała z wypracowanego przez Komisję rządową w Cieszynie projektu ordynacji wyborczej i poświęciła sprawę jak najrychlejszego przeprowadzenia wyborów w gminach Śląska Cieszyńskiego swoją uwagę. Uchwalona przez Tym. Radę Wojewódzka ustawa wyborcza do gmin nie jest może w swej całości idealną, odpowiada jednak od dawna stawianym życzeniom szerokiej kół ludności śląskiej wiejskiej i miejskiej i przez ludność tę przyjęta będzie z prawdziwym zadowoleniem.

Zasługa Korfantego.

W „Gazecie Warszawskiej” znajdujemy korespondencję z Rzymu p. D'Armilio, analizującą powody niespodziewanej i jaskrawej formy przybierającej niechęci Włochów, przynajmniej silnego germanofilskiego odłamu do Polski i wreszcie stwierdzenie zmiany na lepsze od czasu wycieczki do Polski dziennikarzy. Jako przykład typowy posłużyć może stosunek Włochów do Korfantego:

Korfanty, ten wyraziciel patriotyzmu polskiego, był wówczas ogólnie w prasie wszechświatowej traktowany prosto jako handyt.

Lecz wystarczyła wycieczka do Polski dziennikarzy naszych, zwiedzenie przez nich głównych centrów życia polskiego, zwiedzenie Katowic, spotkanie się z Korfantym w środowisku jego działania, w pamiętnym dla Polski dniu wejścia w posiadanie prastarej dzielnicy piastowskiej tak długo odciętej od macierzyńskiego organizmu, a jednak zawsze wiernej, hy rozwiać resztki uprzedzeń, jeśli kto je żywił jeszcze.

Pierwszą wiadomość o spotkaniu z Korfantym podał telegraficznie do „Trybuny” rzymskiej jej naczelny redaktor dr. Piazza, opisując zajęcie G. Śląska i podnosząc entuzjazm mieszkańców oraz narodowy polski charakter kraju, wspinał bramy tryumfalne, owacje dla wojska i spokój w miejscowościach okupowanych przez nie. Między innymi Piazza wspomina o poznaniu Korfantego, „groźnego agitatora górnosłaskiego, szefa band powstańczych”, odmalowanego w tak czarnych barwach w świetle całym.

„Jest to tymczasem, mówi Piazza, człowiek słodki, łagodny, z błękitnymi oczami młodzieńca, który śmieje się sam najpierwszy ze swego rozgłosu”. A inny dziennikarz pisze w „Nazione” florenckiej: „Faktem jest, że bez akcji pocziwego, choć groźnego Korfantego, Polska nie posiadałaby skarbow górnosłaskich. Gdyby na jedną chwilę Polacy zaniechali jego sposobów i odchylił się od jego dyrektyw, losy Górnego Śląska po innych poszłyby drogami”.

Dziś więc dopiero wartość zasługi narodowej Korfantego znalazła słuszną ocenę i to nie tylko zdaniem dwóch wyżej przytoczonych dziennikarzy. Trochę zapóźno, powiecie... w każdym razie został on pomszczony i doczekał tryumfu, a to już bardzo wiele. Ludzie, idący po drodze polityki fałszywej, choćby była ona wielce modna, mają łatwe powodzenie początkowo, a im dalej, tem trudniej. Bańka mydlana może mieć trwałość tylko bańki mydlanej. Zabłyśnie, zalśni i pęknie i zgaśnie. Praca dla dobra kraju idzie oporem, jak uprawa ugoru, ale kto ręk nie opuści, kto wytrwale będzie orał zagon ojczysty, prędzej czy później doczeka się trwałych rezultatów.

Wiadomości bieżące.

Cieszyn, 14 lipca.

Do obywatelstwa miasta Cieszyna. W niedzielę 16 lipca obchodził całe województwo śląskie uroczystość ostatecznego połączenia Śląska z Rzeczpospolitą. Dzień to historyczny dla całego Śląska wracającego po kilkusetletniej rozłące do swej Macierzy, nie w całości niestety, tylko w pewnej części. Do tego w dniu tym łączą się rozerwane orężem, gwałtem przed stu kilkudziesięciu laty części Śląska, aby odłączyć wspólną przeżywać dolę i niedolę. Dajmyż wyraz naszej radości z powodu tego upragnionego zjednoczenia. Niechże w niedzielnej uroczystości górnosłaskiej w Cieszynie weźmie udział całe obywatelstwo miasta. A ciesząc się chwilą obecną, pełni najlepszych nadziei na przyszłość złożmy hołd tym, którzy o to zjednoczenie i wolność ziemi śląskiej walczyli i życiem je opłacali. Składamy grosz na pomnik poległych w obronie Śląska, mający stanąć w Cieszynie. Komitet Obywatelski.

Obchód górnosłaski w Cieszynie rozpoczął się capstrzykiem w sobotę, dnia 15 bm. o godzinie 9 wieczorem. Patriotyczne nasze obywatelstwo weźmie niewątpliwie tłumny udział w tym pochodzie. Niedzielne uroczystości otworzy znowu pochód przez miasto muzyki (pobudka) i hejnał z wieży ratuszowej. W kościele ewangelickim odbędzie się uroczyste nabożeństwo w czasie t. zw. nabożeństwa rannego, w parafialnym kościele katolickim odbędzie się uroczysta msza o godzinie 9 i wygłoszone zostanie przemówienie okolicznościowe. W nabożeństwie weźmie udział wojsko i muzyka wojskowa. Po nabożeństwie defilada. O godzinie 10¹⁵ zbiorą się w ratuszu przedstawiciele towarzystw oświatowych, kulturalnych, cechów i t. d. celem przesłania adresu jńieniem ludności Śląska Cieszyńskiego ludowi górnosłaskiemu. Między 11 a 12 odbędzie się koncert muzyki wojskowej na rynku. W czasie uroczystości odbywać się będzie zbiórka na cieszyński pomnik poległych w obronie Śląska, który stanąć ma przed zamkiem. Uroczystość cała ma charakter urzędowy. Zarządzona jest przez p. wojewodę. To też wszystkie domy będą ozdobione chorągwiemi o barwach państwowych.

Do wszystkich związków, towarzystw, stowarzyszeń, cechów miasta Cieszyna zwracamy się z prośbą, aby w niedzielę, dnia 16 bm. wysłały swych delegatów z pieczęcią towarzystwa na wspólne krótkie zebranie w sali ratuszowej, II piętro, o godz. 10¹⁵, celem podpisania wspólnego adresu powitalnego do ludności górnosłaskiej. Komitet Obywatelski.

Przesunięcie nabożeństwa w kościele parafialnym w niedzielę, dnia 16 lipca, z powodu uroczystości górnosłaskiej nastąpi w ten sposób że niemieckie nabożeństwo odbędzie się o 8 rano, uroczyste zaś o 9 rano.

Cykl burz, jakie co dnia nawiedzają nasze także strony od wtorku przyniósł wczoraj burzę połączoną z gradem, który opadł około godziny 6 wieczorem i wyrządził stosunkowo znaczne szkody, bo grudy lodu wielkości wioeskiego orzecha wybiły wiele szyb w mieszkach, zniszczyły roślinność w ogrodach i m. in. kwiaty w oknach. W nocy ponowiła się burza z porunami.

Na Macierz Szkolną złożyli: jako dar 3 Maj: pp. Jarolin Edmund, st. oficiel pocztowy w Dębicy 300 mk. Ks. dr. Wawrzyniec Dudziak, z uczniami Sodalicji Mar. w Dębicy 333 mk.; ralisty składowe zebrali: p. Franciszek Michejda, Dyrektor państw. seminarjum naucz. w Łodzi 95,410 mk.; Jan Sikora, naucz. seminarjum, Działdowo, Pomorze, 4000 mk.; Szkoła Ludowa w Dziedzicach 3709 mk.; Senbol Izidor, abitur. 500 mk.; Kazimierz Śliwowski, Godzi: zów-Klucz 5000 mk.

Na Iundusz stypendyjny in. H. Filasiewicza: pp. Stefan Władysław, kierownik parowozowni kolei państw. z współpracownikami w Dębicy 2100 mk.; Magistrat miasta w Dębicy 5000 mk.; p. Władysława Bischofowa, dyrektorka szkoły im. Królowej Jadwigi w Stryju 6500 mk.

Bielsko-Biała. (Przedstawienie.) W niedzielę, 16 h. m. odbędzie się popis szkoły dramatycznej po kier. art. p. dyr. Stróżewskiego w teatrze pod „Czarnym Orłem”. Na popisie odegrani będą „Krakowiacy i Górale”, opera ludowa w 3 aktach, J. N. Kamińskiego, którą urozmaicają tańce, a mianowicie. Krakowiak, polonez, góralski taniec, oberek i mazur.

Przyczyny drożyzny węgla. Zamiast długie pisać rozprawy o przyczynach drożyzny węgla, trzeba zająć się sprawozdań towarzystw akcyjnych za rok 1921, eksploatujących kopalnie węgla, narazie w Zagłębiu Dąbrowskiem. Spotkamy się z cyframi wprost osłupiającymi. Mianowicie: zyski przewyższają cały kapitał akcyjny. Warszawskie towarzystwo kopalń wypłaciło 900 marek od akcji 540 marek, co odpowiada 165 proc. Grodzieckie towarzystwo ma czystego zysku tyle, ile wynosi cały kapitał; Saturn — to samo, przyczem przeszacowanie kapitału jest już dokonane. Przypadałoby, że taki stan rzeczy nie jest dopuszczalny. Niepodobna, aby konsumenci z kolejami na czele, ponosili tak znaczne ciężary na korzyść niecierpliwych garstki akcjonariuszy. Jako jedyny punkt wyjścia uznać trzeba upaństwowienie kopalń, dzięki czemu cały zysk, płynący obecnie do kieszeni właścicieli, przejdzie do skarbu, czyli do ogółu. Albo nastąpić musi tak znaczne opodatkowanie zysków, będących wojennymi, jak w Anglii, to jest do 80 proc. Wszyscy skarbowcy ubolewają nad słabym bezpośrednim opodatkowaniem: dlaczego rząd omija najpodatniejsze źródła dochodu? „Głos Polski”.

Kurs dla nauczycieli gymnastyki. Ministerstwo Spraw Wojsk. w porozumieniu z Min. Oświaty organizuje kurs dla czynnych nauczy-

O naszą ideologię.

W „Gazecie Administracji i Policji Państwowej” napisał Cezary Jellenta cykl artykułów p. t. „Wierność Narodu”. Podajemy część, omawiającą „ideę i poczucie etyczności kultury narodu”, czyli t. zw. ideologię narodu.

Polska wyrobiła sobie wybitną ideologię. Tragiczne czasy rozbiorów i porozbiorów zanurzyły ją w odmęcie głębokich myśli i koncepcji na temat przeszłości i przyszłości. Zrodziła swoją filozofję męczeństwa i wybraństwa, zaś poezji romantycznej nadała całkiem inny bieg i charakter. Nie mogąc przeciwstawić światu potęgi militarnej, przeciwstawiła mu wyższość moralną i wybrańcze namaszczenie przez Boga.

Zrodził się mesjanizm polski—idea wyzwolenia i odkupienia innych ludów własnym męczeństwem. Filozofowie polscy, jak Hoene — Wroński i działacze, jak Towiański, poeci jak Mickiewicz, Krasiński, i Słowacki wysunęli niesłychanie bogate przedziwo subtelnych i ascetycznych systemów myślowych, które — uzasadnione czy nie uzasadnione—złożyły się na pewną górną warstwę wiary w panowanie ducha nad materją. Ta formacja wycisnęła swą pieczęć, swój styl na wszystkich umysłach pol-

skich, zdolnych do ogarniania spraw narodowych i wszechludzkich. Nawet ci, co romantyzm, otrząsnawszy się z jego oczarowania, zaczęli zwalczać i nie chcieli bynajmniej, ażeby Polska była Chrystusem narodów, nawet późniejsi, tak zwani pozytywści, musieli uznać w sobie i dokoła siebie pewną dostojność narodu, który „nie brał ziem sąsiednich gwałtem”, jak mówi autor „Ksiąg pielgrzymstwa”, ale je łączy z sobą ślubnemi węzłami. Nawet rozumiejący prawo nieubłaganej walki o byt i zasadę „siła przed prawem”—czuli w sobie tę pewną czystość polityczną, jaką daje już sam fakt, że Polska ręk swoich nie brukała, że nie do łupieżców należała, lecz do ofiar łupieztwa. Fatalność ofiary zostawiła swoje nieczyste ślady i dobre i złe: Polacy stałi się wrażliwymi i precyzyjnymi, ale jednocześnie wyrobili w sobie ideowy hart, którego żadna przemoc złamać nie jest w stanie. Do intelektu polskiego przyrosło pewne marzycielstwo ale i pewien idealizm. Marzycielstwo może jest szkodliwe i z czasem się pod twardym nakazem obrony, przed wiecznie czających wrogami, rozwije, ale idealizm napewno zostanie. Polaka różni się etyka swoją od innych państw. Zawsze w niej wynurzy się skądś wiara w szlachetniejsze i bezinteresowne instykty natury ludzkiej. Zawsze ona będzie główną reprezentantką tej niezniszczalnej reszty

idealizmu, bez której świat istnieć nie może. W tej jej odrębności tkwią skarby natchnienia i źródła tysiącznych talentów i heroicznych, rycerskich uczuć, których urokowi i pięknu nawet wrogowie oprzeć się nie mogą.

Otóż temu idealizmowi pozostać wiernym, nie obawiać się szyderstwa, cynizmu i hyperrealizmu europejskich raubritterów politycznych nie posiadających i nie uznających żadnej ideologii—to znaczy być wiernym najszczytniejszym przyniotom narodu polskiego. Solidaryzować się z tym historycznym zaszczytnym testamentem Polski, jest to mieć w ręku broń głębokiego przekonania o słuszności swojej sprawy. Broń taka jest najwyższą z rodzajów oręża, albowiem jej sztandar najsukuteźniej powołuje do szeregów wszystkich synów narodu, gdy nadchodzi chwila istotnego niebezpieczeństwa.

Tę broń wiary w ideową pewność i wielkość narodu — każdy Polak winien mieć zawsze przy sobie. Na tem powinna się opierać jego wierność swojemu narodowi. Czasu spokoju i czasu burzy powinien pamiętać, że urodził się w gnieździe nieskalanem, więc go bronić powinien z tem większym poświęceniem. Ma prawo wszędzie obnosić swą dumę i chwałę, że należy do wyznawców i piastunów lepszych i szlachetniejszych idei w międzynarodowym turnieju egoizmów.

15

cieli gimnastyki szkół średnich męskich. Kurs m. in. celu zapoznanie nauczycieli gimnastyki z podstawowymi elementami wojskowości i z nowymi obowiązującymi w armii regulaminami, celem umożliwienia nauczycielom gimnastyki prowadzenia w męskich szkołach średnich przysposobienia wojskowego. Czas trwania kursu 4 tygodnie. Rozpoczęcie dnia 1 sierpnia. Ze względu na krótki czas trwania kursu i konieczności jak najlepszych pomocy szkolnych kurs odbędzie się w Centrum Wyszkożenia Armii w Rembertowie pod kierownictwem płk. Zarzyckiego. Pod względem zaopatrzenia uczestnicy kursu będą mieli prawa rezerwistów powołanych na ćwiczenia. Zgłoszenia na piśmie do dnia 20 bm. przyjmuje Wydział Przysposobienia Rezerw, Czysła 8.

Polska i Czechy. „Monitor Polski” ogłosił wczoraj układ porozumiewawczy, zawarty między Polską a Czechami, dotyczący wzajemnego udzielenia sobie wiadomości i wykazów osób, deklarujących przy spisie ludności swą „Urodzaj” w Rosji. Od pewnego czasu prasa sowiecka rozpisywała się szeroko o spodziewanym rzekomo wielkim urodzaju w Rosji w r. b.

Dotychczasowe obliczenia uczonych rosyjskich nie uzasadniają bynajmniej tego optymizmu. Urodzaj tego roczny w Rosji przy najlepszych warunkach da o 10 do 20 procent więcej, niż w r. z. Wywóz zboża zagranicę mógłby być skutecznym tylko kosztem głodującej ludności i „sowiety” nie myślą o eksporcie. Według przewidywań sowieckich kierowników akcji pomocy głodnym, głód zmniejszy się głównie z powodu wymarcia 10 milionów głodujących.

Ruble sowieckie. Bolszewicy opracowują projekt dekretu unieważniającego z dniem 1 stycznia 1923 r. wszystkie pieniądze sowieckie puszczane przez rząd sowieckich do 1922 r. RussPress.

Kopalnie francuskie węgla przysłały do Polski węgle zapotrzebowanie górników polskiego na miesiąc lipiec i sierpień, dodając przytem, że posiadają większą ilość wolnych mieszkań, które dają do dyspozycji kilkunastu górnikom, którzy chcieliby narachmiał wyjechać razem z rodzinami. Zapasy na wyjazd i bliższych informacjach udziela

Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy.

Wiadomości polityczne

Marka polska spada przez przesilenie. „Kauzowitzer Zeitung” pisząc o przesileniu w Warszawie, stwierdza, że powodem spadku marki polskiej są ostatnie wydarzenia polityczne. W przeciwnym razie trudno byłoby zrozumieć, dlaczego marka polska spadała, skoro Polska jest jednym z najbogatszych krajów na świecie. Po Anglii i Francji, zajmuje Polska trzecie miejsce pod względem bogactw węglowych. Produkcję cynku można porównać tylko z produkcją Stanów Zjednoczonych. Nadto posiada Polska olbrzymią produkcję ołowiu, siarki, żelaza i t. p. A. W.

Dno nędzy.

Warszawski „Robotnik” ogłasza p. t. Dno nędzy następujący wstrząsający grozą list:

Mieszkam na wsi w Świętoszynie w odległości dziesięciu wiorst od Kijowa. Zrana wyszłam na rynek po żywność. Spotykam dwoje dzieci. Przeraziłam się. Wyobraź sobie: żabka na tylnych łapkach. Recce i nogi, jak nitki, brzuch i głowa olbrzymie. Wyraz twarzyczek i barwa, jak u trupa. Oczy białe, senne. Nie sposób dowiedzieć się, skąd idą i dokąd. Stoją z wyciągniętymi rączkami... Pytam raz, drugi, nie!...

„Zbliży się kobieta, Lachmany wiszą na niej, jak na manekinie... Barwa skóry i oczu zupełnie, jak u dzieci. Ale mówi. Oddaje jej mleko i chleb, jaki udało się kupić. A ona: „dla kogo? wszystko dla wszy, proszę pani!” Rozpina lachmany patrząc, oczom nie wierzę, całe ciało pokryte wszami... dałam jej mydło. A ona: „to nie to, trzeba czego innego”. Opowiada, że w Świętoszynie znajduje się 47 rodzin przybyłych z gubernii Ekaterynosławskiej. Tam głód straszny: ludność polską wyprawiają do Polski. Tymczasem mieszkają bądź w barakach, bądź w miejscowych letniskach, nie posiadających ani drzwi, ani okien.

„Idę do baraków. Znajduję około stu osób z jeńców wojennych: Czesi, Polacy, Austriacy.

Wszyscy o tym samym wyrazie twarzy. Czekają od dziesięciu tygodni na eszelon, który ich zabierze. Nie mogą pracować z braku siły, a zresztą niema pracy. Odejść boją się, a nuż przyjdzie rozkaz wyjazdu, gdy się spóźnią — sposobność nie wróci. Nie otrzymują żadnej pomocy ani lekarskiej, ani żywności. Gościła wśród nich cholera, tyfus plamisty. Sto kłopotów, żeby administracja pomogła trupą zabrać z baraku.”

Wiadomości ze Śląska G.

Watykan przeciw biskupstwu na polskim Śląsku? Silne zaniepokojenie w prasie wywołała tu wiadomość, jakoby Stolica Apostolska zaniechała tymczasem zamiaru utworzenia samodzielnej diecezji katowickiej. Wzamin za to ma delegat biskupi ks. prałat Kapićca otrzymać infułę i prawo bierzmowania. PAT.

Ustawy niemieckie w Województwie Śląsk. W Dzienniku Ustaw ogłoszono deklarację Rządu Polskiego w sprawie zachowania w mocy niektórych ustaw niemieckich na Górnym Śląsku, ratyfikowanych przez Naczelnika Państwa. Według deklaracji będą zachowane w mocy ustawy niemieckie wydane po wejściu w życie Traktatu Wersalskiego, o ile otrzymały zgodę Komisji Międzysojuszniczej. Min. Sprawiedliwości wydało rozporządzenie o tak zwanych sędziach i podprokuratorach komisaryjnych przy sądach okręgowych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego. W myśl rozporządzenia sędziowie komisaryjni i podprokuratorzy przy sądach okręgowych są mianowani na czas z góry określony. Po uływie czasu oznaczonego w dekrete nominacyjnym, może nastąpić ponowne mianowanie. Co do notariuszy w górnośląskiej części Województwa Śląskiego rozporządzenie ministra sprawiedliwości głosi, że notariusze w górnośląskiej części Województwa Śląskiego w dniu jej objęcia przez Rzeczpospolitą Polską osiadli i piastujący tamże swój urząd najpóźniej od 1 stycznia 1922 r. a będący na podstawie Traktatu pokojowego z dnia 25 czerwca 1919 roku obywatelami państwa polskiego mogą dnia 31 grudnia r. b. pełnić nadal swój urząd pod warunkiem, że w swym tytule urzędowym i w pieczęci notarialnej są głowa. „Notariusz na obwód sądu apelacyjnego w Katowicach”. Notariuszem używającym tytułu doktorskiego wolno dodać ten tytuł przed imieniem: „innych tytułów używać ni, wolno”. Prawo wykonywania notariatu gaśnie z dniem wykonania prawa opcji na rzecz Państwa Niemieckiego.

Wywiad „Czasu” z byłym min. Michalskim.

I.

Korzystając z krótkiego pobytu w Krakowie p. ministra Michalskiego, zwróciła się redakcja „Czasu” do niego z prośbą o udzielenie informacji co do gospodarczo-financego położenia naszego państwa. Wywiad ten b. ciekawy podajemy w streszczeniu.

Położenie gospodarstwa skarbowego państwa należy ocenić — mówił pp. minister — tylko na tle ogólnogospodarczego położenia państwa. A że rolnictwo jest u nas dominującym zawodem gospodarczym, zatrudniającym 3/4 ogółu ludności, uważam fakt, że w r. b. obszar o 22 proc. powiększył się, niż w roku ubiegłym, i że bydlęstwo obecny dorównuje prawie stanowi przedwojnemu (95 proc.) za pomysłną cecią naszego obecnego gospodarstwa w ogóle, jeżeli zbiory zwłaszcza, które w 3/4 części państwa zapowiadają się bardzo dobrze, nadziejom odpowiedzą. Bujny i intensywny rozwój górnictwa rodzimego i przemysłu, który w niektórych dziedzinach dorównuje, a nawet przekracza produkcję przedwojenną, jest również pomyślnym wskaźnikiem.

— Przedłożony przezemnie z końcem marca budżet opiewał w wydatkach na 592 miljardy, w tem deficyt 132 miliardów. Wydatki te dzieliły się na 5 grup: a) wydatki osobowe 180 miliardów, b) wydatki rzeczowo-administracyjne 180 miliardów, c) wydatki w obcej walucie 40 miliardów, d) inwestycje 112 miliardów e) i inne wydatki (fundusze, dyspozycje, nadzwyczajne akcje w myśl traktatów i t. d.) 80 miliardów, razem 592 miliardów.

Już w kwietniu w ciągu dyskusji budżetowej zgodnie w sejmie podnoszono, że z powodu drożyzny szereg pozycji, zwłaszcza wydatki na personal (placę) będą musiały ulec zwiększeniu. Na podstawie też uchwał Rady ministrów z kwietnia, maja i czerwca i projektu ustawy o podwyższeniu dodatku za wysługę lat, okazało się, że wydatki a) ulegną wyższe o 160 miliardów.

Przyjmując dalej z powodu drożyzny wzrost o 25 proc. preterminowanych pierwotnie wydatków rzeczowo-administracyjnych, w obcych walutach i inwestycyjnych t. j. o 30+5+20 miliardów, okazało się wzrost niedoboru o 215 miliardów, a gdy niedobór budżetowy wynosił 132 miliardów, — ogólna suma niedoboru wyraża się w cyfrze 347 miliardów, t. j. w stosunku do całej sumy wydatków 592+25=617, stosunkowo niedobór tegoroczny byłby niższy od zeszłorocznego, mimo bardzo znacznego rozszerzenia ram gospodarstwa. W razie nawet uwzględnienia dodatkowych kredytów wojskowych z powodu wzrostu cen żywności armii i podniesienia poborów wojskowych, dodatkowych dalej kredytów na odbudowę, dalej znacznych wydatków połączonych z objęciem Górnego Śląska i Wileńszczyzny, łączny niedobór około 400 miliardów będzie mniejszy stosunkowo od deficytu zeszłorocznego.

Przyczyn niedoboru budżetowego jest cały szereg. W moim elaboracie p. t. „Dodatkowe przedłożenie do ustawy skarbowej”, zanalizowałem je szczegółowo, ograniczam się tutaj do enumeracji najważniejszych momentów. Zaliczam do nich: a) zbyt niskie niektóre dochody skarbowe, b) przedewszystkiem zaś olbrzymią ilość funkcjonariuszów państwowych (427.000), których państwo nie jest w możności utrzymać ani odpowiednio opłacić, c) najważniejsza przyczyna niedoboru to szalony i rosnący deficyt kolejowy. Wedle materiałów przedłożonych przez komisie systemizacyjne ministerstwa kolei jest przy kolei około 40.000 ludzi za wiele; d) dalej — rzecz ogromnej doniosłości, przedsiębiorstwa państwowe nie mają dziś ani podniety ani potrzeby ekonomicznie pracować. Czego im bowiem nie dostaje, musi dostarczyć obecnie minister skarbu. Dlatego podzielam najzupełniej zapatrywania francuskiego zarządu skarbu, że budżety państwowych przedsiębiorstw należy wyodrębnić z budżetu ogólnego. One muszą swoje wydatki eksploatacyjne pokrywać bieżącymi dochodami, które muszą wygospodarzyć. Kolej czy poczta są przedsiębiorstwami nie urzędem państwowym. Funkcjonariusz państwowy nie jest urzędnikiem. Minister poczt i kolei musi tak gospodarować, aby wygospodarować pokrycie bieżącej administracji. Jeżeli tego nie potrafi, winien zrobić miejsce innemu, a jeżeli inny, drugi, trzeci też tego nie potrafi, wtedy zgodnie z opinią związku polskich inżynierów kolejowych z dnia 19 i 20 marca b. r. „który nie widzi w najbliższej przyszłości możliwości zmiany sposobu gospodarki kolejowej”, należy koleje wydzierżawić.

Państwa, które wojnę światową wygrały, nie miały kolei w swej administracji. Tylko ciasny partykularyzm i szowinizm każe się kurczowo za każdą cenę trzymać przy systemie państwowych kolei. My ani olbrzymich kapitałów nie mamy na inwestycje i rozbudowę sieci, ani talentów organizacyjnych i administracyjnych kolejowych. Z naciskiem zaznaczam, że punkt ciężkości naszych niedomagań skarbowych, naszego deficytu budżetowego i t. d. leży po stronie wydatków budżetowych i skarbowych i w ich redukcji. Kto by samem śrubowaniem podatków bardzo znacznym chciał leczyc nasz deficyt, zrobi to samo doświadczenie, które zrobiła Wielka Brytania w roku zeszłym. Przeciagnię strunę, nadwyręży gospodarstwo społeczne, a celu nie osiągnie. Oczywiście szereg podatków (np. gruntowy) można śmiało podnieść.

Żądanie
we wszystkich restauracjach, cukferyniach i lokalach publicznych
„Dziennika Cieszyńskiego”.

16

Okolo przesilenia.

(Początek telegramu na str. 1-ej.)

Rozpoczęła się po tem oświadczeniu przewlekła dyskusja, prowadzona przez przedstawicieli lewicy. Przedstawiciele stronnictw umiarkowanych usunęli się na cwiłę do bocznej sali i odbyli krótką naradę i wróciwszy do zgromadzonych postawili im następujące pytanie, które odczytał poseł Skulski:

Czy lewica zgadza się na wspólne utworzenie najprymitywniejszych konieczności państwowych dla przyszłego rządu oraz na wspólne ustalenie zasad utworzenia rządu porozumienia, rozumiejąc, że takiemu rządowi porozumienia dają obie strony wotum zaufania. Rząd taki ma zasadniczo trwać do czasu ukończenia nowego Sejnu.

Odpowiedź przedstawicieli lewicy brzmiała wykrętnie. Wreszcie poseł Barlicki wykrztusił,

że blok lewicy nie zgadza się na tę propozycję. W tym momencie przedstawiciele lewicy opuścili salę posiedzeń, pozostawiając Naczelnika Państwa z przedstawicielami stronnictw umiarkowanych.

Wówczas Naczelnik Państwa streścił wynik konferencji w słowach następujących: „Jedni ob stają przy swoim, drudzy przy swoim. Stwierdzam, że do porozumienia nie doszło. Trudno, rzecz się nie udała”.

Po konferencji u Naczelnika Państwa zgromadzili się przedstawiciele stronnictw umiarkowanych i stwierdziwszy jednomyślnie poglądów na sytuację zdecydowali desygnować na dzisiejszym posiedzeniu Komisji Główniej Wojciecha Korfańskiego na prezydenta ministrów.

Drobne wiadomości polityczne.

Warszawa, AW. Jak podaje „Kurier”, wstępne śledztwo na podstawie znalezionych dokumentów u aresztowanych, Trzebińskiego i Wierzbickiego w związku z morderstwem śp. Marchlewskiego, stwierdziło, że aresztowani są płatnymi agentami niemieckimi.

Warszawa, PAT. Z powodu zamordowania red. Marchlewskiego prezes syndykatu dziennikarzy warszawskich Dąbski przesłał do redakcji „Kurjera Poznańskiego” depeszę kondolencyjną z wyrazami współczucia z powodu śmierci śp. Marchlewskiego, ofiary ohaydnego mordu. Nadeszły dalej depesze kondolencyjne od b. ministra p. Wł. Kucharskiego, redakcji „Gońca (Krakowskiego)” i inne.

Praga, PAT. Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów obradowano nad kwestją Jaworzyny. „Narodni Listy” donoszą, że dr. Benes nawiązał pertraktacje z przywódcami stronnictw politycznych w sprawie Jaworzyny. Partja narod.-demokrat. oświadcza, że trwa na na swem nienstępniwym stanowisku i sądzi, że wogóle niema kwestji jaworzyńskiej i, że Polsce nie należy odstąpić ani pędzi ziemi jaworzyńskiej.

Wiedeń, AW. „Nenes Wiener Tagblatt” telegrafuje z Paryża, że podpisano tam umowę między Francją a Polską, na mocy której Gdańsk ma być punktem operacyjnym dla floty polskiej. Wywołało to ostry protest ze strony Wolnego miasta Gdańska.

Poszukuje się od zaraz

pracownika krawieckiego

na dużą robotę. — Zapłata według umowy
Karol Mendrok, Goleszów
krawiec męski.

Dom

1 piętrowy, duży wrz z ogrodem warzywnym i 3 morg. pola, obok głównej drogi, przy fabryce, 10 min. od stacji kolejowej, w powiecie Bielskim

zaraz do sprzedania.

Nadaje się na urządzenie sklepu.
Bliższe wiadomości w Administr. „Dzien. Cieszyńskiego”.

Zawiadomienie o otwarciu.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność z Cieszyna i okolicy, że otwarzyłem z dn. 1 lipca b.r. **Konces. wynajęcie samochodu osobowego**

samochód turowy
Polski CIESZYŃ, Stary Targ 6

Nr. telefon. 289
I polecam się łaskawej pomocy.
Z poważaniem
Jan Wałga

KONKURS.

Państwowy Zarząd Przymusowy Komory Cieszyńskiej ogłasza konkurs na przeprowadzenie remontu zewnętrznego gmachu

„ZAMKU”

w Cieszynie. Oferty do dnia 20. lipca należy składać do biura Państwowego Zarządu Przymusowego Komory Cieszyńskiej. Bliższe szczegóły w Biurze Państwowego Zarządu Przymusowego.

Amerykański familijny Bar

ASTORIA

Cieszyn, Stary Targ 3.

Codziennie koncert artystyczny, przy wolnym wstępie.

W dobre wina i pierwszorzędną kuchnię zaopatrzoną.

1043

Drzewo opałowe twarde

zawsze do nabycia u

J. NIEMCA, CIESZYŃ.

Wolne posady.

Poszukuje się wykwalifikowanego odpowiedzialnego

kierownika tartaku,

tudzież

rutynowanego manipulantu

do wyrobu drzewa przy większej eksploatacji lasu. — Z powodu braku mieszkań obie te posady mogą natychmiast objąć kawalerowie lub żonaci przybywający bez rodziny.

Oferty z podaniem referencji i odpisami świadectw uprasza się przesłać:

Mieczysław Drecki

o. p. Szczekociny, woj. Kieleckie.

DZIEWCZYNE

do roznoszenia gazet

przyjmie zaraz Administracja

„Dziennika Cieszyńskiego”.

Stolarzy

przyjmie zaraz fabryka mebli

J. Niemiec, Cieszyn.

Zdolnych

stolarzy meblowych i kołodzieji

na stałe zatrudnienie przyjmie zaraz firma

Jerzy Macura, Cieszyn

Frysztackie Przedmieście.

UCZNIA

przyjmie natychm. cukisrnia

WINOPAL

Cieszyn, Stary Targ 11.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Konie w Polsce. W dniu 1 października 1921 roku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez Wileńszczyzny i Górnego Śląska znajdowało się 8.201.166 koni, podczas gdy na tym samym terytorium przed wojną było 8.462.905 sztuk. Powszechnie odczuwany na wszystkich ziemiach polskich brak inwentarza pociągowego sprawił, iż rolnicy wyciężyli wszystkie siły, by braki te jaknajszybciej pokryć. Porównanie dzisiejszej różnicy ze stanem przedwojennym 260.000 koni z cyframi strat wojennych daje nam miarę intensywności rolników polskich w tej dziedzinie. Brak 7 i pół proc. stanu przedwojennego koni nie jest cyfrą pokazną i nie daje się na całym terytorium Polski dokładnie odczuwać dzięki trzem czynnikom: większej wydajności pracy koni, w zmniejszeniu zapotrzebowania tej pracy i używaniu ciągników z silnikami spalinowymi.

Trzoda chłевна. Ogólny ubytek około 10 proc. ma miejsce pomimo ogromnego wzrostu hodowli trzody w Kongresówce, która wykazuje od 147 do 416 proc. stanu przedwojennego. Należy się jednak na te cyfry zapatrywać z wielką ostrożnością z uwagi na to, że przedwojenne dane, dotyczące ilości świń w Kongresówce, są jednymi z najmniej wiarygodnych w ówczesnej statystyce, że faktycznie stan trzody przed wojną był znacznie wyższy, niż to wskazują liczby urzędowe. Niezależnie od tego hodowla świń znacznie się rozrosła, zwłaszcza w województwach sąsiadujących z b. dzielnicą pruską. Oprócz Kongresówki wybitny rozwój tej gałęzi hodowli wykazuje województwo Wołyńskie, a pewien przyrost nawet woj. Nowogrodzkie. Natomiast woj. Poleskie posiada około połowę stanu przedwojennego. Jedynolite zmniejszenie hodowli trzody obserwujemy w Małopolsce. O ile jednak wschodnie województwa mogły uciec przed znacznym, gdyż trzoda chłевна i owce są temi zwierzętami domowymi, które podczas postępu wojny i działań wojennych najłatwiej są rekwirowane i rabowane, o tyle zmniejszenie stanu trzody w woj. krakowskim o 1/3 część jest trudne do wytłumaczenia i raczej da się uzasadnić szybkim przystosowaniem się ludności tego województwa do złych warunków produkcji trzody. W okresie dokonywania spisu jednodniowego, wskutek nieurodzaju ziemniaków. Zbyt zaś sztuk, które nie opłaca się hodować, najłatwiej ybił w woj. krakowskim, skąd od roku 1920 istnieje stale, na wielką skalę uprawiany, po większej części nielegalny wywóz trzody na Śląsk Górny i do Czech.

Bydło rogате w Polsce. Stan bydła rogatego naogół jest lepszy niż stan koni. Różnica ta odnosi się między innemi do b. Kr. Kongresowego, w którym tylko jeszcze woj. Lubelskie nie osiągnęło przedwojennego stanu. Porównanie woj. Lubelskiego i Białostockiego świadczy o tem, jak zniszczona była dekwizycyjna działalność okupantów austriackich na terenie t. zw. etapowym w skład którego wchodziły 4 powiaty należące obecnie do woj. Łucyńskiego. Na Kresach Wsch. na uwagę zasługuje stan bydła rogatego w woj. Wołyńskim, gdzie dzięki sprzyjającym warunkom przyrodniczym ilość inwentarza już osiągnęła normę przedwojenną, pomimo uporczywych walk, jakie podczas wojny wszechświatowej w ciągu długiego czasu na Wołyniu miały miejsce. Uderzająco duża różnica w ilości hodowanego bydła zachodzi w woj. Tarnopolskim, które dotychczas nie osiągnęło 40 proc. normy przedwojennej. Natomiast woj. Łwowski, zarówno jak i w hodowli koni, podwoiło prawie posiadany inwentarz, a woj. Stanisławowski pod względem hodowli bydła mało się różni od stanu przedwojennego. Ustosunkowanie między ilością bydła rogatego w obszarach dworskich i gminach wiejskich wykazuje takie same albo bardziej jeszcze rażące różnice, niż w hodowli koni. W woj. Tarnopolskim i Stanisławowskim obszary dworskie posiadają około 1/10 części bydła rogatego gmin wiejskich. Ogólny ubytek bydła rogatego na ziemiach polskich nie dochodzi 3 proc. Cyfra ta nie może odgrywać poważniejszej roli w gospodarstwie krajowem. „Gazeta Warszawska”.

Rozmaitości.

Ułaskawienie sprawcy zamachu na króla serbskiego. Król Aleksander, w porozumieniu z rządem, zamienił karę śmierci, wymierzoną sprawcy zamachu na króla, na 20 lat robót przymusowych. (Parl.)

Leczenie przymiotu. Raport, przedłożony ostatniemu kongresowi dermatologów i wenereologów, stwierdza, że leczenie przymiotu solami bismutu okazało się skutecznym. (P. A. T.)

Jaki mózg jest najcięższy. Opinią najbardziej rozpowszechnioną jest mniemanie, że ludzie słynni ze swej inteligencji posiadają większy i cięższy mózg, aniżeli zwykli śmiertelnicy. Niestety, jest to opinia fałszywa. Jedno z iachowych pism londyńskich podaje, że najcięższy mózg, dotychczas znany, należał do pewnego biedaka, napój idjoty, który na ulicach Londynu sprzedawał gazety. Mózg ten ważył 2400 gr. Ten sam organ podaje jeszcze inny przykład. Pewien wieśniak norweski, bardzo zresztą ograniczony, posiadał mózg o wadze 2340 gr., zaś mózg pewnego idjoty, który umarł w szpitalu, wynosił 2200 gramów, podczas gdy światowej sławy pisarz Turgeniew posiadał 2134 gr. mózgu. Przeciętna waga mózgu sześćdziesięciu najwybitniejszych ludzi nie przekraczała 1530 gramów, podczas gdy ta sama ilość głupców i idiotów osiągała przeciętnie 1776 gram. („Głos Polski”).

Człowiek-mucha. Czytamy w „Głosie Polskim”: Żyje w Ameryce osobnik, zwany Jack Williams - człowiek-mucha, który zdobywa sobie chleb powszedni jedynym w swoim rodzaju sposobem. Oto wdrapuje się przy pomocy rąk i nóg na najwyższe drapacze w New Yorku. Wdrapuje się on bez żadnej jakiegokolwiek pomocy lub narzędzia jedynie przy pomocy swych stalowych mięśni. W ten sposób wdrapał się na szczyt domu towarzystwa Woolworth, jakkolwiek fasada tego domu jest prawie zupełnie gładka i bez ozdób. Jack Williams rozpoczął swą karierę w czternastym roku życia. Uciekł z domu i wstąpił do cyrku. Gdy pewnego razu był świadkiem, jak podczas pożaru strażak usiłował ratować kobietę, znajdującą się na siódmym piętrze, palącego się domu i gdy widział, że z powodu niedostatecznej długości drabiny strażak ratowania zaniechał, wdrapał się z błyskawiczną szybkością po drabinie a potem po murze na siódme piętro i spuścił uratowaną kobietę na sznurze. Rozentuzjowana publiczność zebrała wtedy dla niego 500 dolarów. W mieście Seattle nad oceanem Spokojnym wdrapał się Williams na dom, który liczył 180 metr. wysokości. Uczynił to jednak z zawiązanymi oczyma. Dotychczas wdrapał się na 5000 budynków i udało mu się „zrobić” 116 metrów na kolumnie Waszyngtona, która w swej górnej części składa się zupełnie z gładkiego marmuru. Każde piętro wymagało 2 minut czasu, gdy zaś tłum zauważył, że jedna ręka Williamsa oddzieliła się od muru, zagrzmiął z tysięcy piersi okrzyk zgrozy. Ale to był tylko zwykły trick Williamsa. Trzymając się jedną ręką zasłaniał drugą ukłony i dostawszy się nareszcie na dach budynku, wspinał się na słup podtrzymujący chorągiew i zawiesił się na nim głową w dół. „Występy” jego połączone są zwykle z reklamą jakiejś firmy i przynoszą mu duże dochody.

Pamiętajcie o Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego!!

Poszukuje się od zaraz

pracownika krawieckiego

na dużą robotę. — Zapłata według umowy
Karol Mendrok, Goleszów
krawiec męski.

Ogłoszenie.

Państwowy Zarząd Przymusowy Komory Cieszyńskiej b. arcyksięcia Fryderyka Habsburga podaje do wiadomości, iż z dniem 1. września 1922 wydzierżawia:

Browar Komory Cieszyńskiej w Cieszynie

czynny — mogący produkować do 150.000 hl. piwa, oraz

Fabrykę likierów i przetworów owocowych w Błogocicach pod Cieszynem

czynną, mogącą przerabiać rocznie do 9.000 hl spirytusu. — Szczegóły w Monitorze lub w biurze Państwowego Zarządu Przymusowego, Cieszyn, Zamek.

KONKURS.

Państwowy Zarząd Przymusowy Komory Cieszyńskiej ogłasza konkurs na przeprowadzenie remontu zewnętrznego gmachu

„ZAMKU”

w Cieszynie. Oferty do dnia 20. lipca należy składać do biura Państwowego Zarządu Przymusowego Komory Cieszyńskiej. Blizsze szczegóły w Biurze Państwowego Zarządu Przymusowego.

Ogłoszenie.

Państwowy Zarząd Przymusowy podaje do wiadomości, iż wydzierżawia na lat sześć drogą konkursu ofert folwark

KOSTKOWICE

z gorzelnią, mleczarnią i zakładem hodowli drobiu.

Warunki i szczegóły w Monitorze lub biurze Państwowego Zarządu Przymusowego — Cieszyn — Zamek.

Oferty należy wnosić do dnia 27. lipca r. b.

Stolarzy

przyjmie zaraz fabryka mebli
J. Niemiec, Cieszyn.

c) Sprawdzanie praw wyborczych.

Art. 28.

Naczelnicy gmin, względnie Naczelnicy byłych obszarów dworskich, sporządza w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru dodatek Nr. 1), zamieszkających w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach. Do tego spisu dołącza Naczelnik gminy, względnie Naczelnik b. obszaru dworskiego, spis osób, które nie mają prawa głosowania w myśl art. 5. niniejszej ustawy. W miastach spisy te przygotowuje magistrat według obwodów.

Art. 29.

Najpóźniej 20-go dnia od ogłoszenia wyborów Naczelnik Gminy, względnie burmistrz miasta, spisy te dostarcza Komisjom Miejscowym.

Art. 30.

Natychmiast po otrzymaniu tych spisów Komisja Miejskowa przystępuje do ich zbadania oraz zatwierdza listę wyborców.

Art. 31.

Komisja ma prawo żądać okazania materiałów, na których podstawie sporządzone zostały spisy mieszkańców i udzielania przez Naczelnika gminy wyjaśnień.

Art. 32.

Komisja Miejskowa najpóźniej 25-go dnia od ogłoszenia wyborów przesyła zatwierdzoną przez się listę wyborców Głównej Komisji Wyborczej.

Jednocześnie drugie egzemplarze listy wyborców wyłożone będą do przejrzania w lokalu komisji miejscowej na 8 godzin dziennie przez dni ośm.

Art. 33.

Każdy obywatel, stale zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego ma prawo wnosić reklamacje przeciwko liście wyborców zarówno o wykreślenie jak i wpisanie na listę siebie lub kogokolwiek. Reklamacje należy poprzeć dowodami.

Art. 34.

Reklamacje mogą być wnoszone piśmiennie lub ustnie do Komisji miejscowej, która ustne reklamacje protokółuje.

Reklamacje są uważane za poufne, lecz nie mogą być bezimiennie.

Art. 35.

Komisja miejscowa zawiadomi piśmiennie osoby, co do których wniesiono reklamacje o ich wykreślenie, najpóźniej nazajutrz po otrzymaniu reklamacji. W zawiadomieniu tem będzie przytoczony art. 36 ordynacji wyborczej.

Art. 36.

Osoby, których prawo głosowania podano w wątpliwość, mogą wnosić obronę na ręce komisji miejscowej w przeciągu 3-ch dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Art. 37.

Komisja miejscowa rozstrzyga reklamacje w ciągu 3 dni. Od postanowień komisji miejscowej można się odwołać do komisji głównej za pomocą reklamacji, złożonych do Komisji miejscowej w ciągu 4^{ch} godzin od daty doręczenia decyzji Komisji miejscowej. przeciw-reklamacje mogą być składane Komisji miejscowej ustnie, do protokołu, albo piśmiennie.

Reklamacje o wykreślenie zatrzymuje komisja miejscowa do upływu terminu obrony, poczem wraz z przeciw-reklamacjami przesyła Głównej Komisji Wyborczej.

Art. 38.

Komisja główna bada spisy, listy, protesty, reklamacje i przeciw-reklamacje, ustala ostatecznie listy wyborców i rozsyła poprawione i podpisane listy komisjom miejscowym najpóźniej w czterdziestym piątym dniu od ogłoszenia wyborów.

Art. 39.

Orzeczenia głównej komisji wyborczej mogą być zaskarżone do Sądu Apelacyjnego w Katowicach tylko z powodu przekroczenia prawa.

d) zgłaszanie kandydatur poselskich.

Art. 40.

Kandydatury poselskie będą zgłaszane piśmiennie na ręce przewodniczącego Głównej Komisji Wyborczej nie później jak trzydziestego czwartego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 41.

Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach co najmniej przez pięćdziesięciu wyborców zamieszkających w okręgu wyborczym.

Art. 42.

Zgłoszone listy kandydatów będą oznaczone przez główną komisję wyborczą numerem porządkowym w kolejności ich składania i w tym samym porządku zostaną wydrukowane na afiszach wyborczych.

Art. 43.

Zgłaszający listę kandydatów winni wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego wyłącznie do składania w imieniu grupy oświadczeń w sprawie wad zgłoszenia.

Art. 44.

Grupy, które zgłosiły listy kandydatów, mogą przez swoich pełnomocników wyraźnie do tego w zgłoszeniu upoważnionych oświadczyć najpóźniej trzydziestego siódmego dnia od ogłoszenia wyborów, że tworzą związek wyborczy, a wówczas będą miały wobec innych grup prawa jednej grupy, a zgłoszenia ich będą stanowiły jedno zgłoszenie.

Art. 45.

W zgłoszeniu kandydaci winni być wymienieni w porządku pierwszeństwa, w jakim wybrani wchodzi do Sejmu.

Art. 46.

W zgłoszeniu powinno być podane imię i nazwisko zawód, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

Art. 47.

Ta sama osoba może kandydować w wielu okręgach wyborczych.

Art. 48.

Główna komisja wyborcza bada zgłoszenia i oświadczenia, a o dostrzeżonych brakach i wadach zawiadamia właściwego pełnomocnika trzydziestego ósmego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 49.

Jeżeli wady nie zostaną usunięte w przeciągu trzech dni Główna Komisja Wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatów, których wady dotyczą.

Art. 50.

W razie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów jak również w razie zgłoszenia paru list z ogólną ilością kandydatów nie większą od liczby posłów, przypadający na dany okręg, głosowania nie odbywa się; natomiast Główna Komisja Wyborcza ogłasza o wyborze na posłów kandydatów zgłoszonych.

Art. 51.

W razie zgłoszenia więcej niż jednej listy o łącznej ilości kandydatów większej od liczby posłów, których okrąg ma wybrać, komisja główna ogłosi najpóźniej czterdziestego drugiego dnia od ogłoszenia wyborów listy kandydatów — wszystkie równocześnie w kolejnym porządku ich zgłoszenia.

e) Głosowanie.

Art. 52.

Głosowanie rozpoczyna się o godzinie ósmej rano i trwa bez przerwy do godziny ósmej wieczorem.

Art. 53.

Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do chwili zakończenia winni być obecni w lokalu wyborczym bez przerwy co najmniej trzech członków komisji wyborczej. Przewodniczący komisji i członek komisji, wybrany do pisania protokołu, nie mogą równocześnie oddalić się z lokalu wyborczego.

Art. 54.

Głosowanie raz rozpoczęte nie może być przerwane. Gdyby wskutek siły wyższej czynności wyborcze były wręcz uniemożliwione komisja wyborcza może przedłużyć głosowanie o kilka godzin lub odroczyć do dnia następnego.

Art. 55.

W razie przerwania głosowania, — Komisja Wyborcza winna opieczętować akta wyborcze i urnę wyborczą i przechować je pod osobistą odpowiedzialnością przewodniczącego.

Art. 56.

Protokół głosowania winien być spisany według wzoru (patrz dodatek Nr. 2.)

Art. 57.

Wyborca po oddaniu głosu, winien opuścić lokal. Wstęp do miejsca wyborów mają tylko wyborcy i członkowie komisji oraz osoby, wskazane w art. 59.

Art. 58.

Osoby, któreby zakłócały spokój albo agitowały, przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia, skazać je na grzywnę do 1000 mk. niem. względnie 10.000 mk. polskich.

Art. 59.

Prawo obecności w lokalu wyborczym, od chwili rozpoczęcia czynności aż do zakończenia głosowania, mają przedstawiciele grup wyborczych, zgłoszeni przez pełnomocników po jednym do każdej komisji z pośród miejscowych wyborców.

Art. 60.

Przedstawicieli grup wyborczych komisja wyborcza może wydaląć z lokalu wyborczego w wypadkach, przewidzianych w art. 58 dopiero po bezskuteczności uprzedniego upomnienia. Fakt wydalenia z lokalu wyborczego i powody wydalenia muszą być zaznaczone w protokole komisji.

Art. 61.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się ten lokal znajduje, wygłaszać przemów do wyborców i w jakikolwiek sposób agitować.

Art. 62.

W razie gdyby tłumne zgromadzenie się publiczności tamowało wyborcom dostęp do budynku lub do lokalu wyborczego, przewodniczący komisji poczyni potrzebne zarządzenia, by zapewnić wyborcom swobodny dostęp.

Art. 63.

W celu zapewnienia wykonania zarządzeń przewodniczącego, oddana będzie do jego rozporządzenia straż w odpowiedniej sile.

Art. 64.

Przed rozpoczęciem głosowania komisja i przedstawiciele grup wyborczych powinni się przekonać, czy urna jest próżna. Od tej chwili aż do skończenia głosowania urna w żadnym razie nie może być otwierana.

Art. 65.

Przewodniczący komisji wyborczej może żądać dokumentów od osoby głosującej w celu ustalenia tożsa-

mości. Od decyzji przewodniczącego można się odwołać do komisji, która orzeka większością głosów ostatecznie. W razie niejednoznaczności orzeczenia, należy wnieść to do protokołu. Zarzuty co do tożsamości osoby mogą być wnoszone ustnie lub piśmiennie, ale tylko dopóty, dopóki osoba, o którą chodzi, nie oddała głosu.

Art. 66.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karta zawierać ma jedynie numer listy kandydatów, na którą wyborca oddaje swój głos. Numer może być drukowany albo pisany.

Art. 67.

Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborca wchodząc do lokalu wyborczego, udaje się do stołu, przy którym siedzi komisja wyborcza i wymienia swe nazwisko. Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół, czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostateczną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu komisji. Ten, sprawdzwszy stempel na kopercie, wrzuca ją do urny wyborczej; jednocześnie inny członek komisji obok nazwiska wyborcy czyni adnotację, że głos swój już oddał, poczem wyborca oddala się z sali.

Art. 68.

Przewodniczący nie przyjmuje karty do głosowania, którą wyborca pragnąłby oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej, również nie przyjmuje kopert oznaczonych jakimkolwiek znakiem poza stemplem urzędowym.

Art. 69.

Z uderzeniem godziny ósmej wieczorem przewodniczący nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy jeszcze przed uderzeniem godziny ósmej znajdują się w lokalu wyborczym.

Art. 70.

Po ogłoszeniu przez przewodniczącego, że głosowanie jest ukończone, przewodniczący pomiesza koperty złożone do urny wyborczej, poczem liczy je, nie otwierając.

Jednocześnie ustala się na podstawie notatek na liście wyborców liczbę wyborców, którzy głosowali.

Gdyby liczba ta mimo kilkakrotnego liczenia, różniła się od liczby kopert, wyjętych z urny, należy to w protokole zaznaczyć, podając okoliczności, mogące wyjaśnić przyczynę niezgodności.

f) Stwierdzenie wyniku głosowania w komisji miejscowej.

Art. 71.

Natychmiast po ukończeniu głosowania komisja przystępuje do obliczenia głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów.

Art. 72.

Nieważne są: 1) karty do głosowania, włożone nie do urzędownie ostatecznej koperty lub też koperty oznaczonej znakiem odróżniającym, 2) karty do głosowania puste, 3) karty do głosowania, nie wypełnione w sposób właściwy, w myśl art. 66.

Art. 73.

Nieważność oddanych kart sprawdza Główna Komisja Wyborcza. Orzeczenie jej sprawdza w razie wniesienia protestu przeciwko wyborowi Sąd, wyznaczony przez Sejm Śląski.

Art. 74.

Karty do głosowania, które na podstawie art. 72 zostały przez komisję miejscową unieważnione, należy oznaczyć numerami porządkowymi i dołączyć do protokołu wraz z kopertami.

Art. 75.

Protokół musi być podpisany przez wszystkich członków komisji i przedstawicieli poszczególnych grup wyborców i łącznie z kartami do głosowania oraz z listami wyborców, po starannem zapieczętowaniu i ostatecznym, odesłany natychmiast do głównej komisji wyborczej.

Każdy członek komisji, jeżeli uważa, że protokół nie jest zgodny z rzeczywistością, ma prawo swoje oświadczenie podyktować i załączyć na piśmie do protokołu.

g) Stwierdzenie wyniku głosowania w całym okręgu wyborczym.

Art. 76.

Posiedzenie Głównej Komisji Wyborczej w celu ustalenia wyniku głosowania, odbywa się najpóźniej na trzeci dzień po głosowaniu w poszczególnych obwodach głosowania. O miejscu i czasie tego posiedzenia powinni być zawiadomieni, co najmniej na 24 godziny przed terminem członkowie komisji i pełnomocnicy grup wyborczych.

Art. 77.

Główna komisja wyborcza po obliczeniu głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów, przystępuje do rozdzielania mandatów poselskich między poszczególne listy.

Sposób wyliczeń wykazuje dodatek Nr. 3.

Art. 78.

Z czynności Głównej Komisji Wyborczej spisuje się protokół. W protokole powinny być umieszczone wszystkie obliczenia dokonane przy obrachowywaniu głosów.

Art. 79.

Po ustaleniu treści protokołu przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej ogłasza wynik głosowania i podaje do wiadomości w dzienniku miejscowym lub w inny sposób, używany zwykle w tej miejscowości.

Art. 80.

Dla każdego z wybranych posłów przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej wystawi bezzwłocznie list wierzitelny, podpisany przez członków komisji wyborczej, a zawierający: 1) nazwę okręgu wyborczego, 2) dzień wyborów, 3) imię i nazwisko, zawód, miejsce zamieszkania i wiek wybranego.

Art. 81.

Po wystawieniu listów wierzitelnych protokół zostaje odczytany i podpisany przez członków komisji wyborczej.

Art. 82.

Protokół wraz z aktami wyborczymi poszczególnych komisji wyborczych i kartami do głosowania powinien być opieczętowany, opatrzone napisem, oznaczającym zawartość i odesłany do prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Odpis uwierzytelniony protokołu przewodniczący przesyła do kancelarii Sejmu Śląskiego.

h) Koszta wyborcze.

Art. 83.

Wszystkie wydatki połączone z przeprowadzeniem wyborów, ponosi skarb śląski z wyjątkiem kosztu kart do głosowania.

Dostarczenie urny, lokalu, sprzętów i przyborów do pisania dla komisji wyborczej jest obowiązkiem gminy, w obrębie której komisja urzęduje.

Rozdział V.

Sprawdzanie ważności mandatów.

Art. 84.

W ciągu 14 dni po ogłoszeniu wyniku głosowania przez Główną Komisję Wyborczą każdy obywatel uprawniony do głosowania może wnieść protest przeciwko wyborowi. Protest winien być wniesiony w dwóch egzemplarzach na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej.

Art. 85.

Przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej ogłasza natychmiast w Gazecie Urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych, że protest został wniesiony, wyznaczając dziesięciodniowy termin do wnoszenia zarzutów przeciwko treści protestu. Przed upływem tych dziesięciu dni wolno każdemu wyborcy przegladac protesty w lokalu komisji i czynić z niego odpisy, poczem protest wraz z zarzutami są przesłane do kancelarii Sejmu Śląskiego.

Art. 86.

O ważności wyborów, zaprotestowanych według art. 84 rozstrzyga Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 73; poz. 197). — bez kosztów dla stron w przeciągu 6 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 87.

Jeżeli wskutek porwałenia obowiązku urzędowego przez członka Komisji Wyborczej głosowania, zostało w całości lub w niektórych obwodach głosowanie unieważnione, winny może być skazany na zapłacenie kosztów ponownego głosowania lub też części tych kosztów. Koszta te płaci skazany w kwocie przez Sąd oznaczonej, do kasy wojewódzkiej względnie gminnej. Do orzekania w tych sprawach powołany jest Miejskowy Sąd Powiatowy.

Art. 88.

Posiedzenia Sądu stanowiącego o ważności wyborów odbywają się publicznie.

Art. 89.

Ważność wyborów niezaprotestowanych rozstrzyga Sejm najpóźniej w przeciągu dwóch miesięcy. W wypadku zakwestjonowania wyboru posła, mimo braku protestu, Sejm oddaje sprawę do zbadania i rozstrzygnięcia Sądowi przezeń wyznaczonemu.

Rozdział VI.

Utrata i zastąpienie mandatu.

Art. 90.

Mandat posła wygasa w razie:

1) śmierci posła, 2) zrzeczenia się mandatu, 3) utraty prawa wybieralności, 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższej uczelni, 5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora, 6) zajęcia wypadków przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44; poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 Ustawy Konstytucyjnej.

Art. 91.

W razie zajęcia okoliczności powodującej wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 90 władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

Art. 92.

Wyznaczony przez Sejm Śląski Sąd może unieważnić wybór: 1) jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym mandat poselski został uzyskany przy użyciu przekupstw, wymuszeń, fałszu lub jakiegokolwiek podstęp, 2) jeżeli w postępowaniu wyborczym przepisy niniejszej ordynacji wyborczej nie były przestrzegane.

Art. 93.

Jeżeli ten sam kandydat będzie wybrany więcej niż w jednym okręgu, powinien oświadczyć, z którego okręgu wybór przyjmuje, najpóźniej na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmu. W przeciwnym razie losowanie, dokonane przez Marszałka Sejmu Śląskiego na publicznym posiedzeniu, rozstrzyga, z którego okręgu poseł ma mandat zatrzymać.

Art. 94.

W razie unieważnienia wyboru według art. 92 o ile Sąd wyznaczony przez Sejm orzeczy, że nie może mieć zastosowania art. 95, Wojewoda zarządzi wybór ponowny w okręgu lub w obwodzie, gdzie prawo zostało przekroczone, w ciągu 15 dni od unieważnienia.

Wybór ten może być przeprowadzony przez te same komisje wyborcze i na podstawie tych samych list wyborców, co wybór poprzedni.

Art. 95.

W pozostałych wypadkach unieważnienia lub ustania mandatu posła Główna Komisja Wyborcza ogłosi o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów i wystawi mu list wierzitelny.

Dodatek Nr. 1.

Lista wyborców do Sejmu Śląskiego,
z obwodu głosowania
z okręgu wyborczego

Nr. porządkowy	Nazwisko w porządku alfabetycznym	Imię	Data urodzenia, wiek	Zawód	Adres, miejsce stałego zamieszkania	Otrzymał kopertę	Odał kartkę głosowania
1	A		54	piekarsz			
2	A		27	rolnik			
3	A		39	kowal			
51	B						
52	B						
53	B						
101	C						
102	C						
103	C						

i. t. d.

Dodatek Nr. 2.

Protokół głosowania.

w obwodzie głosowania . . . . . okręgu wyborczego. . . .
Działo się dnia . . . . . r. . . . . w lokalu miejscowej komisji wyborczej w . . . . .
Obecni członkowie komisji wyborczej:

Przewodniczący . . . . .

Prowadzący protokół . . . . .

Członkowie . . . . .

Maż zaufania . . . . .

Przy udziale przedstawicieli grup wyborczych . . . . .

Otwarcie głosowania nastąpiło o godz. 8 rano.

W trakcie głosowania usunięto przedstawicieli grup wyborczych . . . . .

z powodu . . . . .

w trakcie obliczania głosów usunięto . . . . .

z powodu . . . . .

Głosowanie przerwano z powodu . . . . . na czas od . . . . . do . . . . .

Głosowanie skończono o godz. . . . . wieczorem.

Liczba uprawnionych do głosowania . . . . .

Ilość głosujących wyborców wynosiła . . . . .

Ilość kartek znalezionych w urnie . . . . .

Niezgodność ilości głosujących i kartek głosowania tłumaczy się . . . . .

Kartek unieważniono . . . . .

W tem z powodu wad koperty Nr. Nr. . . . . .

Przypadło kartek:

Na listę 1. . . . .

Na listę 2. . . . .

Na listę 3. . . . .

Obliczanie głosów skończono o godz. . . . .

Przewodniczący Komisji Miejskowej . . . . .

Prowadzący Protokół . . . . .

Członkowie . . . . .

Przedstawiciele grup wyborczych . . . . .

Dodatek Nr. 3.

Szczegóły obliczeń głosowania.

Przypuśćmy, że okręg wyborczy wysyła 18 posłów. List kandydatów na posłów zgłoszono pięć. Pierwsza lista zawiera 10 kandyd., druga pięciu kandyd., trzecia pięciu kandydatów, czwarta trzech kandydatów, wreszcie piąta lista zawiera dwóch kandydatów.

Lista pierwsza, czyli oznaczona numerem 1-szym, otrzymała głosów 89 964, lista Nr. 2. otrzymała 59 389 głosów, lista Nr. 3. otrzymała 32 383 głosów, lista Nr. 4. otrzymała 24 185, wreszcie lista Nr. 5. otrzymała 10 173 głosów.

Aby otrzymać dzielnik wyborczy dzielimy te liczby przez 1, 2, 3 itd.

Uwidocznij to przykład następujący:

	1	2	3	4	5
Dzielimy przez	1 89,964	59,389	32,383	24, 85	10,178
"	2 44,982	29,694	16,191	12,092	
"	3 29,988	19,796	10,794	8,061	
"	4 22,491	14,847	8,095		
"	5 17,992	11,877			
"	6 14,994	9,898			
"	7 12,857				
"	8 11,245				
"	9 9,996				

Z otrzymanych przez ten podział liczb szeregujemy liczby według wielkości, poczynając od najwyższej, a kończąc na osiemnastej z kolei, gdyż dany okręg wyborczy wybiera 18-tu posłów.

Ostatnia, czyli osiemnasta liczba nazywa się dzielnikiem wyborczym (le diviseur electoral). Ile razy dzielnik wyborczy pomieści się w liczbie głosów oddanych na poszczególną listę, tyle mandatów otrzyma lista. Dzielnik wyborczy w danym przykładzie wynosi 10 794 bowiem, zaczawszy szeregować od 89 964 na osiemnastem miejscu otrzymamy 10 794.

Wobec tego otrzyma:

lista Nr. 1	8 mandatów, gdyż	89,964 : 10,794 = 8	z resztą 3,612
" " 2	5 " " "	59,389 : 10,794 = 5	z resztą 5,419
" " 3	3 mandaty " " "	32,383 : 10,794 = 3	z resztą 1
" " 4	2 " " "	24,185 : 10,794 = 2	z resztą 2,597
" " 5	0 " " "	10,173 : 10,794 = 0	z resztą 10,178

Tę samą manipulację uwidocznij jeszcze wyraźniej kolejne szeregowanie dzielników, a łącznie z tem podział mandatów między poszczególne listy.

Z listy Nr. 1 wzięty dzielnik 89,964 Mand. 1 przyp. liście Nr. 1

" " 2	" " "	59 389	" II	" " "	2
" " 3	" " "	44 982	" III	" " "	1
" " 4	" " "	32 383	" IV	" " "	3
" " 5	" " "	29 988	" V	" " "	1
" " 6	" " "	29 694	" VI	" " "	2
" " 7	" " "	24 185	" VII	" " "	4
" " 8	" " "	22 491	" VIII	" " "	1
" " 9	" " "	19 796	" IX	" " "	2
" " 10	" " "	17 992	" X	" " "	1
" " 11	" " "	16 191	" XI	" " "	3
" " 12	" " "	14 994	" XII	" " "	1
" " 13	" " "	14 847	" XIII	" " "	2
" " 14	" " "	12 852	" XIV	" " "	1
" " 15	" " "	12 092	" XV	" " "	4
" " 16	" " "	11 877	" XVI	" " "	2
" " 17	" " "	11 245	" XVII	" " "	1
" " 18	" " "	10 794	" XVIII	" " "	3

Gdyby zamiast podanych przez nas liczb, przypadających na poszczególne listy kandydatów, zdarzyło się, że na listę Nr. 1. padło 80 000 głosów, na listę Nr. 2. 60 000 głosów, na listę Nr. 3. 30 000 głosów, na listę Nr. 4. 20 000 głosów, oraz na listę Nr. 5. 10 000 głosów, wówczas dzielnik wyborczy wynosiłby 10 000. Liczbę tę tj. 10 000 odnaleźlibyśmy na 8-mem miejscu listy Nr. 1., na 6-tym miejscu listy Nr. 2., na 3-im miejscu listy Nr. 3., na 2-gim miejscu listy Nr. 4., oraz na 1-szem miejscu listy Nr. 5.

Tymczasem 15 mandatów byłoby już obsadzonych, pozostałe zaś do obsadzenia tylko trzy, a jednakowych dzielników jest pięć.

W podobnym więc wypadku przyznajemy mandaty tym listom, które otrzymały największą ilość głosów, a więc listom Nr. 1. 2 i 3, listy Nr. 4 i 5 mandatu tego nie otrzymałyby. W końcowym więc rezultacie lista Nr. 1. otrzymałaby 8 mandatów, lista Nr. 2. 6 mandatów, lista Nr. 3. 3 mandaty, lista Nr. 4. 1 mandat, lista Nr. 5. nie otrzymałaby żadnego mandatu.

3.

Kwestja czynnego prawa wyborczego przy pierwszych wyborach do Sejmu Śląskiego.

Według art. 1. ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego przysługuje czynne prawo wyborcze każdej osobie bez różnicy płci, która

- w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2. sierpnia 1922 r.) ukończyła 21 lat wieku,
- zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie,
- posiada obywatelstwo polskie.

Co się tyczy interpretacji ustępu b), to należy uważać dzień 3. lipca 1922 za ostateczny dzień objęcia całego Województwa (także i Śląska Cieszyńskiego), ponieważ w tym dniu ukończono przejęcie w ostatniej strzebie (Rybnik), całego obszaru wojewódzkiego. Jako miejsce zamieszkania należy w myśl ustaw prawa cywilnego uważać tę miejscowość, w której wyborca się stale osiedla, t. zn. chce stale, chociaż nie na zawsze lub bez przerwy, pozostać w danej miejscowości.

Sprawa obywatelstwa jako najważniejsza przedstawia się następująco:

Następujące grupy dotychczasowych obywateli niemieckich zyskują obywatelstwo polskie ze samego prawa bez jakiegokolwiek formalności.

Grupa I. Obywatele niemieccy, jeżeli urodzili się na polskim Górnym Śląsku z rodziców w chwili urodzenia także na polskim Górnym Śląsku mieszkających, i jeżeli w chwili zmiany suwerenności (15. czerwca 1922) mieli zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku. (Art. 26. § 1. Konwencji Genewskiej).

Przykład: Osoba A urodziła się w Rybniku, gdzie mieszkali także rodzice, dnia 15. czerwca 1922 r. posiadała osoba A mieszkanie w Katowicach. A jest polskim obywatelem.

Grupa II. Obywatele niemieccy, którzy wprawdzie nie mieli swego zamieszkania na polskim Górnym Śląsku w dniu zmiany suwerenności (15. czerwca 1922) ale urodzili się na polskim Górnym Śląsku z rodziców w chwili urodzenia na polskim Górnym Śląsku zamieszkałych, jeżeli oni sami lub ich żony

a) mają krewnych wstępnych (rodziców, dziadków) lub zstępnych (dzieci, wnuków), którzy w chwili zmiany suwerenności mają zamieszkanie na obszarze plebiscytowym ustanowione, jeszcze przed 15. kwietnia 1921 r. lub

b) mają zamieszkanie w dniu 15. czerwca 1922 r. w niemieckiej części obszaru plebiscytowego, a to przynajmniej od 15. kwietnia 1921 lub

c) mieszkali przynajmniej przez 15 lat na obszarze plebiscytowym lub

d) nabywali na polskim Górnym Śląsku najmniej 2 lata przed zmianą suwerenności własność ziemską lub przedsiębiorstwo przemysłowe, o ile prowadzą przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne osobiście.

Przykłady:

ad. a) Osoba B urodziła się w Mysłowicach i mieszka od 10 lat we Wrocławiu, rodzice osoby B przenieśli się również do Wrocławia, ale od 14. kwietnia 1921 r. mieszkają w Bytomiu. Osoba B jest polskim obywatelem.

ad. b) Osoba C urodziła się w Tarnowskich Górach i mieszka od 15. kwietnia 1921 r. w Gliwicach. Osoba C jest polskim obywatelem.

ad. c) Osoba D urodziła się w roku 1880 w Katowicach. W roku 1892 rodzice przesiedlili się razem z osobą D do Bytomia, a w roku 1898 do Wrocławia, gdzie do dziś mieszkają. Osoba D jest polskim obywatelem.

ad. d) Osoba F urodziła się w Pszczynie w roku 1890. Rodzice osoby F razem z nią przesiedlili się w roku 1902 do Berlina. Żona osoby F zakupiła 14. czerwca 1920 r. fabrykę mebli w Mysłowicach, a mąż jej prowadzi fabrykę osobiście. Osoba F jest polskim obywatelem.

Grupa III. (art. 25. § 1. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy w dniu 15. czerwca 1920 r. mają zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku i już przed 2. stycznia 1908 mieszkali na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach, ostatecznie za część składową Polski uznanych (Poznańskie, Pomorze, Kongresówka, Małopolska i Śląsk Cieszyński).

Przykład: Osoba A, urodzona we Wrocławiu zamieszkała w 1905 roku w Opolu, w 1915 roku w Łodzi a od 1. czerwca 1922 w Katowicach. Osoba A jest polskim obywatelem.

Grupa IV. (art. 25. § 2. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy w dniu 15. czerwca 1922 r. mają zamieszkanie na polskim Górnym Śląsku i już przed 2. stycznia 1908 mieszkali na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach, ostatecznie za część składową Polski uznanych, ale którzy to obywatele przed 15. czerwca 1922 r. opuścili chwilowo mieszkanie na owych obszarach wśród następujących okoliczności:

a) w czasie ich nieobecności ich wstępni (rodzice, dziadkowie) lub zstępni (dzieci, wnukowie) i to najbliżsi krewni lub o ile tacy nie żyją, krewni boczni (rodzeństwo, wujowie, siostrzeńcy, bratankowie) i to najbliżsi aż do 3. stopnia zachowali mieszkanie na obszarze plebiscytowym lub w Polsce lub gdy

b) obywatele ci przed chwilowym opuszczeniem mieszkania, mieszkali na wyżej wspomnianych obszarach co najmniej przez rok a wogóle przynajmniej przez 12 lat, licząc od pierwszego ustanowienia zamieszkania aż do zmiany suwerenności (15. czerwca 1922 r.) lub gdy

c) obywatele ci opuścili swe zamieszkanie na tych obszarach z powodu obowiązkowej służby wojskowej, lub z powodu udziału we wojnie, z powodu kształcenia się do zawodu lub z powodu ciężkiej choroby.

Przykłady:

ad. a) Osoba B zamieszkała od 1. stycznia 1900 do roku 1909 w Katowicach a od roku 1909 do roku 1921 w Berlinie. Podczas swej nieobecności pozostawiła w Katowicach rodziców. Dnia 10. czerwca 1922 r. zamieszkała osoba B znowu w Katowicach. Jest ona polskim obywatelem. O ileby jednakże rodzice osoby B przenieśli się w roku 1909 także do Berlina a pozostali w Katowicach tylko bracia osoby B, to ona nie uzyskałaby obywatelstwa polskiego.

ad. b) Osoba C mieszkała 1. stycznia 1902 r. do 1. stycznia 1905 r. w Opolu, a od 2. 1. 1905 r. do 1. 1. 1909 w Pradze, nie pozostawiając na terytorium plebiscytowym ani też w Polsce żadnych krewnych. Od 1. stycznia 1909 r. mieszkała w Bytomiu a od 1. maja 1922 r. w Katowicach. Osoba C jest polskim obywatelem.

ad. c) Osoba D zamieszkała w r. 1905 w Zabrze. Od r. 1910 do 1914 studiowała na uniwersytecie we Wrocławiu. Od roku 1914 do 1918 brała udział we wojnie i powróciła z niewoli 1. stycznia 1922 r. a mieszkała 10. czerwca 1922 r. w Mysłowicach. Osoba D jest polskim obywatelem.

Grupa V. (art. 30. Konwencji Genewskiej).

Obywatele niemieccy, którzy zamieszkali przed 2. stycznia 1908 r. na obszarze plebiscytowym lub też na obszarach ostatecznie za część składową Polski uznanych i wykazał w sposób wzbudzający zaufanie, iż opuścili mieszkanie swe na polskiej lub niemieckiej części obszaru plebiscytowego po 9. listopada 1918 roku na skutek rozkazu opuszczenia danej miejscowości lub kraju, bądź na skutek przymusu fizycznego, bądź na skutek bezpośredniej groźby, skierowanej przeciwko niej lub przeciwko jej majątkowi i jeżeli obywatele ci wykazali, że wrócili do swego dawnego zamieszkania najpóźniej do ostatecznego terminu dla wnoszenia reklamacji przeciwko listom wyborczym. Osoby te będą uważane za takie, które nigdy nie opuściły swego mieszkania.

Przykład:

Osoba F mieszkała od 1907 r. do 1. stycznia 1920 r. w Królewskiej Hucie. Na skutek bezpośredniej groźby opuściła mieszkanie 1. stycznia 1920 r. i przeniosła się do Lignicy. W lipcu przed ogłoszeniem wyborów powróciła do Królewskiej Huty do swego dawnego mieszkania. Osoba F. jest polskim obywatelem.

Wspólne postanowienia, dotyczące obywateli niemieckich.

wyszczególnione 1 do 5.

Żony nabywają obywatelstwo męża (art. 31. ustęp 1. Konwencji).

Małoletnie dzieci ślubne aż do ukończenia 21. roku, mieszkające u ojca lub matki, nabywają obywatelstwo tego z rodziców, o ile oboje są przy życiu, którym na mocy ustawy przysługuje zastępstwo dziecka. Jeżeli jedno z rodziców jest przy życiu, dziecko nabywa jego obywatelstwo. Jeżeli rodzice oboje żyją, lecz nie są ustawowymi zastępcami dziecka, dziecko nabywa obywatelstwo ojca.

Dzieci nieślubne aż do ukończenia 21 roku, mieszkające przy matce, nabywają obywatelstwo matki.

O ile obywatele niemieccy, którzy ze samego prawa nabywają obywatelstwo polskie, złożą deklarację opcyjną na rzecz obywatelstwa niemieckiego w niemieckim biurze opcyjnym, zostają oni w myśl art. 50. Konwencji Genewskiej zawieszeni we wykonaniu praw politycznych (czynnego i biernego prawa wyborczego) z chwilą uwiadomienia o tem optanta przez właściwe Starostwo względnie Województwo.

O ile w kwestiach obywatelstwa jest mowa o zamieszkanii, to uważać należy w myśl art. 29. Konwencji Genewskiej za zamieszkanie danej osoby tę miejscowość, która jest ośrodkiem jej działalności i stosunków osobistych i gospodarczych. Jeżeli pod to pojęcie podpada kilka miejscowości, oświadczenie osoby zainteresowanej przed właściwą władzą polską, to jest przed starostwem względnie magistratem będzie miało znaczenie rozstrzygające. Jeżeli do ostatecznego terminu przeznaczanego do wniesienia reklamacji przeciwko listom wyborczym oświadczenie nie będzie złożone, ustalają je Miejscowe Komisje Wyborcze.

Jeżeli nie można stwierdzić obywatelstwa u tych osób, które urodziły się przed zmianą suwerenności na obszarze plebiscytowym, to uważa się te osoby za obywateli tego państwa, któremu na mocy podziału Górnego Śląska została przydzielona miejscowość, w której się urodziły (art. 28. Konwencji Genewskiej).

Jako termin zmiany suwerenności należy uważać 15. czerwca 1922 r., w którym to dniu podpisano protokół oddania władzy pomiędzy członkami Komisji Międzysojuszniczej i przedstawicielem Rządu Polskiego. Jako termin przejścia Śląska przez władze polskie należy uważać dzień 3. lipca, w którym to dniu ukończono obsadzenia w ostatniej strefie (Rybnik) przez podpisanie protokołu ze strony Wojewody i członków Komisji Aljańskiej.

Jako obszar plebiscytowy należy uważać te powiaty Górnego Śląska, w których się odbyło głosowanie plebiscytowe. Są to następujące powiaty: Pszczyna, Rybnik, Racibórz, Katowice miasto i powiat, Królewska Huta, Bytom, Zabrze, Tarnowskie Góry, Lubliniec, Kluczborek, Olesno, Strzelca, Gliwice, Koźle, Głupeczyce, i Opole. W dwóch powiatach, mianowicie Prudniku i Namysłowskim nie należały wszystkie gminy do obszaru plebiscytowego. W dzienniku urzędowym Komisji Międzysojuszniczej z dnia 28. lutego 1920 r. (Dz. Nr. 1.) są owe gminy wyszczególnione. W myśl art. 1. protokołu końcowego Konwencji Genewskiej nie należą jednakże gminy powiatu Namysłowskiego do obszaru plebiscytowego.

Co się tyczy sprawdzenia obywatelstwa mieszkańców innych dzielnic Polski (Poznańskie, Pomorze, Kongresówka, Małopolska, Śląsk Cieszyński) to miarodajną jest ustawa z dnia 20. stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 7; poz. 44), która to ustawa została w swej mocy rozciągnięta na ziemie górnośląskie Województwa Śląskiego ustawą z 3. 16. czerwca 1922 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 46; poz. 388). O ileby na podstawie tej ustawy nie można stwierdzić obywatelstwa z powodu braku odpowiednich dokumentów u osób roszcujących sobie prawo wyboru, powinno osoby te przedłożyć zaświadczenie o obywatelstwie wystawione przez właściwe starostwo.

4.

Ustawa

z dnia 20. stycznia 1920 r.
o obywatelstwie Państwa Polskiego.
(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 7; poz. 44).

Art. 1.

Obywatel polski nie może być jednocześnie obywatelem państwa innego.

Art. 2.

Z chwilą ogłoszenia ustawy niniejszej prawo obywatelstwa polskiego służy każdej osobie bez różnicy poci, wieku, wyznania, i narodowości, która:

1. jest osiedlona na obszarze Państwa Polskiego, o ile jej nie służy obywatelstwo innego państwa. Za osiedloną w Państwie Polskim w znaczeniu niniejszej ustawy jest uważany kto:

- a) jest zapisany lub ma prawo być zapisany do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego;
- b) ma prawo swojszczyzny w jednej z gmin na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Austriackiego lub Węgierskiego;
- c) miał już przed 1-szym stycznia 1908 r. z tytułu obywatelstwa niemieckiego stałe miejsce zamieszkania na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego;
- d) był zapisany do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach b. Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodziły w skład Państwa Polskiego;

2. urodziła się na obszarze Państwa Polskiego, o ile nie służy jej obywatelstwo innego państwa;
3. ponadto której na mocy traktatów międzynarodowych obywatelstwo polskie przysługuje.

Art. 3.

Obywatele państw innych pochodzenia polskiego oraz ich potomkowie uznani będą za obywateli Państwa Polskiego, skoro po powrocie do Polskiego Państwa w Urzędzie Administracyjnym miejsca swego zamieszkania złożą dowody pochodzenia polskiego wraz z oświadczeniem, że chcą być obywatelami polskimi i zrzekają się obywatelstwa innego państwa.

Art. 4.

Obywatelstwo polskie nabywa się:

1. przez urodzenie,
2. przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie,
3. przez zamażpójście,
4. przez nadanie,
5. przez przyjęcie urzędu publicznego lub przyjęcie do służby wojskowej w Państwie Polskim, o ile nie uczyniono przeciwnego zastrzeżenia.

Art. 5.

Przez urodzenie dzieci ślubne nabywają obywatelstwo ojca, dzieci nieślubne obywatelstwo matki. Dzieci rodziców niewiadomych urodzone lub znalezione na obszarze Państwa Polskiego, uważane będą za obywateli polskich, o ile nie wykaże się ich inne obywatelstwo.

Art. 6.

Przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie dziecko, liczące nie więcej niż 18 lat, nabywa obywatelstwo ojca lub matki, względnie innej osoby, uznającej lub przysposabiającej.

Art. 7.

Przez zamażpójście nabywa obywatelstwo polskie cudzoziemka, poślubiająca obywatela polskiego.

Art. 8.

Nadanie obywatelstwa polskiego nastąpić może na prośbę osoby, pragnącej je uzyskać, jeżeli wykaże:

1. że prowadziła nieposzlakowany tryb życia,
2. że przebywa stale przynajmniej od 10 lat w granicach Państwa Polskiego;
3. że posiada środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i swojej rodziny;
- 4) że posiada znajomość języka polskiego.

Za małoletnich oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, wnoszą prośbę o nadanie im obywatelstwa polskiego ich prawni zastępcy.

Art. 9.

W wypadkach wyjątkow., zasługujących na szczególne uwzględnienie, obywatelstwo polskie może być nadane osobom, nie odpowiadającym poszczególnym warunkom z pośród wymienionych w art. 8, zwłaszcza na obszarze b. Cesarstwa Rosyjskiego, jaki wchodzi w skład Państwa Polskiego. W żadnym jednak razie obywatelstwo polskie nie może być nadane osobom, ukaranym przez sądy polskie za przestępstwa, pociągające za sobą ograniczenie praw, dopóki to ograniczenie trwa, tudzież osobom, znajdującym się w stanie upadłości.

Art. 10.

Obywatelka polska, która przez zamażpójście za cudzoziemca utraciła obywatelstwo polskie, odzyskuje je, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa i osiedleniu się w Polsce złoży odpowiednie oświadczenie w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania.

Art. 11.

Utrata obywatelstwa polskiego następuje:

1. przez nabycie obcego obywatelstwa,
2. przez przyjęcie urzędu publicznego lub wstąpienie do służby wojskowej w państwie obcym bez zgody Rządu Polskiego.

Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, nabyć mogą obywatelstwo obce nie inaczej, jak po wyjednanii na to zezwolenia od Ministra Spraw Wojskowych, w przeciwnym razie wobec Państwa Polskiego nie przestaną być uważane za obywateli polskich.

Art. 12.

O nadaniu i utracie obywatelstwa polskiego rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych po zasięgnięciu w wypadkach nadawania obywatelstwa opinii gminy, w której dana osoba jest zamieszkała, tudzież właściwego urzędu administracyjnego.

Minister Spraw Wewnętrznych jest władny przekazać uprawnienia, wynikające z niniejszego artykułu, władzom administracyjnym 11. instancji.

Art. 13.

Nadanie i utrata obywatelstwa polskiego, o ile inaczej nie zastrzeżono postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych, rozciąga się na żonę nabywającego lub tracącego obywatelstwo polskie, tudzież na jego dzieci, w wieku do lat 18.

Art. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 15.

Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Marszałek:

Tramczyński.

Prezydent Ministrów:

L. Skulski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski.

Dział Nieurzędowy.

Prawo i administracja.

Jakie prawa będą obowiązywały w Województwie Śląskim?

I. W artykule tym będzie często mowa o ustawach i rozporządzeniach. Ustawa jest prawem spisaniem, które zostało uchwalone przez ciało ustawodawcze (Sejm) i ogłoszone w przepisanej formie. Ustawy wydane przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej są ustawami państwowymi, zaś ustawy, które wyda Sejm Śląski, będą ustawami wojewódzkimi. Rozporządzenie zaś jest przepisem prawnym, wydanym nie przez ciało ustawodawcze, lecz przez organy rządowe (minister, wojewoda, starosta) na podstawie i w wykonaniu pewnej ustawy. Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią. Podaję powyższą, dokładną terminologię prawa państwowego tylko dla orientacji. Albowiem ściśle dostosowanie się do powyższej terminologii nastąpi w Województwie Śląskim dopiero w chwili ukonstytuowania się Sejmu Śląskiego i utraty mocy prawnej pewnych niżej przytoczonych ustaw. Aż do tego czasu będziemy w okresie przejściowym spotykali się również z rozporządzeniami mającymi charakter i moc prawną ustaw i wydanymi w miejsce ustaw.

II. Do 10. lutego 1920 r. wydawał w części górnośląskiej Województwa Śląskiego ustawy i rozporządzenia rząd niemiecki i pruski i publikował je w odpowiednich dziennikach i zbiorach ustaw. (R. C. Bl. i Pr. G. Bl.).

III. W czasie od 10. lutego 1920 r. do 15. czerwca 1922 r. nabywały na tym terenie mocy prawnej ustawy i rozporządzenia niemieckie i pruskie, o ile one zostały przez Komisję Międzysojuszniczą i Rządzącą w Opolu zatwierdzone i opublikowane w wydawanym przez Komisję „Dzienniku Urzędowym Górnego Śląska” (Journal Officiel de Haute Silesie), przyczem należy zwrócić uwagę na to, że według rozporządzenia Komisji Międzysojuszniczej z dnia 14. maja 1920 r. (Journal Officiel nr. 3) obowiązują na terenie plebiscytowym wszystkie ustawy, które rząd niemiecki lub pruski obwieszczył w czasie do 30. kwietnia 1920 r., z wyjątkiem ustaw wojskowych i organizacji wojskowej. Wszystkie dalsze ustawy niemieckie lub pruskie muszą być wyraźnie i osobno w Journal Officiel opublikowane. Pierwsza część spisu ustaw przez Komisję zatwierdzonych jest umieszczona w nr. 2. Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego. Spis ten sięga do 17. marca 1922 r.

IV. Od 16. czerwca 1922 r. począwszy (to jest od dnia przejścia suwerenności na Polskę) mamy nowy stan prawny.

A. Ustawy i rozporządzenia polskie uchwalono i ogłoszono w Polsce przed 16. czerwca 1922 r.

Ustawy i rozporządzenia wydane przed 16. czerwca 1922 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzgl. Ministerstwa, a ogłoszone w „Dzienniku Praw” wzgl. Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, „Monitorze Polskim” lub w Dziennikach Urzędowych poszczególnych Ministerstw nie obowiązują w części górnośląskiej Województwa Śląskiego. Wyjątek stanowią tylko te ustawy i rozporządzenia, które w odpowiedniej formie po 16. czerwca 1922 r. wyraźnie ogłoszono względnie, które zostaną w ten sposób w przyszłości ogłoszone. Tak np. rozciągnięto moc prawną szeregu ustaw i rozporządzeń polskich na część górnośląską Województwa Śląskiego ustawą z dnia 16. czerwca 1922 r. (nr. 46; poz. 48) (patrz Gazeta Urzędowa nr. 4). Przy rozciąganiu mocy prawnej rozporządzeń wydanych na podstawie dawnych ustaw polskich na obszar górnośląski Województwa Śląskiego bacznie powinno odpowiednio Ministerstwo lub Województwo zawsze na to, by przed ogłoszeniem rozporządzenia rozciągnięto moc prawną ustaw, na którą się dane rozporządzenie powołuje. W przeciwnym bowiem razie byłoby wydane rozporządzenie nieważne.

B. Forma przepisów prawnych uchwalonych i wydawanych po 16. czerwca 1922 r.

W okresie od 16. czerwca 1922 r. aż do dnia zebrań się Sejmu Śląskiego, względnie aż do wygaśnięcia mocy prawnej ustaw przejściowych przekazujących upoważnienie do wydawania ustaw Radzie Ministrów lub Ministrowi Sprawiedliwości (n. p. § 6. ustawy z dnia 16. czerwca 1922 r., Dz. Ust. Rz. P. Nr. 46; poz. 388 i art. 36. Ust. Konst. z 15. lipca 1920 r.) będą prawa mające obowiązywać w Województwie Śląskim, wydawane w następującej formie:

a) w formie ustaw Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, b) w formie rozporządzeń Rady Ministrów wydanych na podstawie art. 6. ustawy z dnia 16. czerwca 1922 r. (patrz powyżej). Rozporządzenia tego rodzaju zastępują ustawy i mają moc ustaw.

c) w formie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości wydanych na mocy art. 36. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1922 r. w brzmieniu nadanem mu ustawą z dnia 18. października 1921 r. Rozporządzenia tego rodzaju zastępują ustawy i mają moc ustaw.

d) w formie rozporządzeń wydanych na podstawie ustaw przez odpowiednich Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

e) w formie rozporządzeń Wojewody Śląskiego, wydanych z upoważnienia ustaw obowiązujących i z powołaniem się na te ustawy.

f) w formie rozporządzeń Wojewody Śląskiego, wydanych w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką na podstawie ustępu 3. artykułu 40. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., uzupełnionej ustawą z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 69; poz. 449). Rozporządzenia te zastępują ustawy Sejmu Śląskiego i mają moc ustawy. Sejm Śląski musi jednak zatwierdzić.

C. Które ustawy i rozporządzenia uchwalono i ogłoszono po 16. czerwca 1922 r. obowiązują w Województwie Śląskim?

Rozróżnić tu musimy ustawy i rozporządzenia wydane przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej względnie Ministerstwa, oraz ustawy względnie rozporządzenia wydane przez Wojewodę lub przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Przepisy prawne wydane w ramach kompetencji ustalonej ustawą Konstytucyjną Sejmu Ustawodawczego z dnia 15. lipca 1920 r. (art. 4. i następne) zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego, przez Wojewodę lub Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką są ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Śląskich” i „Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego”.

Obowiązują one oczywiście wszystkie w Województwie Śląskim i to tylko na obszarze tego Województwa.

Z ustaw zaś i rozporządzeń wydanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej względnie Ministerstwa w Warszawie, a ogłaszanych w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, w „Monitorze Polskim” lub Dziennikach Urzędowych odpowiednich Ministerstw, obowiązują w Województwie Śląskim tylko te, które zostały wydane w ramach kompetencji ustalonej ustawą konstytucyjną z dnia 15. lipca 1920 r. (art. 4. i dalsze). Nie wszystkie zatem ustawy i rozporządzenia ogłaszane w powyższych Dziennikach Urzędowych odnoszą się do Województwa Śląskiego. Przy każdej poszczególniej ustawie lub rozporządzeniu w dziennikach powyższych ogłoszonych trzeba przy uwzględnieniu powyższych wywodów dokładnie stwierdzić, czy ich moc prawna rozciąga się na Województwo Śląskie.

D. Z powyższych uwag widzimy, że podstawy prawne na ziemiach Województwa Śląskiego są dosyć skomplikowane. Dlatego muszą tak legislatura, jak też urzędy wykonawcze zwracać baczną uwagę na to, aby zarówno przepisy prawne uchwalone dla uregulowania wzajemnych stosunków w myśl zasad sprawiedliwości, jakoteż zarządzenia administracyjne wydane na mocy tych przepisów, odpowiadały w całej pełni literze i duchowi obowiązujących ustaw.

Dr. Włodzimierz Dąbrowski,
St. radca Województwa.

Z Tymczasowej Rady Wojewódzkiej.

Posiedzenie jedenaste z dnia 25. lipca 1922.

Katowice, 27. 7. (Pat.):

Tymczasowej Rady Wojewódzkiej odbyte dnia 25. 7. Zajął je p. Wojewoda Rymer o godz. 10¹⁵ przed południem i odczytał porządek obrad.

Zanim przystąpiono do porządku obrad, p. Wice-wojewoda Żurawski referował o swej podróży do Warszawy, gdzie go zawezwano w sprawie uchwalonej przez Tymczasową Radę Wojewódzką Ordynacji o wyborach do Sejmu Śląskiego. W ordynacji tej rząd centralny poczynił pewne formalne i niektóre merytoryczne zmiany, aby ją uzgodnić z Konstytucją polską. Wszystkie te zmiany należy uważać za poprawki konieczne, więc przyjęto je do wiadomości.

W dalszym ciągu przystąpiono do dyskusji nad projektem o podatku dochodowym, o którym już na poprzednich posiedzeniach radzono. Projekt ten, oparty na ustawie pruskiej o podatku dochodowym z r. 1906, z dostosowaniem stawek do obecnego stanu waluty przyjęto.

W toku obrad poruszono położenie gospodarcze spowodowane trudnościami przejściowymi. Uchwalono zwołać przedstawicieli 1) władz centralnych, 2) Województwa i Tymczasowej Rady Wojewódzkiej, 3) wielkiego przemysłu Śląska Górnego i Cieszyńskiego, oraz 4) przedstawicieli robotników i 5) handlu, celem przeprowadzenia dyskusji nad obecnym położeniem gospodarczym i środkami, które trzeba zarządzić, by zapewnić rozwój i możność konkurowania naszemu przemysłowi.

Starszy radca p. Pawlita uzasadnia wniosek o czasowe zawieszenie ustawy o monopolu spirytusowym, ponieważ wszystkie urządzenia tego monopolu (fabryka spirytusu itp.) pozostały po stronie niemieckiej Górnego Śląska; stworzenie zaś nowego aparatu dla Województwa Śląskiego wymagałoby dłuższego czasu i znacznych kosztów. Monopolu spirytusowego w Polsce nie ma. Uchwalono w myśl wywodów referenta następujące rozporządzenie w przedmiocie opodatkowania wódki.

Radca Dr. Bielak z Wydziału Skarbowego o projekcie rozporządzenia w przedmiocie zwrotu i spłaty pożyczek krótkoterminowych miast z górnosłańskich w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie. Gminy są chwilowo w wielkich kłopotach pieniężnych z powodu zastój od dłuższego czasu podatków i potrzebują konieczne pożyczek aż do czasu, gdy podatki znowu regularnie napływać będą; pożyczki te krótkoterminowe ma się zaciągać w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, a Skarb Województwa Śląskiego poręczy za spłatę tych pożyczek aż do ogólnej wysokości 200 milionów marek niem. do tej bowiem sumy Tymczasowa Rada Wojewódzka podwyższała przewidywaną w projekcie kwotę wynoszącą 100 mili. marek niem. Zresztą projekt uchwalono po dyskusji według przedłożenia. Rozporządzenie zacznie obowiązywać z dniem ogłoszenia, tak, że potem gminy wiejskie i miejskie będą mogły za zgodą Wojewody niezwłocznie zaciągnąć potrzebne im pożyczki.

Dalej p. Dr. Bielak referuje o projekcie rozporządzenia w przedmiocie przyznania urzędnikom Województwa Śląskiego dodatku ekonomicznego. Rządy centralne tak w Warszawie jak i w Berlinie świeżo podwyższają urzędnikom dodatki drożyzniane; należy więc i urzędnikom wojewódzkim przyznać poprawę poborów, bo drożyzna jest wielka i wzrasta ciągle. Projekt uchwalono z małymi poprawkami, poczem dodatkowi uchwalono wniosek p. Kiedronia, aby Województwo zwróciło się do Ministra Skarbu w Warszawie z prośbą o przyznanie także państwowym urzędnikom czynnym na obszarze Województwa Śląskiego takich samych dodatków.

Następnie Naczelnik Wydziału Skarbowego Pawlita referuje o trzech projektach rozporządzeń w przedmiocie zniesienia kilku podatków, mianowicie zniesienia podatku od wód mineralnych i sztucznie wyrabianych napojów, bo uchód z tego podatku tak jest nikły, że go się nie opłaca ściągać, dalej zniesienia podatków od środków oświetlenia i podatku od bibulek papierosowych, ponieważ te dwa podatki w Polsce nie istnieją. Wszystkie te trzy projekty uchwalono bez dyskusji.

W dalszym ciągu p. adwokat Kudara przedstawił nagły wniosek Komisji Budżetowej, żądający przybudowania jednego piętra na budynku byłej komendy obwodowej w Katowicach oraz adoptowania całego tego budynku dla Wydziału Skarbowego. P. adwokat Wolny radzi wysłuchać najprzód zdania znawców budowlanych w tej sprawie, na co się zgodzono i sprawę odroczone.

Następnie p. Dr. Zagóra z Wydziału Administracyjnego referował o projekcie rozporządzenia w przedmiocie podwyższenia komornego na Śląsku Cieszyńskim. Rozporządzenie to ma obowiązywać tylko przejściowo aż do definitywnego uregulowania tej sprawy. Uchwalono je po krótkiej dyskusji.

Dalej p. Siwy z Wydziału Opieki Społecznej referował o projekcie rozporządzenia w przedmiocie utworzenia Miejscowej Kasy Chorych w Rudzie oraz wykonanie postanowień polsko-niemieckiej Konwencji Górnośląskiej zawartej w Genewie dnia 15. maja 1922 r., odnoszących się do ubezpieczenia na wypadek choroby. Po krótkiej dyskusji odesłano projekt do Komisji Legislacyjnej celem bliższego rozpatrzenia. Taksamo odesłano do Komisji Legislacyjnej drugi projekt Rozporządzenia dotyczący zmian ustawy ubezpieczeniowej; chodzi o podwyższenie składek ubezpieczeniowych i świadczeń, aby sprawy te przystosować do norm zaprowadzonych obecnie w Niemczech.

Pan Dr. Szafran z Wydziału Prezydyjnego referuje o potrzebie wyznaczenia 30 000 marek na komorne dla nauczycieli, które musiano zarezerwować dla nauczycieli. Same te uchwalono po krótkiej dyskusji.

W wolnych wnioskach wniósł p. Biniśkiewicz interpellację z powodu napadów, które dokonano w ostatnim niedzieli w Katowicach i w innych miejscowościach na pocztę urządzoną przez P. P. S.; p. Machaj interpellację w sprawie napadu uchodźców w Goczałkowicach na pocztę wiozącą z Śląska Cieszyńskiego zaproszonych gości na zgromadzenie manifestacyjne. Interpellacja ta dotyczy rozbrojenia bojówek i wydania odpowiedzialnych zarządzeń co do obozów uchodźców.

OBWIESZCZENIE

Powołani przez Komisję Rządzącą i Plebiscytową na Górnym Śląsku do rozpatrywania wniosków o wynagrodzenia strat, wniesionych przez mieszkańców obszaru za czyny urzędników policji górnośląskich, spełnione w służbie albo z okazji wykonywania służby począwszy od 1. czerwca 1922 r., włącznie, wzywamy niniejszym ludność, by zgłaszała roszczenia takie najpóźniej do 24. lipca bieżącego roku do Wydziału niżej podpisanego. Późniejszych zgłoszeń nie uwzględnia się.

Szkody, poniesione w części Górnego Śląska, przyznanej Niemcom, należy zgłaszać do Biura Wydziału w Opolu, ul. Małapańska 18.

Szkody, powstałe w części Górnego Śląska, przyznanej Polsce, należy zgłaszać do Wydziału Parytetycznego przy Województwie Śląskim w Katowicach, ul. Holteia 45.

Zgłoszeń, które już wniesiono do Komisji Międzysojuszniczej, ponawiać nie potrzeba. Straty, które powstały przed 1. czerwca 1922, można tylko w tych razach zgłaszać, jeżeli poszkodowane osoby zaniechały zgłaszania bez jakiegokolwiek winy.

Wydział Parytetyczny do rozpatrywania szkód okupacyjnych.

OGŁOSZENIE

w sprawie posad.

Z każdym dniem coraz więcej wpływa do Wydziału Prezydyjnego Województwa Śląskiego jużto pisemnych jużto ustnych prośb i zgłoszeń o posady na stanowiska wszelkiej kategorii urzędników i pracowników biurowych.

Z uwagi na ukończone już czynności organizacyjne Województwa podania powyższe pozostają nienwzględnione i powodują zaabsorbowanie urzędników personalnych wygotowaniem odpowiedzi odmownych całkiem niepotrzebnie.

Wobec powyższego Województwo podaje do publicznej wiadomości, że wszystkie miejsca służbowe tak etatowych jak nieetatowych funkcjonariuszy Województwa są już obsadzone i na razie nie przewiduje się żadnych wakansów.

Gdyby jednak wyłoniło się zapotrzebowanie siły urzędniczej, kancelaryjnej, pomocniczej czy służbowej, będzie to rozpisaniem w „Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego” w drodze konkursu przy równoczesnym zapożyczeniu warunków wymaganych od kandydata jak również warunków oferowanych przez Województwo.

Wydział Prezydyjny Województwa Śląskiego.

GAZETA URZĘDOWA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Prenumerata
30 mk. niem. miesięcznie
w części górnośląskiej
Województwa Śląskiego;
w innych dzielnicach
Państwa Polskiego
500 mk. polsk. bez przes.
570 mk. polsk. z przes.

Cena pojedynczego numeru
8 mk. niem., 100 mk. polsk.

Rękopisów się nie zwraca.

Ceny ogłoszeń
6-cio łamowy wiersz
wysokości milimetrowej
3.— marki.

Tabelaryczne i cyfrowe
ogłoszenia o 50% droższe.
Każda nowa podwyżka
obowiązuje wszystkie już
przyjęte ogłoszenia od dnia
zmiany cenn bez uprzedniego
zawiadomienia.

Za terminowe zamie-
szczenie wszelkich ogłoszeń
Adminstr. nie odpowiada.

Redakcja i Administracja:
Katowice, Urząd Wojewódzki, Holteia 45
:: Telefon 1269 i 2288. ::

Konta (marki polskie i niemieckie):
— Katowice, Poznań i Bielsko: Bank Przemysłowców —
Warszawa: Bank Kredytu Hipotecznego, Trembacka 11

Redaktor naczelny
Dr. Włodzimierz Dąbrowski.

Wyszedł z druku Nr. 8. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 29. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 30. Rozporządzenie z dnia 18. lipca 1922 r. w przedmiocie utworzenia Śląskiego Trybunału Administracyjnego.

Wyszedł z druku Nr. 9. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 31. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 31. Rozporządzenie z dnia 6. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin części cieszyńskiej Województwa Śląskiego

Wyszedł z druku Nr. 10. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 31. lipca 1922 r.

TREŚĆ: 32. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie przyznania urzędnikom Województwa Śląskiego dodatku ekonomicznego.
33. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie gwarancji spłat krótkoterminowych pożyczek miast i gmin części górnośląskiej Województwa Śląskiego w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie.
34. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od wód mineralnych i sztucznie wyrabianych napojów.
35. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od środków do oświetlania.
36. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia podatku od bibulek cygaretowych.
37. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie zmiany ustaw z dnia 18. grudnia 1922 r. o ochronie lokatorów.
38. Rozporządzenie z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie opodatkowania wódki.

Wyszedł z druku Nr. 11. „Dziennika Ustaw Śląskich“ z dnia 2. sierpnia 1922 r.

39. Dekret o zarządzeniu wyborów do Sejmu Śląskiego
40. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Wyszedł z druku Nr. 3. „Dziennika Rozporządzeń Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach.“

Katowice, dnia 22. lipca 1922.

TREŚĆ: Sprawy ogólnoadministracyjne: Nr. 14. Przyjęcie i wyszkolenie początkujących pracowników służby podrzędnej. Nr. 15. Utworzenie kodu dla spraw personalu niemieckiego. 16. Zestawienie okręgów lekarskich Dyrekcji Kolei Państwowych Katowice.
Sprawy personalne: Nr. 17. Przeniesienia.
Wiadomości: Nr. 18. Prenumerata „Dziennika Ustaw Śląskich“ i „Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego“, oraz

Dodatek do Nr. 3. „Dziennika Rozporządzeń Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach“.

TREŚĆ: Sprawy obrotu handlowego: Nr. 7. Czyszczenie za wydzierżawienie wagonów towarowych. Nr. 8. Przepisy przewozowe, zeszyt 2.
Sprawy dotyczące ruchu: Nr. 9. Usterki w służbie ruchu.

Dział Urzędowy.

Dekrety nominacyjne.

I.
Pan Minister Spraw Wewnętrznych zamianował dekretem z dnia 27. lipca 1922 Nr. Pr. 1544.

p. dra. Józefa Dude, komisarycznego burmistrza m. Cieszyńska starostą w Bielsku,

p. dra. Jerzego Kisiele, sekretarza T. Komisji Rz. starostą w Cieszylinie.

II.
Ministerstwo Przemysłu i Handlu.
L. 1446/VI.

Warszawa, dnia 19. lipca 1922 r.

Do
W. Pana Jana Kowalczyka
w Katowicach.

Z powołaniem się na § 2. rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27. czerwca 1922 (Dz. Ust. Nr. 53; poz. 487) mianuję Pana Komisarzem Rządowym dla Izby Handlowej w Katowicach.

Minister:
Stefan Ossowski.

III.
Zamianowani wzgl. zatwierdzeni na urzędników stanu cywilnego zostali:

P. Jendrzejczyk w Łyskach zastępca urzędnika stanu cywilnego na okręg Łyski; (dekret z dnia 11. 7. 1922 r., L.: II. 413).

P. Kazuch Adolf w Lubecku zastępca urzędnika st. cywilnego na okręg Lubecko (dekret z dnia 18. 7. 1922 r., L.: II. 412/1).

P. Paweł Schulz, asystent gminny w Kochłowicach, zastępca urzędnika st. cyw. na okręg Kochłowice (dekret z dnia 18. 7. 1922 r., L.: II. 425).

P. Józef Matyszek, rolnik w Lubecku, urzędnikiem st. cyw. na okręg Lubecko (dekret z dnia 18. 7. 1922 roku, L.: 412).

390.

Rozporządzenie

Ministra Sprawiedliwości
z dnia 16. czerwca 1922 r.

zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Na mocy ust. 1. art. 36. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 497), w brzmieniu art. 1. ustawy z dnia 18. października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40. powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2. ustawy z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Art. 1.

Polskie władze i polscy funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości otrzymują następujące oznaczenia:

I. Sady i prokuratury:
„Sąd Powiatowy w . . . . .“ (dotychczas Amtsgericht in . . . . .);
„Sąd Okręgowy w . . . . .“ (dotychczas Landgericht in . . . . .);
„Sąd Apelacyjny w . . . . .“ (dotychczas Oberlandesgericht in . . . . .);
„Prokuratura“ (dotychczas Staatsanwaltschaft).

II. Oddziały sądowe:
„Sąd Ławniczy przy Sądzie Powiatowym w . . . . .“ (dotychczas: Schoffengericht beim Amtsgericht in . . . . .);
„Sąd Pokoju przy Sądzie Powiatowym w . . . . .“ (dotychczas: Friedensrichtersamt beim Amtsgericht in . . . . .);
„Wydział Hipoteczny Sądu Powiatowego w . . . . .“ (dotychczas: Grundbuchamt des Amtsgerichts in . . . . .);

„Wydział cywilny“;
„Izba cywilna“ (dotychczas Zivilkammer);
„Izba dla spraw handlowych“ (dotychczas: Kammer für Handelssachen);
„Izba karna“ (dotychczas: Strafkammer);
„Senat cywilny“ (dotychczas: Zivilsenat);
„Senat karny“ (dotychczas: Strafsenat);
„Sekretariat sądu“ (dotychczas: Gerichtsschreiberei).

III. Stanowiska sędziowskie i aplikantura sądowa:
„Prezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtspräsident);
„Wiceprezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Vicepräsident des Oberlandesgerichts);
„Prezes Senatu przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Senatspräsident beim Oberlandesgericht);
„Sędzia Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtsrat);
„Prezes Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtspräsident);
„Wiceprezes Sądu Okręgowego“;
„Dyrektor przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Landgerichtsdirektor);
„Sędzia Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtsrat);
„Naczelnik Sądu Powiatowego“ (dotychczas: Aufsehender Richter);
„Sędzia powiatowy“ (dotychczas: Amtsgerichtsrat);
„Asesor sądowy“ (dotychczas: Gerichtsassessor);
„Sędzia pokoju“;
„Aplikant sądowy“ (dotychczas: Referendar).

IV. Stanowiska prokuratorskie:
„Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Generalstaatsanwalt beim Oberlandesgericht);
„Zastępca prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Vertreter des Generalstaatsanwalts beim Oberlandesgericht);
„Podprokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Erster Staatsanwalt beim Oberlandesgericht);

„Prokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Leiter der Staatsanwaltschaft beim Landgericht);

„Podprokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Staatsanwaltschaftsrat);

„Podprokurator pomocniczy przy Sądzie Okręgowym“;

„Podprokurator przy Sądzie Powiatowym“ (dotychczas: Amtsanwalt);

„Zastępca podprokuratora przy Sądzie Powiatowym“ (dotychczas: Termindelegierter).

V. Stanowiska urzędników sekretariatów sądów:

„Naczelnik sekretarza sądowego“;

„Starszy sekretarz sądowy“;

„Sekretarz sądowy“;

„Podsekretarz sądowy“;

„Rejestrator sądowy“;

„Aspirant sądowy“;

„Praktykant sądowy“;

„Kancelista“.

VI. Stanowisko urzędników skarbowości sądowej określi zarząd w sprawie sprawiedliwości w osobnym rozporządzeniu.

VII. Urzędnicy wykonawczy:

„Komornik sądowy“;

„Pomocnik komornika sądowego“.

VIII. Woźni:

„Naczelnik woźny“;

„Starszy woźny“;

„Woźny“;

„Pomocnik woźnego“.

Art. 2.

Niemiecka ustawa o ustroju sądownictwa z dnia 27. stycznia 1877 r. (Dz. U. Rzeszy 1877, str. 41.; 1898, str. 371) ulega następującym zmianom:

1. § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnienie do piastowania urzędu sędziowskiego nabywa się przez złożenie egzaminu sędziowskiego w górnosławskiej części Województwa Śląskiego albo w Województwach Poznańskim lub Pomorskim.

Dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego musi poprzedzić trzyletnia aplikacja sądowa.

Aplikantem sądowym może zostać obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który wykaże:

1) że z pomyślnym wynikiem zdał trzeci egzamin, przepisany dla Sekcji prawnej Wydziału prawa i nauk ekonomiczno-politycznych Uniwersytetu Poznańskiego, lub

2) że, nie mając uprawnień do zdawania egzaminu, pod L. 1) przytoczonego, zdał z pomyślnym wynikiem:

a) egzamin aplikantski po dniu 10. stycznia 1919 roku wedle przepisów, obowiązujących w Województwach Poznańskim lub Pomorskim, albo

b) egzamin referendarski wedle przepisów niemieckich lub pruskich najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo

3) że ukończył wydział prawny któregośkolwiek z polskich uniwersytetów państwowych i z pomyślnym wynikiem zdał wszystkie, na owym wydziale przepisane egzaminy teoretyczne.

Minister Sprawiedliwości może wyjątkowo dopuścić do aplikacji sądowej obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli wydział prawny uniwersytetu zagranicznego“.

3. § 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionym do piastowania urzędu sędziowskiego jest dalej każdy zwyczajny profesor prawa jednego z polskich uniwersytetów państwowych“.

3. § 5. otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionymi do piastowania urzędu sędziowskiego są także prawnicy, którzy wedle przepisów niemieckich lub pruskich złożyli egzamin asesorski najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim, nabyli kwalifikacje na sędziego lub adwokata, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim w części wschodniej części Województwa Śląskiego lub w b. Bośni i Hercegowinie, nabyli kwalifikacje na sędziego, adwokata lub notariusza“.

4. W § 10 dodaje się dalsze postanowienia o brzmieniu następującem:

„Zarząd Sprawiedliwości może mianować sędziów pokoju także z pośród osób, nie mających kwalifikacji, wymaganych w §§ 2, 4 lub 5.

Sędziów pokoju mianuje się na okres trzyletni; z ważnych przyczyn może nastąpić wcześniejsze zwolnienie od obowiązków sędziowskich.

Sędziowie pokoju i ich zastępcy składają przysięgę wedle rot, przepisanej dla sędziów; pod względem służbowym i dyscyplinarnym uważa się ich na równi z sędziami powiatowymi.

Każdy sędzia zawodowy, urzędujący przy sądzie, przy którym ustanowiono sąd pokoju, winien sędziemu pokoju udzielać potrzebnych wyjaśnień w kwestiach prawnych, wchodzących w zakres właściwości sądu pokoju“.

5. § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 2—9 nie stosują się do sędziów handlowych, ławników, sędziów niezawodowych i do przysięgłych.

Do sędziów pokoju nie stosują się postanowienia §§ 6—8“.

6. § 22 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na czele sądów powiatowych stoją albo mianowani naczelnicy albo sędziowie, którym kierownictwo poruczone.

Każdy sędzia powiatowy załatwia należące do niego sprawy jako sędzia jednostkowy.

Czynności sędziego w mniejszym sądzie powiatowym można poruczyć sędziemu innemu sądu“.

7. W § 23 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1) spory o roszczeniu z prawa majątkowego, których przedmiot w gotówce lub w wartości pieniężnej nie przekracza kwoty dziesięć tysięcy marek“.

b) pod L. 2 umieszcza się po słowach:

„2) spory o szkodę wyrządzoną przez zwierzę“

słowa: „wszystkie roszczenia o spełnienie uzasadnionego przez małżeństwo lub pokrewieństwo obowiązku utrzymania“.

8. Napis czwartego tytułu otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju“.

9. § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla przeprowadzenia rozprawy i rozstrzygnięcia w sprawach karnych tworzy się w sądach powiatowych sądy ławnicze albo obok lub zamiast nich sądy pokoju“.

10. § 26 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju składają się z przewodniczącego i dwóch ławników; przewodniczącym jest w sądzie ławniczym sędzia powiatowy, a w sądzie pokoju sędzia pokoju“.

11. W § 27 wprowadza się zmiany następujące:

a) po słowach: „Sądy ławnicze“ dodaje się w nawiasie słowa: „Sądy Pokoju“;

b) L. 3 b. otrzymuje brzmienie następujące:

„3 b. dla występków naruszenia miru domowego w przypadku, przewidzianym w § 123 ust. 2 ustawy karnej“;

c) L. 4, 5, 6 i 7 otrzymują brzmienie następujące:

„4. dla występków kradzieży w przypadku, przewidzianym w § 242 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy skradzionych nie przenosi trzech tysięcy marek“;

5. dla występków sprzeniewierzenia w przypadku, przewidzianym w § 246 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy sprzeniewierzonych nie przenosi trzech tysięcy marek“;

6. dla występków oszustwa w przypadku, przewidzianym w § 263 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek“;

7. dla występków uszkodzenia rzeczy w przypadku przewidzianym w § 303 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek“.

12. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) zależy od wartości rzeczy lub wysokości szkody, a przy rozprawie głównej okaże się, że wartość lub szkoda przenosi trzy tysiące marek, sąd orzeknie swoją właściwość tylko wtedy, gdy z innych przyczyn odroczenie rozprawy przedstawia się jako wskazane“.

13. § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla występków, należących do właściwości Izby Karnej, prokurator może za wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 74, stworzyć właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) przez wniesienie aktu oskarżenia do tego sądu. Dotyczy to także zbrodni, kradzieży i oszustwa w przypadkach, przewidzianych w §§ 243, 244 i 264 ustawy karnej, oraz zbrodni paserstwa w przypadku, przewidzianym w § 258 ustęp 1 L. 2 ustawy karnej.“

Jeżeli przy czynach, sprzeciwiających się przepisom o porozie opłat i danin, władza administracyjna wnosi skargę publiczną, może stworzyć właściwość Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) w ten sam sposób jak prokurator“.

14. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile ustawa nie ustanawia wyjątków, ławnicy wykonują w czasie rozprawy głównej urząd sędziowski w pełnej rozciągłości i z równym prawem głosu jak przewodniczący i biorą udział także w tych rozstrzygnięciach, mających zapaść w toku rozprawy głównej, które nie pozostają w związku z wydaniem wyroku i które można wydać także bez poprzedniej ustnej rozprawy.“

Rozstrzygnięcia w Sądzie Ławniczym, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia powiatowy.

Rozstrzygnięcia w Sądzie Pokoju, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia pokoju za wyjątkiem mandatów karnych, które wydawać może Sąd Pokoju tylko w pełnym składzie; wykonanie wyroków w sprawach, podlegających sądowi pokoju, należy do sędziego powiatowego.

W sprawach pilnych może sędziego pokoju w razie jego nieobecności zastąpić sędzia powiatowy tak przy rozprawie głównej, jakoteż poza nią, przyczem mandaty karne sędzia powiatowy wydaje bez współudziału ławników“.

15. § 32 L. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. osoby, przeciw którym jest wniesiony akt oskarżenia o zbrodnię lub występki, które mogą pociągnąć za sobą pozbawienie obywatelskich praw honorowych lub zdolności do piastowania urzędów publicznych“.

16. § 33 otrzymuje brzmienie następujące:

„Do sprawowania urzędu ławnika nie powinno się powoływać:

1. osób, które nie ukończyły jeszcze trzydziestego roku życia;

2. osób, które w okręgu danego sądu powiatowego nie mają miejsca zamieszkania;

3. osób, które dla siebie lub dla swej rodziny pobierały albo w ciągu ostatnich trzech lat pobierały wsparcie ubogich ze środków publicznych;

4. osób, które z powodu ułomności umysłu lub ciała nie są zdolne do sprawowania tego urzędu“.

17. W § 35 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1. członkowie Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Śląskiego, Tymczasowej Rady Wojewódzkiej i Rady Wojewódzkiej Województwa Śląskiego“;

b) L. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„5. osoby, które 65 rok życia ukończyły w chwili powołania lub ukończyłyby z upływem roku administracyjnego“.

13. § 36 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławników mianuje na określony czas prezes Sądu Okręgowego po wysłuchaniu władz administracyjnych. Mianowanych wpisuje się do list osobnych dla każdego Sądu Powiatowego“.

19. §§ 37—44 uchyla się.

20. § 45 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dnie zwyczajnych posiedzeń Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) ustala się na cały rok z góry.

Porządek, w jakim ławnicy mają brać udział w poszczególnych posiedzeniach zwyczajnych, ustali kierownik Sądu Powiatowego“.

21. § 46 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik Sądu Powiatowego zawiadomi ławników o dniach posiedzeń, w których mają brać udział, przyczem pouczy ich o skutkach praw, niestawienia się.

W ten sam sposób zawiadomi się ławników, którzy w ciągu roku administracyjnego będą powoływani“.

22. § 48 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zaistnieje potrzeba zarządzenia nadzwyczajnego posiedzenia Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju), kierownik Sądu Powiatowego powoła ławników z listy“.

23. § 49 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zaistnieje potrzeba przybrania do poszczególnych posiedzeń innych niż powołanych pierwotnie ławników, zarządzenie odnośnie wydaje kierownik Sądu Powiatowego.“

W przypadkach nagłych może przewodniczący Sądu Ławniczego (Sądu Pokoju) zamiast pierwotnie powołanego ławnika na czas rozprawy powołać innego ławnika z listy lub inną odpowiednią osobę“.

24. § 52 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli nastanie lub wyjdzie na jaw niezdolność osoby mianowanej ławnikiem, wykreśli się ją z listy ławników na zarządzenie prezesa Sądu Okręgowego; aż do wydania tego zarządzenia nie wolno jej pociągać do pełnienia obowiązków.“

Ławnika, co do którego po jego zamianowaniu zajdą lub wyjdą na jaw okoliczności, przy zaistnieniu których nie powinno się powoływać na urząd ławnika, nie należy już pociągać do pełnienia obowiązków; należy zawiadomić o tem prezesa Sądu Okręgowego.

Zarządzenia powyższe wydaje się po wysłuchaniu prokuratury i interesowanego ławnika.

Zażalenie nie jest dopuszczalne“.

25. Ustęp 2 § 53 otrzymuje brzmienie następujące:

„O podaniu rozstrzyga prezes Sądu Okręgowego po wysłuchaniu prokuratury. Zażalenie nie jest dopuszczalne“.

26. Ustęp pierwszy § 54 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik Sądu Powiatowego może ławnika na jego wniosek zwolnić z powodu zasłanych przeszkód od pełnienia obowiązków w poszczególnych dniach posiedzeń“.

27. § 55 uchyla się.

28. § 55a otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławnicy otrzymują zwrot kosztów podróży i dniowe za każdy dzień pełnienia obowiązków.“

Wysokość zwrotu kosztów i dniowego oznaczy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Przyjęcie dniowego odmawiać niewolno“.

29. § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na ławników, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybyli w czasie oznaczonym na posiedzenie sądowe, albo którzy ze spełnianiem swych obowiązków ociągają się w inny sposób, nakłada się po wysłuchaniu prokuratury w postępowaniu poza rozprawą ustną karę porządkową od pięciu marek do dziesięciu tysięcy marek oraz obowiązek ponoszenia kosztów, wywołanych ich niestawieniem się.“

Jeżeli ławnik swoje niestawienie się usprawiedliwi później dostatecznie, można zasądzenie w całości lub części uchylić.

Przeciw uchwałom powyższym przysługuje skazanemu prawo zażalenia wedle przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu karnym“.

30. § 57 uchyla się.

31. Ustęp pierwszy § 58 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd Okręgowy składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby sędziów Sądu Okręgowego, a w miarę potrzeby także z wiceprezesa i odpowiedniej liczby dyrektorów“.

32. § 59 otrzymuje brzmienie następujące:

„W Sądach Okręgowych tworzy się wydziały, Izby Cywilne i Izby Karne“.

33. Ustęp pierwszy § 60 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy Sądach Okręgowych należy w miarę potrzeby ustanowić sędziów śledczych, którzy swoją siedzibę mogą mieć w okręgu Sądu Okręgowego także poza jego siedzibą“.

34. § 61 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na posiedzeniach plenarnych przewodniczy prezes. W Izbach może przewodniczyć każdy członek Sądu Okręgowego. Przed początkiem roku administracyjnego prezes oznacza Izbę, do której się przylączy. O podziale przewodnictwa w innych Izbach rozstrzyga większością głosów prezydium, które stanowią prezes i przewodniczący Izb; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego“.

35. § 62 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przed początkiem roku administracyjnego na cały jego przeciąg rozdzieli się czynności między wydziały i izby oraz wyznaczy na stale do poszczególnych wydziałów sędziów, a do poszczególnych izb członków, zaś na wypadek przeszkody z ich strony zwykłych zastępców. Każdy sędzia może być członkiem jednej lub kilku izb.“

Zarządzenia powyższe można w ciągu roku zmienić tylko wtedy, gdy okaże się to koniecznym ze względu na przeciążenie wydziału lub izby albo wskutek zmiany poszczególnych członków Sądu lub trwałej przeszkody w ich urzędowaniu“.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wybory do Sejmu Śląskiego.

1. Dekret

o zarządzeniu wyborów do Sejmu Śląskiego.

Na mocy art. 13. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 73; poz. 497), oraz art. 11. i art. 12. Dekretu z dnia 28. listopada 1918 r., o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 59; poz. 528), zarządzam wybory poselskie do Sejmu Śląskiego. Dzień głosowania oznaczam na 24. września 1922 r.

Dan w Warszawie, dnia 29. lipca 1922 r.

Naczelnik Państwa:

(—) J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

(—) Artur Śliwiński.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) Makowski.

(Przedruk z Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 529, z dnia 2. sierpnia 1922 r. — i z Dz. U. Śl. Nr. 11; poz. 39 z dnia 2. sierpnia 1922 r.)

2.

Rozporządzenie

Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Na zasadzie art. 13. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 roku, zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 73; poz. 497) zarządza się co następuje:

§ 1.

Wybory do pierwszego Sejmu Śląskiego przeprowadzone będą według przepisów:

1) dekretu z dnia 28. listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 18; poz. 46),

2) dekretu z dnia 9. grudnia 1918 r. o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu (Dz. Pr. P. P. Nr. 20; poz. 63) oraz

3) dekretu z dnia 26. grudnia 1918 r. o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 21, poz. 74) — ze zmianami wyszczególnionymi w § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

Art. 1 dekretu z dnia 28. listopada 1918 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 46) ma brzmienie:

„Wyborca do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie t. j. 3 lipca 1922 r. bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wiku.”

Art. 2. ma brzmienie:

„Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostaje wpisany do spisu wyborców.”

Art. 3. skreśla się.

Art. 5. ma brzmienie:

„Prawo wybierania nie przysługuje:

- 1) pozbawionym całkowicie lub częściowo własności, tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu;
- 2) pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;
- 3) prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;
- 4) Nadto w górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu,

b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (Cz. 2. rozdział XIX Kodeksu Karnego, obowiązującego w b. Dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdz. XXII Kodeksu) lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2. rozdz. V. Kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

5) Na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym: a) za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej tudzież za przekroczenia kradzieży, spieniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ustawy Karnej).

b) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28. maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. U. P. Nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. roz. z dnia 12 października 1914 r. (Dz. U. P. Nr. 275).

c) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25. maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. Nr. 78),

d) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. Nr. 18), a to na czas określony w § 14 tejże ustawy,

e) za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2. lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. Rz. Polsk. Nr. 67, poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 roku (Dz. P. P. Nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odbyciu kary;

6) w b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25—30 K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;

7) prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6 oraz za przestępstwa wojskowe w armii polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. P. Nr. 59; poz. 369).

W art. 7 dodać na końcu: „o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dz. Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończył 25 lat”. W tymże artykule dodaje się nowy ustęp: „O zakwestjonowaniu prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach”.

Art. 8 ma brzmienie: „Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dyktasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo”.

Art. 9 ma brzmienie:

„Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji Sejmu bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia mundurów.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby”.

Art. 11 ma brzmienie:

„Dla przeprowadzenia wyborów obszar województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg Nr. 1. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie, obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsko miasto i powiat, Pszczyna i Rybnik. — Okręg ten wybiera 18 posłów.

Okręg Nr. 2. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach, obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat, oraz powiat Ruda. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg Nr. 3. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie, obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okręg ten wybiera 15 posłów”.

Art. 12 skreśla się.

Art. 15 ma brzmienie: „W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie. Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na 50. dzień a najpóźniej na 60. dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Rzeczyp. Polskiej” oraz w „Dzienniku Ustaw Śląskich”.

Dzień ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” uważa się za dzień zarządzenia wyborów”.

W art. 18 zdania drugie i trzecie otrzymują brzmienie:

„Wojewoda kontroluje normalne powstanie Komisji. Nadzór nad czynnościami Komisji będzie pełnił w każdym okręgu Komisarz wyborczy. Zian owany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką”.

Art. 21. ma brzmienie:

„Pozostałych trzech członków Głównej Komisji Wyborczej i tyluż ich zastępców wybiera zgromadzenie naczelników gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 22. zamiast „wójci i członkowie Rady Miejskiej” ma być „Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 23. zamiast „Każdy z członków Rady Miejskiej lub każdy Wójt” ma być: „Każdy Naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej”.

W art. 24. zamiast „Sąd Najwyższy” ma być: „Sąd Apelacyjny w Katowicach” i zamiast „wójci, ewentualnie Rada Miejska” ma być: „Naczelnik gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 29. zamiast: „karze grzywny od jednej do stu marek, lub od dwóch do dwustu koron” ma być:

„karze grzywny od 100 do 1000 mk. niem., względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10.000 mk. polskich”.

W art. 30. zamiast: „10 marek (dwadzieścia koron)” ma być: „150 mk. niem., wzgl. 1500 mk. polsk.” i zamiast „15 mk. (30 koron)” ma być: „250 mk. niem., względnie 2500 mk. polsk.”.

W art. 31. pierwsze zdanie ma brzmienie: „Naczelnicy gmin, względnie naczelnicy byłych obszarów dworskich sporządzą w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru dodatek Nr. 1) zamieszkałych w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach”.

W drugim zdaniu po wyrazach: „naczelnik gminy” należy dodać: „względnie naczelnik b. obszaru dworskiego”.

W Art. 35 zamiast końcowego słowa „pięć” ma być „osm”.

W Art. 36 po słowie „obywatel” dodać: „stałe zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego”.

W Art. 41. zamiast „trzydziestym drugim” ma być: „czterdziestym piątym”.

W Art. 42. zamiast: „Sądu Najwyższego” ma być: „Sądu Apelacyjnego w Katowicach”.

W Art. 55. zamiast: „dziesiątej wieczorem” ma być: „ósmej wieczorem”.

W Art. 61 zamiast: „do stu marek (dwieście koron)” ma być: „do 100 mk. niem., względnie 10.000 mk. polskich”.

W Art. 64. skreślić słowa: „ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu stu metrów”.

W Art. 70. drugie zdanie ma brzmienie: „Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół, czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostateczną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu Komisji”.

W Art. 73. Zamiast „dziesiątej” w pierwszym i drugim zdaniu ma być „ósmej”.

W Art. 77 zamiast „Sąd Najwyższy” ma być: „Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski”.

W Art. 86. zamiast „do pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego ma być „do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach” i zamiast końcowych słów: naczelnikowi kancelarii Izby Poselskiej” ma być: „do Kancelarii Sejmu Śląskiego”.

W Art. 87. Ust. 1. zamiast: „państwowo” ma być: „Skarb Śląski”.

W Art. 88 po słowach: „każdy obywatel” dodaje się: „uprawniony do głosowania”.

W Art. 89 zamiast „w dzienniku urzędowym państwa i w dzienniku miejscowym” ma być: „w Gazecie Urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych”, a słowa: „do Sądu Najwyższego drugi zaś egzemplarz Komisja Główna przesyła” — skreśla się.

W Art. 90. zamiast „Sąd Najwyższy” ma być: „sąd wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. 73, poz. 497)”.

Art. 91 i Art. 92 skreśla się.

W Art. 93. zamiast „Kasy Państwowej” ma być: „Kasy Wojewódzkiej”.

Ostatnie zdanie ma brzmienie: „Do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowy sąd powiatowy”.

W Art. 94. zamiast: „Sądu Najwyższego” ma być: „Sądu, stanowiącego o ważności wyborów”.

Art. 95. — skreśla się.

W Art. 96. zamiast „Sądu Najwyższego” ma być: „sądowi przezeń wyznaczonemu”.

Art. 97 ma brzmienie: „Mandat posła wygasa w razie:

- 1) śmierci posła, 2) zrzeczenia się mandatu, 3) utraty prawa wybieralności, 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższej uczelni, 5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora, 6) zajścia wypadków, przewidzianych w art. 23. ustawy Konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. Polsk. 44, poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 ustawy konstytucyjnej.

Dodaje się nowy artykuł 97 a treści następującej: „W razie zajścia okoliczności, powodujących wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 97, władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego”.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

W art. 98. zamiast: „Sąd Najwyższy” ma być: „wyznaczony przez Sejm Śląski sąd”.

W Art. 99. zamiast: „nowowyzbranej Izby ma być: „nowowyzbranego Sejmu”. W drugim zdaniu zamiast „Marszałka Izby” ma być: „Marszałka Sejmu Śląskiego”.

W Art. 100. w pierwszym zdaniu zamiast wyrazów: „O ile Sąd Najwyższy orzecze” ma być: „o ile sąd wyznaczony przez Sejm Śląski orzecze”.

W tymże zdaniu wyrazy: „Minister Spraw Wewnętrznych” zastąpić wyrazem: „Wojewoda”.

We wzorze protokołu głosowania (dodatek Nr. 4) wstawia się przed rubryką: „Ilość głosujących wyborców” nową rubrykę: „Liczba uprawnionych do głosowania”.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc prawną z dniem ogłoszenia w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”.

§ 4.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości; jednocześnie upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tekstu dekretu o ordynacji wyborczej w brzmieniu, obowiązującym dla wyborów do Sejmu Śląskiego.

Prezydent Ministrów:

(—) Artur Śliwiński.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) Makowski.

(Przedruk z Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59.; poz. 527, z dnia 2. sierpnia 1922 — i z Dz. U. Śl. Nr. 11; poz. 40 z dnia sierpnia 1922.)

3.

Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 29. lipca 1922 r.

(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 528 z 2. sierpnia 1922 r.) w przedmiocie tekstu dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Na mocy § 4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. lipca 1922 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 527, z dnia 2. sierpnia 1922 r.), ogłaszam dołączony do niniejszego rozporządzenia tekst dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Antoni Kamiński w. r.

Warszawa, dnia 29. lipca 1922 r.

4.

Dekret

z dnia 28. listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

R o z d z i a ł I.

Prawo wybierania.

Art. 1.

Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie, t. j. 3. lipca 1922 r., bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku.

Art. 2.

Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostanie wpisany do spisu wyborców.

Art. 3.

Wojskowi wszystkich stopni i wszystkich rodzajów broni, w służbie czynnej nie biorą udziału w głosowaniu.

Art. 4.

Prawo głosowania winno być wykonywane osobiście.

Art. 5.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. pozbawionym całkowicie lub częściowo własności, tudzież upadłym dłużnikom — w czasie trwania tego stanu;

2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej — w czasie trwania tego stanu;

3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4. nadto w górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;

b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (cz. 2. rozdział XIX. Kodeksu Karnego, obowiązującego w byłej dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdział XXII Kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (Cz. 2. rozdział V. Kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

5. na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym: a) za zbrodnie, przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ust. Karn.);

b) za przestępstwa przewidziane w § 1. ustawy z dnia 28. maja 1891 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. Ust. P. Nr. 47), wzgl. w §§ 2., 3. i 4. ces. roz. z dnia 12. października 1914 r. (Dz. Ust. P. Nr. 275);

c) za przestępstwa, przewidziane w § 1. ustawy z dnia 25. maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. Nr. 78);

d) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26. stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. Nr. 18), a to na czas określony w § 14. tejże ustawy;

e) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 2. lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. Rz. P. Nr. 67; poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączy się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków kar no-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6. ust. 1—10 ustawy z dnia 15. listopada 1867 roku (Dz. P. P. Nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najwyżej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odbyciu kary;

6. w b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25.—30. K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;

7. prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4., 5. i 6. oraz za przestępstwa wojskowe w armii polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23., 24., 42. i 43. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59; poz. 369).

R o z d z i a ł II.

Wybieralność.

Art. 6.

Wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele (lki) państwa, posiadający czynne prawo wyborcze, niezależnie od miejsca zamieszkania, jak również wojskowi, o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończyli 25 lat.

O zakwestjonowanym prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 7.

Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dyktasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo.

Art. 8.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem Ministrów, Podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji Sejmu bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia mundurów.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

R o z d z i a ł III.

Okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Art. 9.

Dla przeprowadzenia wyborów obszar Województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg Nr. 1. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsk miasto, i powiat, Pszczyna i Rybnik. Okręg ten wybiera 18 posłów.

Okręg Nr. 2. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat oraz powiat Ruda. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg Nr. 3. z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie, obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Art. 10.

Główna Komisja Wyborcza podzieli okręg wyborczy na obwody głosowania.

R o z d z i a ł IV.

Wybory poselskie.

a) Zarządzenie wyborów, dzień i miejsce wyborów.

Art. 11.

Wybory poselskie będą zarządzane przez Naczelnika Państwa.

Art. 12.

W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie.

Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na pięćdziesiąt dzień, a najpóźniej na sześćdziesiąt dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” oraz w „Dzienniku Ustaw Śląskich”.

Dzień ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” uważa się za dzień zarządzenia wyborów.

Art. 13.

Najpóźniej w dwudziestym dniu po dniu zarządzenia wyborów Główna Komisja Wyborcza ogłosi publicznie we wszystkich gminach okręgu wyborczego dzień wyborów poselskich, godziny głosowania, liczbę posłów, którzy mają być wybrani, miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur poselskich według przepisów rozdziału IV, d), a wreszcie skład i lokal urzędowy Głównej Komisji Wyborczej.

Równocześnie będzie ogłoszony w każdej gminie lub mieście podział danej gminy lub miasta na obwody głosowania, wyznaczony lokal wyborczy dla każdego obwodu oraz skład i lokal urzędowy oraz godziny urzędowania miejscowych Komisji Wyborczych.

Ogłoszenie to nastąpić winno w sposób zwykły w danej gminie używany przy ogłaszaniu rozporządzeń.

Art. 14.

W razie zmiany lokalu wyborczego, względnie lokalu urzędowania Głównej lub miejscowej Komisji Wyborczej, zmiana ta musi być natychmiast podana do publicznej wiadomości.

b) Komisje Wyborcze.

Art. 15.

Dla każdego okręgu wyborczego ustanawia się Główną Komisję Wyborczą, dla każdego obwodu głosowania Miejscową Komisję Wyborczą. Wojewoda kontroluje normalne powstanie Komisji. Nadzór nad czynnościami Komisji będzie pełnił w każdym okręgu Komisarz Wyborczy, mianowany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego, mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Art. 16.

Główna Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków. Przewodniczącym Głównej Komisji jest Prezes Sądu Okręgowego, lub też sędzia przez niego powołany.

Art. 17.

Prezes Sądu Okręgowego powołuje zastępcę przewodniczącego z grona sędziów.

Art. 18.

Pozostałych trzech członków Głównej Komisji Wyborczej i tyluż ich zastępców, wybiera zgromadzenie Naczelników gmin wiejskich i miejskich.

Art. 19.

Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich będą zawiadomieni o wyborach na trzy dni przed posiedzeniem. W razie niemożności zawiadomienia osobistego, należy wybory ogłosić w dzienniku miejscowym.

Art. 20.

Każdy Naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej pisze na swej kartce do głosowania jedno nazwisko. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równości głosów, otrzymanych przez poszczególnych kandydatów, rozstrzyga los, wylosowany przez przewodniczącego.

Art. 21.

Przewodniczący zawiadomi zebranych bezzwłocznie o wynikach głosowania i prześle odpis protokołu wyboru z dokładnym adresem wybranych przewodniczącemu Głównej Komisji Wyborczej. Ewentualne protesty przeciwko wyborowi w ciągu czterech dni od dnia głosowania należy wnosić do przewodniczącego Głównej Komisji Wyborczej. Protesty rozstrzyga niezwłocznie Sąd Apelacyjny w Katowicach. W razie nieważnienia wyboru Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich przystąpią do ponownych wyborów.

Art. 22.

Miejskowa Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków; wszystkich powołuje Główna Komisja Wyborcza.

Art. 23.

Do powzięcia uchwały w Głównej i Miejskowej Komisji Wyborczej niezbędna jest obecność przynajmniej trzech członków.

Uchwały Komisji zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Art. 24.

Jeden z członków Komisji prowadzi protokoły obrad Komisji. Protokoły winny być podpisane przez obecnych na zebraniu członków Komisji.

Art. 25.

Kandydat na posła nie może brać udziału w pracach Komisji Wyborczych.

Art. 26.

Osoby powołane na członków Komisji Wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyborów od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 100 do 1000 mk. niem., względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10 000 mk. polsk.; skazanie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków Komisji.

Kary te na członków Miejskowych i Głównych Komisji Wyborczych nakłada Komisja Główna.

Art. 27.

Członkowie Głównych i Miejskowych Komisji Wyborczych otrzymują diety. Członkowie, urzędujący w miejscu swego zamieszkania, otrzymują 150 mk. niem., względnie 1500 mk. polskich dziennie, członkowie urzędujący poza miejscem swego zamieszkania, 250 marek niem. względnie 2 500 mk. polsk. dziennie i zwrot kosztów podróży.

Pt.Członków obwodowych Komisji wyborczych do Sejmu Śląskiego//
zaprasza się na posiedzenie, które odbędzie się w dniu

24. sierpnia 1922 o godzinie 3. popołudniu w

sali posiedzeń, Ratusz II. piętro.

Die P.T.Mitglieder der Bezirkswahlkommissionen in den schles. Sejm
werden zu der am

24. August 1922 um 3 Uhr nachmittags

in Sitzungssaal Rathaus II Stock stattfindenden Sitzung eingeladen.

Cieszyna, dnia 22/8 1922.

Teschen, am

Przewodniczący:

Die Vorsitzenden:

I. Obwód: Pan Janek Ludwik

" Skrzypek Ludwik

Herr Riese Eduard

Pan Lazar Paweł

II. Obwód: Herr Presser Gustav

" Reichmann Jakob

Pan Juraszek Jan

" Katański Stefan

III. Obwód: Herr Dr. Müller Ludwig

Pan Gawlas Leopold

" Starzyk Jan

Herr Fiala Eduard

IV. Obwód: Pan Kaute Kazimierz

" Kisza Karel

Herr Majeranowski Jakob

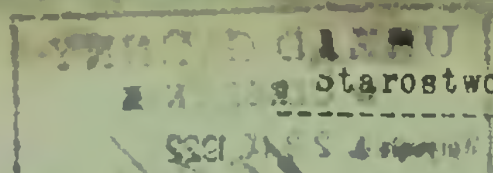
" Gaszczyk Karl.

Handwritten signatures and notes:
Herrmann Feitzinger
K. Skrzypek
Riese Eduard
Lazar Paweł
G. Presser
Reichmann Jakob
Jan Juraszek
Stefan Katański
Müller Ludwig
Gawlas Leopold
Starzyk Jan
Fiala Eduard
Karl Kaute
Karel Kisza
Jakob Majeranowski
Karl Gaszczyk
verreist

I Kuo' cary tyen
II Gynia prap
III Ganchik popo
IV Ganchik popo

L: a-19/44

Cieszyn, dnia 27. września 1922.

29

Do

Komisji administracyjnej miasta Cieszyna

w C i e s z y n i e .

Ze względu na techniczne trudności jakie wyłoniły się przy głosowaniu do Sejmu Śląskiego w Obwodzie głosowania Nr.54 Cieszyn Wyższa Brama wyłączam z Obwodu Nr.54 Cieszynie Wyższa Brama następujące ulice i place :

Bobrecka, Celesty, Gabryela, Garncarska, Górny Rynek, Hoenheisera, Plac Wolności, Pokojowa, Prutka, Schodowa, Szeroka, Szersznika, Strażacka i przydzielam je do Obwodu Nr.55 Przykopa i Mała Łąka.

Do Obwodu Nr.54 Wyższa Brama będą zatem należały następujące place i ulice :

Bielska, Biermana, Błogocka, Fröbela, Górna, Hasego, Karola Miarki, Kählera, Koszary, Lenaua, Plac Kościelny, Plac Poniatowskiego, Sienkiewicza, Solna, Szpital Wojskowy, Świeżego, Stalmacha, 3 Maja i Wyższa Brama ,

zaś do Obwodu Nr.55 Przykopa i Mała Łąka :

Aleja Piastowska, Bobrecka, Celesty, Dojazdowa, Gabryela, Garncarska, Górny Rynek, Hoenheisera, Łączna, Mała Łąka, Młyńska, Brama, Nad Olzą, Nowa Droga, Plac drzewny, ~~Plac klasztorny~~ (I) Plac wolności, Pokojowa, Przykopa, Rzeźni, Schodowa, Szeroka, Szersznika, Strażacka i Wałowa.

Lokale Obwodowych Komisji Wyborczych i lokale wyborcze Obwodu Nr.54 i 55 pozostają niezmiennione.

O tem zawiadamia się Komisję administracyjną celem odpowiedniego sprostowania list wyborczych Obwodów Nr.54 i 55.

Starosta :

Sp

URZĄD GMINNY
W CIESZYNIE
Wpływy z 28 IX. 1922
6226

W. J. 28 IX. 1922

28 IX. 1922
6326

185